PRAXIS
COMPENDIARIA
VISITATIONIS EPISCOPALIS.

AVCTORE

BARTHOLOMÆO GAVANTO
MEDIOLANENSI,
Viſitatore Generali Congreg. S. Pauli, & Sacræ Rituum Congregationis Conſultore.

TERTIA EDITIO.

SVPERIORVM PERMISSV, ET PRIVILEGIIS.

VENETIIS, M. DC. XXXIX.
APVD IVNTAS.

Digitized by Google

VRBANVS
PAPA VIII.
AD FVTVRAM REI MEMORIAM.

CVM ſicut accepimus dilectus filius Bartholomæus Gauantus Clericus Regularis Congregationis S. Pauli decollati Nobis nuper exponi fecit ipſe, vnum, Praxis Compendiaria Viſitationis Epiſcopalis, & aliud Praxis Exactiſſima Synodi Diœceſanæ celebrandæ, ac aliud Enchiridion, ſeu Manuale Epiſcoporum pro decretis de quacũque re condendis, inſcripta opera in lucem edere intendat, vereatur autem, ne poſtquam in lucem prodierint, alij, qui ex alieno labore lucrum quærunt, opera huiuſmodi imprimi facere curent, in ipſius Bartholomæi præiudicium. Nos eius indemnitati, ne ex impreſſione huiuſmodi aliquod diſpendium patiatur, prouidere, illumque ſpecialibus fauoribus & gratijs proſequi volentes, & à quibuſvis excommunicationis, ſuſpenſionis & interdicti, alijſque Eccleſiaſticis ſententijs, cenſuris & pœnis, à iure vel ab homine quauis occaſione vel cauſa latis, ſi quibus quomodolibet innodatus exiſtit, ad effectum præſentium dumtaxat conſequendum harum ſerie abſoluentes, & abſolutum fore cenſentes, Supplicationibus dicti Bartholomæi nomine Nobis ſuper hoc humiliter porrectis inclinati, eidem Bartholomæo, vt decennio proximo durante à primæua dictorum operum, dummodo tamen antea à dilecto filio Magiſtro Sacri Palatij Apoſtolici approbata ſint, impreſſione computan. nemo tàm in Vrbe, quàm in reliquo Statu Eccleſiaſtico mediatè vel immediatè Nobis ſubiecto, opera prædicta ſine ſpeciali dicti Bartholomæi, aut eius hæredum & ſucceſſorum, vel ab eo cauſam habentium licentia imprimere, aut ſine huiuſmodi licentia impreſſa vendere, ſeu venalia habere, ſeu proponere poſſit & valeat, Apoſtolica auctoritate tenore præſentium concedimus & indulgemus. Inhibentes propterea omnibus, & ſingulis vtriuſque ſexus Chriſti fidelibus, præſertim librorum impreſſoribus ſub quingentorum ducatorum auri de Camera, & amiſſionis librorum & typorum omnium pro vna Cameræ noſtræ Apoſtolicæ, & pro alia eidem Bartholomæo, ac pro reliqua tertijs partibus Accuſatori, & Iudici exequenti irremiſſibiliter applican. & eo ipſo abſque vlla declaratione incurrendis pœnis, ne dicto decennio durante opera ſupradicta, aut eorum aliquod, vel illorum partem, tàm in Vrbe, quam in reliquo Statu Eccleſiaſtico prædictis, ſine huiuſmodi licentia imprimere, aut etiam alibi impreſſa vendere, aut venalia habere, ſeu proponere quoquomodo audeant, ſeu præſumant. Mandantes propterea dilectis filijs noſtris, & Apoſtolicæ Sedis de latere Legatis, ſeu eorum Vicelegatis, ac Præſidentibus, Gubernatoribus, Prætoribus, & alijs Miniſtris Prouinciarum, Ciuitatum, Terrarum & locorum Status noſtri Eccleſiaſtici prædicti, quatenus eidem Bartholomæo, eiuſque hæredibus, & ſucceſſo-

Digitized by Google

ribus, ſeu ab eis cauſam habentibus huiuſmodi in præmiſſis efficacis defenſionis præſidio aſſiſtentes quandocunque ab eodem Bartholomæo, ſeu alijs prædictis fuerint requiſiti, pœnas prædictas contra quoſcunque inobedictes irremiſſibiliter exequantur. Non obſtan. conſtitutionibus & ordinationibus Apoſtolicis, ac quibuſuis ſtatutis & conſuetudinibus etiam iuramento, & confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis, priuilegijs quoque indultis, & litteris Apoſtolicis in contrarium præmiſſorum quomodolibet conceſſis, confirmatis, & innouatis, cęteriſque contrarijs quibuſcunque. Volumus autem, vt præſentium tranſumptis, etiam in ipſis operibus impreſſis, manu alicuius Notarij publici ſubſcriptis, & ſigillo alicuius perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ munitis, eadem prorſus fides vbique adhibeatur, quæ ipſis præſentibus adhiberetur, ſi forent exhibitæ vel oſtenſæ. Dat. Romæ apud Sanctum Petrum ſub Annulo Piſcatoris die xv. Februarij M D C X X V I I I.

Pontificatus. Noſtri Anno Quinto,

M. A. Maraldus.

COS-

COSMO DE TORRES
S. R. E. CARD. AMPLISS.

Qui trium Ludouicorum de Torres Antiſtitum
præclariſſimorum Hæres, & Imago,
ingenio, iudicio, ſuauitate morum, rerum
agendarum facilitate, animi ſumma ingenuitate
quinque quaſi Turribus
vere ΚΟΣΜΟΣ ΚΟΣΜΟΝ munit
Concilio Trid. Epiſcoporum iuribus,
Regularium Diſciplinæ, Ritibus Sacris,
Bono regimini, & Signaturæ Gratiæ,
Æquarumque legibus fortiſſima Turris,
Poloniæ Regno, Aug. Peruſiæ, Veſtinis populis,
Vrbi, & Orbi,
bis, & ter ſingulare munimen:
Vt è Turribus Speculatores Epiſcopi
ſuas luſtrent Diœceſes,

Compendiariam Viſitationis Praxim

Bartholomæus Gauantus Cler. Reg. S. Pauli

ſcripſit, inſcripſit,

AD

Digitized by Google

AD
LECTOREM.

THEORIAM alij, alij Praxim, vtramque non pauci; fuſè illi, confusè hi; omnes autem (eorum pace dixerim) vltra metas puræ Viſitationis, de Viſitatione ſcripſerunt. nam definiendo res ipſas viſitandas, diſputando, Doctorum axiomata referendo, Canones multos congerendo, ſuperfluè interrogando, multa tamen omittendo vtiliora, & quicquid fere ad Epiſcopi poteſtatem attinet, ad vnum viſitationis titulum reuocando, impleuere libros. puram ergo Praxim, & quæ præmanibus haberi poſſit in ipſamet Viſitatione; necnon eam tantùm Theoriam, quæ ſatis eſſe poteſt ad communiores caſus, deſiderantibus plurimis, & à me vtramque depoſcentibus, eam attigiſſe mihi videor, experientia teſte, in Imolenſi, & Peruſina Viſitatione, ſub Ferdinando Millino, & Neapolione Comitulo, quos honoris cauſa nomino, & hoc opuſculo breui comprehendiſſe; in quo per Indices Praxim, per Ano-

no-

notationes Theoriam, ſufficientem vtramque ad iuuandam peritorum Epiſcoporum memoriam, velut indice digito indicamus. ſi quid nouiſti rectius iſtis; Candidus imperti: ſi non, his vtere mecum, & Vale.

DO N

Digitized by Google

DON IVLIVS CAVALCANVS
Congr Cler. Reg. S. Pauli Præpoſitus Gen.

C*Vm Opus R.P. Don Bartholomæi Gauanti Viſitatoris Generalis noſtræ Congregationis, cui titulus eſt:* Praxis Compendiaria Viſitationis Epiſcopalis: *& aliud, cui titulus eſt:* Praxis exactiſſima Diœceſanæ Synodi: *duo eiuſdem Congregationis eruditi viri recognouerint, atque in lucem dari poſſe probauerint poteſtatem facimus, vt in publicam vtilitatem Typis mandentur, ſi & ijs, quibus id competit, ita placuerit. In quorum fidem, &c. Datum Mediol. in Collegio noſtro SS. Apoſt. Pauli, & Barnabæ die* 15. *Aprilis* 1628.

D. Iulius Caualcanus Præpoſitus Generalis.

Imprimatur, ſi videbitur Reuerendiſs. P. Mag. Sacr. Pal.

A. Epiſc. Bellicaſtren. Viceſg.

Imprimatur.

Fr. Hiacyntus Lupus Reuerendiſs. P. Mag. Sacr. Pal. Apoſt. Sec.

PRA-

Digitized by Google

PRAXIS COMPENDIARIA VISITANDAE CIVITATIS, ET DIOECESIS AB EPISCOPO.

De Viſitatione in genere. §. I.

TOTA ratio Viſitationis Epiſcopalis reduci poteſt ad ea capita de quibus communis eſt Verſus. Quis, Quid, Vbi, Quibus auxilijs, Cur, Quomodo, Quando.

1 Et quæſito: Quis? Reſpondeo Epiſcopus ipſe, vel per idoneos miniſtros, ſi legitimè impeditus fuerit, & Concil. Trid. ſeſſ. 24 cap. 3. hoc eſt, per ſuum generalem Vicarium, aut Viſitatorem vt ibidem. dicitur.

2 Quæſito: Quid? Reſpondeo: loca, & perſonas iuriſdictionis Epiſcopalis, de quibus infra in proprio Indice.

3 Quæſito: Vbi? Reſpondeo: in proprijs locis facienda eſt viſitatio locorum, & perſonarum, niſi hæ commodius alibi haberi poſſint. ex Conc. Tolet. 4. c. 35.

4 Quæſito: Quibus auxilijs? Reſpondeo: tria mirifice iuuare viſitationem Epiſcopalem. primū eſt, oratio Viſitatoris, & viſitandorum ad Deum. alterum eſt Viſitatoris exemplum ad Clerum, & populum. Tertium eſt notitia neceſſaria ſacrorum Canonum. & præſertim in hoc genere ſacri Concil. Tridentini, quam in hac Praxi ſupponimus, dum Epiſcopo viſitandi rationem tantummodo indicamus.

5 Quæſito: Cur? Reſpondeo finem Viſitationis eum eſſe, qui à Trid. Concil. præſcribitur. ſeſſ. cit. nempè ſanam, orthodoxamque doctrinam., expulſis hæreſibus, inducere, bonos mores tueri, prauos corrigere, populum cohortationibus, & admonitionibus ad religionem, pacem, innocentiamque accendere, & cætera ex viſitantium prudentia ad fidelium fructum conſtituere. Hæc ibi.

6 Quæſito: Quomodo? Reſpondebo fuſius in tota hac Praxi.

7 Quæſito. Quando? Reſpondeo: ex Conc. Trid. loco cit. ſingulis annis, vel ſaltem vt tota Viſitatio biennio compleatur. & ibid. infra: quam celerrime: quod ſacra Congregatio Conc. Trid. relinquit arbitrio Epiſcopi, quem admonet, debere tempus hoc eſſe moderatum, & diſcretum, ne grauentur viſitandi. Prima tamen vice diligentiùs erit agendum: in reliquis non erit diutius immorandum.

His ergo poſitis Indices propono varios, vt breuius agam.

Index eorum, quæ ſpectant ad Epiſcopum Viſitantem. §. II.

1 NOn modo debet viſitare loca, & perſonas, ſed etiam præſtare, quæ ſequuntur.

2 Abſoluere animas fidelium Defunctorum, vt in Pontificali.

Digitized by Google

3 Benedicere ſolemniter populo Viſitando, vt in eodem Pontificali, & cum Indulgentijs.

4 Sermonem habere ad eundem populũ de Viſitationis cauſa, fine, effectibus.

5 Miſſam celebrare, & diſtribuere ſacram ſynaxim.

6 Miniſtrare Sacramẽtum Confirmat.

7 Conſecrare Eccleſias, Altaria, Calices, benedicere paramenta, & alia Pontificalia facere, prout eſt opus.

8 Inuitare quoſcunque ad ſuggerendum opportuna cum charitate, & veritate.

9 Non autem ſub pœna excommunicationis ad reuelanda, quæ nouerint, quod vetuit Sacra Congregat. Concil. vlt. Martij 1588.

10 Ad extraneos actus non diuertere, vt monuit eadem Sacra Congreg.

11 Menſa frugali vti, adhibita lectione: illud ex Concil. Trid. loco citato. hoc ex decentia.

12 Cum pauciſſimis circumire, quorum opera celerius cõpleri poſſit Viſitatio.

13 Itinerarium recitare genibus flexis initio itineris à loco ad locum.

14 Orare Veſperi publicè in Eccleſia ante refectionem.

15 Viſitare infirmos, & in pauperes erogare pecuniam ad ædificationem.

16 A muneribus quibuſcumq; abſtinere.

17 Notario ſuo, aut Secretario vti, ad libitum, ex declar. congreg Concil.

18 Procurationem debitam accipere, hoc eſt, victum illius diei, quo viſitant, ex Conc. loco cit.

ANNOTATIONES.

Circa decimum. Extraneos actus à Viſitatione intellige, qui neque attinent ad locorum, ſeu perſonarum viſitationem Eccleſiaſticam, neque ad functiones ſupradictas Pontificales.

Circa undecimum. Fugiat Epiſcopus hoſpitia laicorum, & eorum conuiuia, ex Pro 4. Med.

Circa 12. expedit, vt Epiſcopus aſſumat adminiſtros, quos etiam mittere queat ad viſitanda minora loca, ſeu ad ſupputandas rationes dati, & accepti vbi opus eſt. quare inter eos eſſe poterit œconomus domus Epiſcopalis, Theologus Epiſcopi, & Magiſter Caremoniarũ, cum famulo à cubiculo, præter Archidiaconum, ſeu Canonicum I.V.D.

Si plures aſſumat, quàm ſolita procuratio ijs ſufficere poſſit, expendat Epiſcopus de ſuo. quod fuſè docet ex Panor. Felic. in Man. Viſitator lib. 1. tit. 15. Decem perſonæ cõputato Epiſcopo, & ſeptem iumenta conceduntur in Conc. Prou. 4. Mediol. inferioribus autem Viſitatoribus non vltra octo perſonas, & ſex iumenta. ſed his inferioribus longè minor ſuffi ere poteſt numerus.

Circa 16. Vilagut par. 1. in fine num. 21. citat Doctores, qui concedunt Viſitatoribus ea munera, quæ comedenda, ac conſumenda ſunt ibidem, nec aliò aſportanda; vt iugum Domini ſit ſuaue.

Circa 17. Idem Vilagut concedit à Notarijs moderatum aliquid recipi poſſe pro eorũ labore in ſcribendo, & tranſcribendo, ſi non recipiant ſalariũ de publico pro tali labore, & citat ibi S. Antoninũ, & illud infert argum. à ſimili, quod à Concil. Trid. conceditur Notarijs decima pars aurei pro dimiſſorijs litteris. &c. Verum non valet argumentum ab vno caſu ad aliũ, in quo expreſſe Conciliũ prohibet, ne ipſi Viſitatores, aut quiſquã ſuorum quicquam procurationis cauſa pro Viſitatione, aut alio quouis nomine, nec pecuniã, nec munus quodcumque ſit, etiã qualitercumque offeratur, accipiant: non obſtãte quacumque conſuetudine, etiam immemorabili. quid apertius? Zerola par. 1. V. Viſitatio idem docet.

Circa 18. Vide varios modos procurationis exigendæ, & pœnas dupli, & alias inflictas ijs, qui amplius acceperint, in Conc. Trid. ſeſſ. & cap. cit. & Nauar. in conſil. 2. incip. vtrũ pœna ſtatuta in cap. exigit de cẽſibus in 6. ſex notabilia affert. item Zerolam vide par 1. V. Viſitatio § 6. vbi excludit medicinas, ſumptus equorum, plures procurationes, ſi vna die duæ viſitẽtur Eccleſiæ, & loca paupercula, ſeu Eccleſia pauper, quæ gratis ſunt viſitandæ.

Pra-

Digitized by Google

Præſtari tamen debent vecturæ quoque equorum à Viſitatis, nedum eorũ pabula, quæ ſemper dari ſolent; quando verè Epiſcopus eget, & alioquin impediretur Viſitatio, ex Theſ. Fori Eccl. par. 2. c. 16. n. 43. per tex. ibi cit. immo etiam diuiti Epiſcopo præſtanda erũt ſi adeſt conſuetudo. ibid. n. 44. & 55.

Quod attinet ad reſtitutionem duplici in c. exigit, renouatam in Conc. Trid. cit. ea erit intra mẽſem facienda, ſub pœna interdicti ab ingreſſu Eccleſiæ, ab Epiſcopo; ſuſpenſionis ab officio, & beneficio ab inferioribus: à laicis autem, ſuſpenſionis ab ingreſſu Eccleſiæ, & à communione Euchariſtiæ, per extrau. Bened. XII. tit. de conſ. donec duplum Eccleſiæ grauatæ reſtituerint. vbi etiã habetur, quòd Epiſcopus tenetur de facto famulorum ſuorum, ſi ſciat, aut ratum habeat: neq; valet in his caſibus remiſſio donantium vlla.

Excuſat materia leuis, ex gloſ. in eod. c. exigit, ver munera, & exemplificat in exportatione caponorum, caſeorum, & flaſcorum vini, & ſimilium, quæ neque mouent aliquem, neque faciũt (ait) donantem pauperiorem. tutius tamen victualia tantum in proprio loco conſumenda recipiuntur.

Index librorum, quorum lectione iuuari poteſt Epiſcopus in Viſitatione. §. III.

1 Pontificale Romanum. tit. Ordo ad viſitandas Parochias. par. 3.
2 Conc. Trident. ſeſſ. 6. cap. 3. & 4.
ſeſſ. 7. cap. 7. & 8.
ſeſſ. 13. cap 1.
ſeſſ. 14. cap 4.
ſeſſ. 21. cap. 8.
ſeſſ 22. cap. 8. & 9.
ſeſſ. 24. cap. 3. 9 & 10.
ſeſſ. 25. cap. 6.
3 Acta Mediolanenſis Eccleſiæ. par. 4.
4 Concilium Tridentinum, & Praxim hanc Compendiarium.
5 Mariani Socini, & Franc. Pauini Tractatus de Viſitatione.
6 Pauli Fuſci Epiſc. Sarnenſis libr. duo de Viſitat.
7 F. Feliciani Commenſis Epiſcopi Manuale Viſitatorum.
8 Annibalis Rochi Tractat. de Viſitat.
9 Alphonſi Vilagut Caſſinenſis Speculum Viſitatorum.
10 Zerolæ pars prima Verbo. Viſitatio, in praxi Epiſcop.
11 Azor. Inſtitut. Moral. par. 2. lib. 3. c 40.
12 Lucæ Ant. Reſtæ Directorium Viſitatorum.
13 Michaelis Timothei Inſtructio Cõpendioſa Viſitandi Eccleſias.
14 Dominici Zucchinetti Conſtitut. & Decreta Conc. ſex Prou Mediol.
15 Pauli Salodij Praxis de Viſitatione.

Prędicti namque auctores tradunt varias doctrinas, & inſtructiones pro formandis ritè opportunis Decretis de vnaquaque re Eccleſiaſtica; quarum epilogum, & compendioſam Methodum, à nemine adhuc tentatam, propediem, Deo dante, dabimus in lucem.

Index præparandorum à Viſitatore pro Viſitatione. §. IV.

1 Edictum generale proponitur pro generali Viſitatione cum electione, & publicatione coadiutorum.
2 Præmonitiones fiunt per litteras ad Parochus, vt in Indice ſequenti.
3 Ferat ſecum Decreta poſtremæ Viſitationis, vt ſemper quærat, An executioni mandata.
4 Concilium Tridentinum, & Praxim hanc Compendiariam.
5 Pontificale Romanum, cum Paramentis Pontificalibus, albi, & nigri coloris.
6 Decreta Prouinciæ ſuę, & Synodi Dięceſanæ, cum Edictis generalibus, &c.
7 Inſtructiones Fabricæ Eccleſiaſticæ, ſi adſint.
8 Indicem librorum Prohibitorum.
9 Caſus reſeruatos ſummo Pontifici, & Epiſcopo.
10 Indices locorum, & perſonarũ, quæ Viſitationi ſubiacẽt, vt infra. §. 6 & 7.
11 Libellos diſtribuendos de doctrina Chriſtiana, & alios ſpirituales.

12 Nummiſmata ſacra à ſummo Pontifice benedicta, cereos Agnus Dei, ſacras imagines, & eiuſmodi ad pietatem excitandam.

13 Præmittat Epiſcopus, ſi opus eſt, Concionatores, Confeſſarios, & Cæremoniarum Magiſtrum.

14 Faciat ſibi indicem præcipuarum quarumdam rerum, de quibus interroget. ex Indice 9. 11.

Index præparandorum à viſitandis.

§. V.

1 ORatio publica, &, ſi fieri poteſt, quadraginta horarum, indicatur à Parochis, ſaltem in locis inſignioribus.

2 Monitio populo fiat de proxima Viſitatione, cauſis, effectibus, & ritu, intra Miſſas lectis paſtoralibus litteris, ſi datæ ſunt, & moneatur populus ad reuelandum ea, quæ correctione egent.

3 Inuitetur populus ad pœnitentiæ Sacramentum, vt de manu Epiſcopi ſumat Euchariſtiam.

4 Præparentur ij, qui confirmandi ſunt, paratis opportunis ſchedulis, in quibus ſcripta ſint nomina, cognomina confirmandorũ, Cõpatrum, & Parochiæ.

5 Frequẽti campanarum ſono excitetur populus, maxime vero pridie Viſitationis.

6 Ex vicinioribus locis conueniant Cõfeſſarij approbati ad confeſſiones audiendas.

7 Præparentur Hoſtiæ, & particulæ, vinum, mappæ, vaſa ad ſacræ communionis vſum.

8 Ornetur Eccleſia, & paretur locus pro miniſtrando Sacramento confirmat.

9 Si quæ ſunt benedicenda, vel conſecranda, opportunè parentur.

10 Pro cæremonijs Epiſcopalibus.

Vmbella, ſeu baldachinum in porta oppidorum inſigniorum, à nobilioribus loci geſtandum.

Crux ſine haſta ab Epiſc. deoſculãda.

Tapes cum puluino.

Thuribulum cum nauicula.

Vas aquæ benedictæ cum aſperſorio.

Pluuiale, & ſtola coloris albi pro Rectore Eccleſiæ.

Scabellum genuale cum tapete, puluinaribus ante Altare maius.

Sedes prælta ſupra tres gradus, & ſub vmbella, ſi fieri poteſt, à latere Euãgelij, cum tapete ſupra gradus.

Goſſipium pro abſtergendo chriſmate ſacro poſt cõfirmationis Sacramentũ. Panniculi duo, & vas aquæ ad hunc vſum ad lauandum, & tergendum frontem confirmatorum.

Vas aliud pro colligendo goſſipio iam adhibito.

Occurſus Cleri totius, Confraternitatum, Doctrinæ Chriſtianæ, & populi; intrante Epiſcopo, Litanias cantantium, aut Hymnos, & præſertim Cant. Benedictus.

Sex candelabra in Altari maiori, cum candelis circiter ſex vnciarum.

Duo intortitia ad varios vſus.

11 In ſacriſtia exponatur ordine ſacra ſuppellex, vt breui cerni poſſit.

12 Ibidem libri ad vſum Eccleſiæ deſtinati, Miſſalia, Breuiaria, Antiphonaria, Ritualia.

13 Index ſacrarum Reliquiarum, cum ſuis teſtificationibus.

14 Indulgentiarum, Altariſue priuilegiati documenta.

15 Inuentarium iurium, priuilegiorum, & onerum Eccleſiæ, tum finium Parochiæ deſcriptio.

16 Statuta, ſi quæ ſunt, Eccleſiæ propria, & mores in diuinis Officijs, ſi differant ab alijs.

17 Inuentarium ſacræ ſupellectilis.

18 Inuentarium bonorum ſtabilium, & redditũum Eccleſiæ, Decimarum, & oblationum.

19 Index Beneficiorum, quæ ſunt intra finem Parochiæ.

20 Index Eccleſiarũ, Oratoriorũ, Capellarum cũ oneribus intra eoſdem fines,

21 Item Sodalitatum, Confratriarum, locorumue piorum.

22 Item Monaſteriorum tam virorum, quàm mulierum, cum titulis proprijs, & numero perſonarum.

23 Item

23 Item Sacerdotum, Diaconorum, Subdiaconorum, Clericorum ſæcularium eiuſdem Parochiæ.
24 Item eorum, qui diſciplinam Eccleſiaſticam, vt clerici fiant, ingrediuntur.
25 Item eorum laicorum, qui Eccleſiæ deſeruiunt, in diuinis Officijs, funeribus, &c.
26 Index bonorum fortaſſe vſurpatorum à laicis.
27 Index Miſſarum receptarum; & celebrandarum, & quibus factũ ſit ſatis.
28 Index legatorum ſolutorũ, & ſoluendorum ad pias cauſas relictorum...
29 Prompti habeãtur codices Parochiales baptizatorum, confirmatorum, matrimonio coniunctorum, ſtatus animarum, & Defunctorum.
30 Decreta Synodalia, Edicta, Bulla in Cœna Domini, & caſus reſeruati.
31 Index eorum, qui in Parochia ſua, de hæreſi ſuſpecti ſunt, blaſphemi, malefici, ſimoniaci, vſurarij, concubinarij, adulteri, notorie criminoſi, & qui non cõmunicarunt in Paſchate. Item coniugum diuiſorum, excommunicatorũ, interdictorum, feſti violantium, aleatorum, & prohibitos libros habentiũ.
32 Index Medicorum, Ludimagiſtrorũ, Obſtetricum, Pictorum, & Sculptorum, Bibliopolarum, Notariorum, Cauponum, & ſimilium perſonarum, de quibus noſſe debet Epiſcopus.
33 Et hæc omnia paranda erunt reſpectiuè ab omnibus viſitandis.
34 Alia ſunt paranda à quolibet de Clero, vt Ordinum inſtrumenta, Beneficiorum item; tum facultates datæ pro audiendis cõfeſſionibus, concionibus habendis, Miſſa certo loco celebrãda, habitandi cum laicis, an cillave, ſeu extra ædes Eccleſiaſticas, locandi alijs eaſdem, exponẽdi capſulam pro eleemoſynis.
35 Tum libri perſonales, qui ſolent præſcribi Eccleſiaſticis, Miſſale, Breuiarium, Calendarium, Volumen Bibliorum, Homiliarum, Cathechiſmus Roman. & eiuſmodi.

Barth. Gauant.

Index locorum ab Epiſcopo Viſitandorum. §. VI.

1 Conficì curet Epiſcopus à Cancellario Epiſcopali locorum indicẽ viſitãdorũ, quẽ in viſitatione perficiet indice, de quo ſupra § præc. n. 19. & 20.
2 Hæc autem ſunt de eiuſdem immediata iuriſdictione. & primo Eccleſia Cathedralis.
3 Eccleſiæ collegiatæ, cum ædibus Canonicorum.
4 Parochiales, cum ædibus Parochorũ.
5 Beneficiatæ.
6 Quæcumque aliæ; etiam Sacella, Oratoria, vbi celebratur Miſſa, & Confratriæ. Trid. ſeſſ. 22. cap 8.
7 Item ea Oratoria, quæ ſunt in vijs, & vbi non celebratur Miſſa.
8 Hoſpitalia, & loca pia. ſeſſ. 22 cap. 8. & Collegia quæcumq; ibid.
9 Monaſteria Monialiũ ſub Ordinario.
10 Alia ſunt loca cum limitatione viſitanda: nimirum.
11 Monachorum & regularium Eccleſiæ, vbi eſt animarum cura. Trid. ſeſſ. 7. cap. 7.
12 Monialium Monaſteria ſub Regularibus, quoad clauſuram. Trident. ſeſſione 25. cap. 5.
13 Eccleſiæ, quæ ſunt nullius Diœceſis, à viciniori Epiſcopo viſitantur. ſeſſ. 24. cap. 9.
14 Monaſteria virorum, vbi non viget regularis obſeruantia. ſeſſ. 21. cap. 8.
15 Beneficia quæcunque, & qualitercũque commendata. ſeſſ. eadem.

ANNOTATIONES.

Circa primum. Nota ordinem Indicis locorum fieri iuxta diuiſionem ciuitatis per Quarteria, ſeu Portas, ſeu Regiones. Diœceſi vero per Vicariatus, ſeu Plebanias.

Circa 8. non ſunt viſitãda Hoſpitalia, & pia loca, quæ ſunt immediate ſub protectione Regum, ex Trid. ſeſſ 22. c. 8. neque ea, in quibus aliter eſt cautũ in fundatione, & expreſſe contra Epiſcopum.

Digitized by Google

pum. Collegia vero instituta pro ſuſtentatione ſtudentium pauperum sūt loca pia Vide Garſ. de Benef. par 5. c. 1. num 612. ſi aliquod oriatur dubium, viſitet Epiſcopus tanquam Sedis Apoſt. delegatus, ex eodem ibid.

Circa vndecimum. viſitari debent etiā Eccleſia curata Equitum Hieroſolymitanorum, ex Decl. Sacra Congreg. 77. apud Vilagut loco cit. num. 6. nonautē, vbi habitat Generalis Ordinis, ex Trid. ſeſſ. 25. cap. 11. de regul.

Circa decimum tertium. ſi dubitatur, quis Epiſcopus vicinior, in Conc. Prouinciali debet fieri electio à Prælato illius loci de aliqua perſona idonea, à qua ipſa Eccleſia nullius diœceſis viſitentur, vt docet Fuſcus lib. 2. cap. 8. num. 2. & electione facta, non poteſt mutari à ſucceſſoribus, ex Declar. Cōgreg. 7. apud Vilagut loco cit. num 7. ex Trid. ſeſs. 24. cap. 9. intellige de Eccleſiis ſæcularibus. Diſtantia vero eſt mēſuranda ab ipſa cathedrali Eccleſia, ex Decl. Congreg. ibid.

Circa 14. Viſitari non debent Prioratus militum Hieroſolymitanorū, ex ſeſſ. 7. cap. 8. §. vbi equites. quòd ſi vigeat obſeruantia regularis, paterne monere debet Epiſcopus eorum Regularium ſuperiores, vt corrigant ea, qua neceſſaria ſunt. &, ſi intra ſex menſes eos non correxerint tunc ijdem Epiſcopi poſſunt viſitare & corrigere, ex Trid. ſeſſ. 21. cap. 8. Nunc temporis viſitare poſſunt eas domos Regulares, in quibus duodecim non degunt, erectas poſt Decretum Sac. Congreg. de celebrat. Miſſarum 21. Iun. 1625.

Circa 15. comprehenduntur in Decreto Trid. etiam illa Monaſteria commēdata, quæ ſunt perpetuo vnita alijs Eccleſijs, vel pijs locis, etiamſi loca ipſa eſſent ſub regulari protectione, ex Sac. Congreg. ſeſs. 21. cap. 8.

Index Perſonarum Viſitandarum.

§. VII.

1 Habeat Epiſcopus Indicem totius Cleri ſui cum nominibus, & cognominibus iuxta locorum diſtinctionem, quem complere poterit indice prænotato ſupra §. 5. num. 23.

2 Sunt autem viſitandi Abbates.

3 Canonici.

4 Plebani.

5 Parochi.

6 Beneficiati.

7 Sacerdotes.

8 Initiati ſacris.

9 Clerici.

10 Moniales ſub Ordinar.

11 Adminiſtratores locorum piorum.

12 Confratres.

13 Quæſtores eleemoſynarum.

14 Officiales curiæ Epiſc.

ANNOTATIONES.

Circa 2. intellige de Abbatibus ſæcularibus non exemptis

Circa 3. non viſitantur canonici exempti à S. Sede Apoſtol. quod ſi procedat Epiſcopus extra actū viſitationis generalis, eligi debent duo de capitulo, de quorum conſenſu procedatur, ex Trident. ſeſs. 25. cap. 6. ſi nimirum canonici ſint exempti. alios non exemptos viſitat Epiſcopus proue voluerit: ſed tamen in loco capitulari, ſeu alio commodiore, vt Sacra Congreg. reſpondit Epiſcopo Abulen. ad octauam.

Circa 6. Fuſcus notat lib. 2. cap. 7. quòd nomine beneficij intelligitur Canonia, Præbenda, Dignitas, Perſonatus, Vicaria, Præſtimonium, Penſio ad vitam aſſignata pro titulo: imò & beneficiū demenſa, & Terra beneficialis, ſeu ruralis, cuiuſmodi Neapoli habētur, quia ſcilicet orare oportet pro anima relinquentis, & capellania.

In Declarationibus S. Congreg. Concil. Trid. excipiūtur à Viſitatione ſubcollectores Cameræ Apoſtolicæ, licet beneficiati. in reſponſ. ad Epiſc. Segobiēſ.

Circa 11. Pia Vniuerſitatum loca nonſunt obnoxia redditioni rationū Ordinario ex Declar. S. Congregat. neque Adminiſtratores Regulares tenentur reddere rationem Monaſteriorum,

Digitized by Google

riorum, licet pia loca dicantur.

Ratio quoque ſumptuum Fabricæ Eccleſiaſticæ, ſi aliter in inſtitutione ſtatutum ſit, non eſt reddenda Epiſcopo. Cæterum, etſi alijs adminiſtratores reddere debeant, non tamen excluditur Epiſcopus, qui cum ijs unicum habet votum in eorum abſolutione: alias non valet. Hæc Sacra Congregatio, in Declarat. ſeſſ. 22. cap 9. Vide, quæ diximus §. 6. circa octauum.

Circa 12. *& 13. Patet Trid. expreſſè in d. cap 9. ſeſſ. 22.*

Adde: poſſe Epiſcopum viſitare, & corrigere regularem extra monaſterium degentem, etiam ſui Ordinis priuilegij prætextu munitum, ex Trid. ſeſſ. 6. cap. 3. ſi tamen degeret ſine licentia ſuperioris, vt ibidem Sacra Congregatio, ex eodem Conc. ſeſſ. 25. cap. 14. de regul.

Item poſſe punire eum regularem tanquam deſertorem ſui inſtituti qui ſine mãdato ſuperioris in ſcriptis obtento repertus fuerit extra conuentus ſuos. etiam prætextu adeundi ſuperiores, ex Trid. ſeſſ. 25. cap 4. niſi conſtet de notorio grauamine, ait F. Eman. tom. 1. quæſt. 30. art. 3. qui præced. quæſt. art. 1. affert Decretum Sacræ Congregationis mitiorem in partem emanatum.

Cæterum in viſitatione perſonarum ſatius erit, ſi Epiſcopus ſolus cum Notario quemque examinet, vel etiam in aliquibus ſine Notario, vt maiori cum fiducia de abſentibus loquantur emendandis.

Index, & Ordo agendorum in Viſitatione. §. VIII.

1 NVnc deueniendum eſt ad ipſam Viſitationem, cuius ordo ex Pontificali Rom eſt.

2 Recipiatur Epiſcopus, in locis inſignioribus ſaltem, proceſſionaliter, vt in Pontificali; non extra portam, ex Cærem. Epiſc. lib. 1. cap. 2.

3 In minoribus locis cum rochetto, & mozetta, oſculo Crucis in porta Eccleſiæ, incenſatione à digniore ex clero viſitando, induto pluuiali albo.

4 Epiſcopus autem genuflexus quidem oſculatur Crucem, ſed ſtans cooperto capite incenſatur.

5 Orat ante Altare, & apud Altare, quod oſculatur, benedicit populo ſolẽniter.

6 Si hora eſt, celebrat Miſſam, vel audit. excipit Clerum ad obedientiam cum oſculo manus. in Miſſa ſermonem habet, & communicat.

7 Sex facit in ſermone, quæ habentur in Pontificali, ſed arbitrio ſuo.

8 Fit confeſſio, & abſolutio generalis cum Indulgentia poſt ſermonem quã publicabit Canonicus, ſeu Parochus Eccleſiæ.

9 Induitur Epiſcopus amictu ſupra rochettum, ſtola, pluuialis coloris nigri, & mitra ſimplici, & facit abſolutionẽ Defunctorum Epiſcoporum. & aliorum, vt in Pontificali, ſiue per Eccleſiam, ſiue per cœmeterium procedendo, cum cruce, candelabris, aqua benedicta, & incenſo; Clero cantante Pſalmos, & Reſponſoria.

10 Aſſumpta ſtola, & pluuiali albis, accenſiſque intorticijs, viſitat Sacroſanctam Euchariſtiã, quam prius & poſtea incenſat.

11 Depoſitis paramentis, viſitabit Baptiſterium, Olea ſacra, Sedes confeſſionales, Reliquias Sacras; tum Altaria, Cãpellas, Sacras imagines, Sacriſtiam, Cœmeterium. Baptiſterium autem, & Sacras Reliquias cum luminibus accenſis; & hæc incenſantur.

12 Poſtea ædes Eccleſiaſticas, Hoſpitalia, Confraternitates, & loca pia.

13 Pro confirmatione miniſtranda paratur pluuiali, & ſtola albi coloris: ſimiliter pro cõſecratione, ſeu benedictionibus Pontificalibus rerũ ſacrarũ.

14 Audit confeſſiones, & querelas. inquirit, vt opus eſt, de conuerſatione Cleri. & populi; de rebus ſpiritualibus, & temporalibus, de libris, & ornamentis.

Hæc omnia ex Pontificali Romano, hoc eodem ordine, & paucis additis.

ANNOTATIONES.

1 *Viſitare deberet prius familiam ſuam Epiſcopus: deinde alios ordine, quem diximus; Cathedralem, Collegiatas, Parochiales, &c.*

2 *Prædictus tamen ordo eſt arbitrarius Epiſcopo, præſertim ſi veſperi veniat ad locum viſitandum: quo caſu fieri poterunt ea tantum, quæ uſq; ad nu. 6. ſunt prænotata: reliqua mane ſequẽti.*

3 *Poterit etiam ad viciniora minima loca mittere coadiutores ſuos, & conuocare ad inſigniorem locum vicinos populos pro Confirmatione.*

4 *In Viſitatione Monialium audiet eas ad cratem, nõ intra ſepta Monaſterij.*

Index obſeruandorum in Viſitatione locorum. §. IX.

1. Quæ ſunt partes Viſitationis locorum, Deſcriptio eorũ dem, prout ſunt, & præſertim cum defectibus; Ordinatio pro tollendis defectibus.

2. In ipſo actu Viſitationis ſola ſufficit Deſcriptio. Circa finem Viſitationis vniuſcuiuſque Eccleſiæ maturè fiant Ordinationes, & Decreta, ex Deſcriptione hauſta, niſi accidat in aliquibus executio ipſa, vt dicemus in proprio Indice §.10.

3. Deſcriptio conſiſtit in duobus: An ſit, & Quale ſit, iuxta Indices, qui ſequuntur.

4 De Sanctiſſima Euchariſtia.

Obſeruet Epiſcopus, & Notarius deſcribat; an ſint, qualia ſint, quæ ſequuntur.

Tabernaculum ligneum.	Fragmenta.	Burſam cum chordulis albam pro rurali communione, vt à collo pendeat Pixis.
Conopæum, & an plura.	Renouationem.	Vmbellam.
Veſtem interiorem:	Clauem auratam.	Laternam.
Corporale ſtratum.	Baſim tabernaculi vacuã.	Intortitia.
Pixidem.	Lampadem ardentem.	Velũ pro humeris longũ.
Auro litam intus.	Tabernaculum geſtatorium pro Proceſſione.	
Velum.	Pixidem pro infirmis.	
Particulas.		

5 De Baptiſterio.

Qualis Fons.	ſtę Chriſtum baptizantis.	aqua.
Conopæum.	Aqua.	Vas oleorum ſacrorum.
Vmbella.	Sacrarium vicinum.	Sal.
Cancelli.	Cochlear pro infundenda	Lintei ad tergenda capita.
Imago Sancti Ioan. Bapti-		

6 De Oleis Sacris.

Armarium in Eccleſia.	Vas ſtanneum intra capſulam ex corio ambuſto, vel ligneam.	Ampullæ pro deferendis à cathedrali Oleis.
A latere Euangelij.	Bombacium madidum oleo; & ſiccum ſuperius.	Arcula, & clauis, ſi mittatur, qui ea deferat.
Cum inſcriptione maiuſculis litteris.	Burſa violacea,	Renouatio.
Ornatus exterior, & interior.		Combuſtio veterum.

De

7 De Sedibus Confeſſionalibus.

Sedes in publico.
Lamina forata.
Velum ſpiſſum.

Imago pia.
Bulla cenæ.
Caſus Epiſcopo reſeruati ibidem affixi.

An claudi queat ipſa ſedes, ne laici ſedeant.

8 De Sacris Reliquijs.

Armarium.
Veſtis interior.
Thecæ propriæ.

Nomina Reliquiarum.
Approbatio.
Expoſitio.

Claues.
Officia diuina.
Feſta.

9 De Altaribus.

Altare maius.
Gradus ad illud.
Gradus in eo.
Ara lapidea.
Conſecratio totius.
Tela cerata, immobilis.
Feneſtellæ nullæ.
Mappæ tres, vel vna duplicata.
Earum benedictio.

Crux.
Candelabra.
Icon.
Statuæ.
Tabella ſecretarum.
Tela ſtragula.
Mutatio mapparum.
Pallia varia.
Vmbella.

Suppedaneum.
Feneſtra vrceorum.
Cancelli.
Cereoſtata.
Campanula.
Clauus pro birreto Sacerdotis.
Puluinaria.
Tabella vltimi Euangelij.

10

Dos Altaris.
Patronus.
Onera Miſſarum.

Titulus beneficij.
Feſtum.
An Officium.

Priuilegium Defunctorum.

11 De Eccleſia ipſa.

Chorus.
Crux magna in medio alto loco, cum Saluatore.
Sedes Epiſcopalis cum gradib. & Vmbella.
Naues Eccleſiæ.
Parietes.
Imagines Sanctorum.
Pulpitum.
Feneſtræ.
Sepulchra.
Sedes mulierum, & populi.
Diuiſio ſexus.
Tectum.
Pauimentum.
Armaria.
Arculæ eleemoſynarum.
Vaſa aquæ Benedictæ.

Porta.
Super eam imago.
Crux in culmine.
Cœmeterium.
Clauſura.
Crux lignea.
Arbores nullæ.
Campanile.
Campanæ.
Earum benedictio.
Funes, ſcalæ.
Tectum.
Culmen.
Crux.
Pauimentum.
Oſtium.
Clauis.
Vſus earum.

An ad laicorum negotia.
Confeſſio ſub altare maiori.
Patronus.
An profana ſeruentur ibi.
Epitaphia indecora.
Sepultura pro Clero.
Pro pueris.
Eccleſiæ titulus.
Dedicatio.
Feſtum vtriuſque.
Officium quo ritu.
Alia Feſta propria.
Indulgentiæ.
Stationes.
Oratio quadraginta horarum.

13 De Choro.

Sedes.
Legilia.
Antiphonaria.
Breuiaria.
Martyrologium.
Calendarium.
Pontificale.
Cæremoniale.
Directorium chori.
Libri Proceſſionum.

14 De Sacriſtia.

Armaria.
Arcæ.
Labrum ad lauandas manus.
Manutergia.
Oratorium.
Tabellæ precum ante, & poſt Miſſam.
Preces ad paramenta.
Miſſalia.
Calices.
Patenæ.
Purificatoria.
Corporalia & pallæ.
Vela.
Burſæ.
Cotyla Hoſtiarum.
Amictus.
Albæ.
Cingula.
Stolæ, Manipuli, & Caſulæ quinque colorum.
Feſtiuæ.
Feriales.
Dalmaticæ.
Pluuialia.
Pallia.
Mappæ variæ.
Mappulæ ad manus tergendas.
Aliæ ad communionis vſum.
Superpellicea.
Integumenta Miſſalium.
Signacula.
Puluinaria pro Miſſali.
Alia pro genibus.
Imagines deuotæ.
Tabellæ onerum, Feſtorum, Vigiliarum.
Vrceoli.
Peluiculæ.
Campanulæ.
Vaſa pro laicorum purificatione.
Supellex argentea.
Thuribulum cum nauicula.
Crux proceſſionalis.
Vexilla.
Vas pro aqua cum aſpergillo.
Tabella Pacis.
Inſtrumentum conficiendarum Hoſtiarum, & Particularum.
Cribrum pro particulis.
Vaſa florum ſictorum.
Vaſa ad lauanda corporalia.
Piſcina ſacra.
Candelabrum triangulare.
Candelabrum Cerei Paſchalis.
Feretrum.
Pannus mortuorum.
Legilia.
Libri.
Rituale nouum.
Miſſæ reiectæ, non approbatæ.
Calendarium.
Portæ.
Claues.
Pauimentum.
Feneſtræ tutæ.
Parietes.
Tectum.
Inuentarium prædictorum.
Subterraneus locus pro vino Miſſæ.

15 De Ædibus Eccleſiaſticis.

Incolæ.
Cohabitatio ancillarum.
Facinoroſorum latibulum.
Reparatio.
Diſtantia ab Eccleſia.

16 De Oratorijs.

Vt ſupra de Eccleſia.
Adde.
Vexilla.
Crucem proceſſionalem.
Cappas.
Baculos Priorum.
Libros precum.
Arculas eleemoſynarum.
Tabellam Indulgentiarum.
Aggregationis diploma.
Inuentaria bonorum.
Orat. 40. horarum.
An Miſſæ ſolemnes.
Offic. diuinum maius.

17 De

17 De Hoſpitalibus, & locis Pijs.

Porta.	Supellex.	Indulgentiæ.
Inſcriptio.	Inuentarium.	Oratio 40. horarum.
Cellæ.	Statuta.	Lecti.
Diſtinctio ſexus.	Fundatio.	Genus infirmorum.
Tabellæ onerum.	Priuilegia.	Miniſterium.

18 De Oratorijs viarum, ſeu Capellulis.

Altaria nulla.	Clauſura à beſtijs.	Reparatio.
Imagines.		

19 De Monaſterijs Monialium.

Clauſura.	Feneſtellæ communionis, & Confeſſionis.	Collocutoria.
Portæ,	Crates ferreæ duplices.	Feneſtræ.
Parietes.		De Eccleſia, vt ſupra.
Rotæ.		

ANNOTATIONES.

1 *AN poſſint oſtia frangi ab Epiſcopo Viſitante recuſantes viſitari quoad clauſuram; Vide Fuſcum de Viſitat. lib. 2. cap. 19. vbi ex profeſſo tractat. cum diſtinctionibus, & tandem concedit.*

2 *Impedientes quo minus Epiſcopus ſua vtatur iuriſdictione: excommunicantur in Bulla Cœna Domini n. 15.*

3 *Inuocari poteſt brachium ſæculare, quod ſi neget, excommunicari poteſt cap. 2. de maledicis, & cap. 1. de Offic. Ordin.*

Index decernendorum in Viſitatione locali, & materiali. §. X.

PEritus Sacrorum Canonum Epiſcopus, Decretorum ſynodalium, & communioris vſus Eccleſiæ Catholicæ, quædam ſtatim decernet, & in ipſo Viſitationis actu exequetur, quædam maturius circa finem Viſitationis locorum, & perſonarum.

1 Nam decernet ſtatim, & ſingillatim, ea, quæ ſequuntur.

2 Altarium demolitionem, vbi facienda eſt.

3 Ararum confractionẽ. Veteris Chriſmatis, & Oleorum ambuſtionem.

4 Sepulchrorum amotionem, ſeu obſtructionem, ſi loco vetito.

5 Amotionem bradellarum, ſedilium, & aliorum impedimentorum.

6 Item profanarum imaginum, aut rerum.

7 Lacerationem corporalium, purificatoriorum, & rerum indecentium ſine remedio.

8 Profanationem calicum, & patenarum; item Eccleſiarum, quæ fit, vt infra.

9 Clauſionem portarum lateralium.

10 Lacerationem Miſſalium, Breuiariorum nimis indecentium.

11 Amotionem arborum à Cæmeterio, & locis Sacris.

12 Ramorum inciſionem, qui nocent parietibus Eccleſiæ.

Ea vero, quæ maturius, & data opportunitate temporis, ſunt executioni mandanda.

1 Altarium reconcinnatio, & bradellarum.

2. Vn-

Digitized by Google

2 Vmbellæ conſtructio ſuper altare.
3 Telaria altarium lignea.
4 Septa altarium.
5 Feneſtella pro vrceolis.
6 Cruces, candelabra, & alia huiuſmodi, aſſignato cõgruo ſpatio temporis, iudicio Epiſcopi, & pœna pecuniaria, aut alia ad arbitrium, non autem cenſuris, vel certe, non latæ ſententiæ, niſi ex maxima cauſa.

Alia denique ſunt, quæ reſeruari debẽt, examinanda melius adhibitis etiam in conſulationem doctiſſimis viris, peracta tota Viſitatione, ne diutius immorans Viſitator loca plus iuſto grauet.

ANNOTATIONES.

1 *EX Prædictis aliqua fieri debent ſumptibus Rectoris Eccleſiæ, aliqua populi ære, vel vtriuſque.*
2 *Regula eſt in Actis Eccl. Mediol. vt cum Eccleſiæ redditus ſuppetunt commode ad omnes expenſas, non compellatur populus, niſi ad cœmeterij impenſam; præterquam vbi eſt conſuetudo populo etiam alia præſtandi: quæ retineatur.*
3 *Si vero non ſuppetunt fructus Eccleſiæ præter victum Sacerdotis, totum, quod deeſt Parochiali Eccleſiæ ac ædibus Parochialibus in fabrica ſuppellectili ſacra vel Clerici ſuſtentatione, curandum eſt impenſa Populi.*
4 *Altarium minorum inſtauratio, ex Decreto S. Caroli in Synodo Diœceſ. IV. præſtanda eſt per eos, quibus ex fundatione, alioue iure, onus eiuſmodi impoſitum eſt ſi nulli ij ſint fiat eorũdem altarium cenſu, legatoue Miſſæ facienda relicto ſi minus ſatis eſt, moneantur ij, qui ibidem habere ius ſibi perſuadent. ſi neque hi ſint, detur ijs qui ſponte velint. vel ij præſtent. quibus incumbit onus reliquæ Eccleſiæ, datoque certo termino amoueantur, & ad altare maius, ſeu aliud transferantur. Hæc ibi.*
5 *Si partiendum eſt onus, aſſignentur Rectori potius, quæ pertinent ad paramenta, mappas, & reparationẽ Altaris maioris; populo, quæ ad fabricam.*
6 *Quæ attinent ad Sacram Euchariſtiam, dentur ſcholæ Corporis Chriſti, cum facultate, vt quæſtuet ad hunc effectum.*
7 *In taxandis Capellani fructibus pro reparatione, & ornatu, habeatur ratio, ne grauetur vltra id quod aſſignaretur mercenario implenti onera Capellæ.*
8 *Vltimum remedium eſt ſuperſedere à toto ſeruitio, vel eius parte per aliquod tempus; & quod impenderetur, ſi à mercenario præſtandum eſſet, aſſignetur pro impenſa, data facultate Titulari, ſi inops eſſet, ſuſcipiendi oneris in alio altari, vel Eccleſia cum ſua eleemoſyna.*
9 *In ijs quæ minutiora ſunt, vt claues, corporalia, &c. non excuſetur Rector vllo quouis inopiæ prætextu, quominus etiam negligente populo ab ipſo præſtentur*
10 *De Eccleſijs profanandis, & diruendis, Vide Concil. Triden. ſeſſ. 21. cap. 7.*
11 *Quæ Rector non potuit exequi, morte præuentus, ſuppleat hæres.*

Index obſeruandorum in Viſitatione Perſonarum.
§. XI.

1 In Viſitatione Canonicorum.

Quæ ad Collegium communiter ſpectant.	Dignitates quot, & quæ.	Redditus.
Origo.	Habitus coralis.	Diſtributiones.
Numerus Canonicorum.	Statuta.	Seruitium.
	Diſtinctio Præbendarum.	Cantus.

Pun-

Punctatoris.
Theologalis.
Pœnitentiaria.
Doctoralis.
Officiales Capituli.
Conuentus Capitulares.
Sigillum.
Acta.
Onera.
Miſſæ ſolemnes.
Horæ Canonicæ.
Chori diſciplina.
Conciones.
Anniuerſaria.
Miſſarum numerus.
Officia propria.
Feſta.
Archiuium.
Inuentaria bonorum mobilium, immobilium.
Manſionarij, ſeu Capellani.
Habitus.
Merces.
Seruitium.
Conſuetudines Eccleſię.
Proceſſiones.
Ritus.
Magiſter cęremoniarum.
Sacriſta.
Clerici.
Muſici.
Organiſta.
Alij.
Ratio redituum reddenda.

2 A ſingulis exquirenda, vt infra de alijs Beneficiatis. & præterea, an minor ſit 22. annis. vocalis ante Subdiaconatum an acceperit aliquid pro admiſſione noui Canonici.

3 In Viſitatione Parochorum.

Vt de Beneficiatis infra.
Et præterea dent indices, de quibus ſupra §. 5. nu. à 18. vſque ad 34.
Item interrogentur de reſidentia.
Miſſa frequenti.
Concione.
Feſtorum, Vigiliarum, Edictorum publicatione.
Doctrina Chriſtiana.
Veſperis.
Proceſſionibus.
Feſtis proprijs.
Conſuetudinibus.
Conuentibus menſtruis pro caſibus conſcientiæ.
Quod parochias vnus habet.
Miniſtros ſufficientes.
An benedicat cineres, candelas, palmas.
In triduo maioris hebdomadæ quid.
Hiſtoria reſeruata In calice tecto.
Fontis benedictio, & Cerei Paſchalis.
Litaniæ maiores, & minores.
Qua ratione.
Ritus in celebranda Miſſa ſolemni, & priuata.
Benedictio domorum.
Repræſentationes piæ.

5

De Sacramentorum adminiſtratione.
Circa compatres in Baptiſmo.
Obſtetrices peritas.
Cautionem in lecto pro infantibus.
An vltra tres dies differatur baptiſmus.
An domi fiat.

6

De Pœnitentiæ Sacramento.
Ante diem, vel noctu an mulieres.
An alienos.
Cum ſtola.

7

De Communione.
Puerorum inſtructio.
Apparatus.
Conuerſus pro communione ægrotorum.
Frequentia.

8

De Extrema vnctione.
An renes mulierum vngantur.

Ma-

Digitized by Google

Manus Sacerdotū qualiter.
Viſitatio infirmorum.
Commmendatio animæ.

9

In matrimonio.
Sponſalibus.
An conſenſus ſeparatim
exquiratur.
Cohabitatio ſponſorum
ante matrimonium.
Abuſus.
Ritualis vſus.

10

In alijs functionibus.
Concione Quadrageſima-
li.
Victu, ædibus conciona-
toris.
Mercede.

11

De funeribus.
Qui mos.
Abuſus.
An altarium pallia adhi-
beantur.
An Viduæ Miſſas au-
diant.

12

Examen fieri poteſt de
Theoria Sacramento-
rum, iudicio Epiſcopi.
Qui libri pro doctrina.
A laicis de Parochi mori-
bus.

13 In Viſitatione Beneficiatorum.

Nomen.
Cognomen.
Patria.
Ætas.
Beneficij titulus.
Pluralitas beneficiorum.
Penſiones actiuæ.
Paſſiuæ.
A quo collatio.
Quando.
Proceſſio fidei.
Redditus.
Onera.
Satisfactio.
Officium diuinum.
Prædia.
Fines deſcripti.
Arbores cæſæ.
Alienatio.
Locatio.
An conſanguineis.
Inuentarium.
Bullæ oſtendantur.
Pacta ſimoniaca.
Facultas celebrandi.
Miniſtrandi Sacramenta.
Renunciatio beneficij.
Publicatio.
Permutatio.
Vnio.

14 In Viſitatione cuiuſcunque de Clero.

Nomen.
Cognomen.
Patria.
Ætas.
Patrimonium.
Seruitium Eccleſiæ.
Ordo.
Habitus.
Tonſura.
Barba.
Annulus.
Capilli.
Caligæ.
Collaria.
Negociatio.
Venatio.
Arma.
Spectacula.
Laruæ.
Docere puellas.
Seruitium laicorum.
Si exterus, Dimiſſoriæ
litteræ.
Confeſſio frequens.
Miſſa, ſeu communio.
Cantus Gregorianus.
Muſicus.
Studia litterarum.
Habitatio.
Officium diuinum, ſiue
paruum B. Virg.

Digitized by Google

15 In Seminario.

Statuta.
Mores.
Magiſtri.
Rectores.
Adminiſtratores.
Redditus.
Numerus.

16 In Viſitatione Monialium.

Statuta.
Obedientia.
Paupertas.
Caſtitas.
Clauſura.
Circuitus virorum intra ſepta.
Sacramentorum frequentia.
Chori diſciplini.
Silentium in Choro.
Dormitorio, & Refectorio.
Oratio mentalis.
Ieiunia.
Flagella.
Officia, & labores communes.
Lectio ad menſam.
Comites in loquutorio.
Laici ſine licentia.
Crates apertæ in Quadrageſ. & Aduentu.
Electio Officialium.
Largitio munerum.
Victus communis.
Epiſtolæ.
Redditus.
Onera.
Satisfactio.
Capitulum culparum.
Negotiorum.
Rationes dati, & accepti.
Hæc in communi.

17

Examinatur vnaqueque de nomine.
Cognomine.
Patria.
Profeſſione.
Ætate in Monaſterio.
Dote allata.
Renunciatione.
Choralis, an conuerſa ſit.
Officium diuinum, vel quid eius loco.
Munus, & Officium.
Cella ſeparata.
Exercitia monaſterij communia.
Annuli.
Comæ.
Chirothecæ.
Canes.
Aues.
Speculum.
Inſtrumenta muſica.
Crepidæ Sæculares.

18

De Prælata.
Officialium moribus.
Magiſtra Nouitiarum.
Vicaria.
Diſcretis.
Sacriſtiæ Præfecta.
Ianitrice.
Oeconoma.
Auditricibus.
Rotarijs.
Officialibus minoribus.
Et præſertim ſuper prædictis num. 16.
Item de Confeſſario Ordinario, & extraordinarijs.

19 In Viſitatione Adminiſtratorum piorum locorum, & Confratriarum.

Inſpiciātur libri rationum.
Expenſarum.
Locatorum.
Contractuum.
An commeſſationes fiant.
An Officiales ſint debitores.
Qui alij debeant.
Legata nondum ſoluta.
Superflui ſumptus.
Iuramentum Officialium.
Salaria miniſtrorum.
Quæſtores.
An cum campanula, ſeu tabella.
An artificio precum indecoro.
Conuentio cum quæſtuarijs.

Digitized by Google

20

Eadem obſeruantur in Montibus pietatis, præſertim vſuræ ſuſpicio arceatur.

21 In Viſitatione Officialium Curiæ.

Taxæ.
Scripturæ.
Pœnæ.
Depoſitarij fides, & cautela.
Munera iudicium.
Nimia mora cauſarum.
Viſitatio carcerum.
Victus.
Expenſæ.
Cuſtodia.
Notariorum fides.
Vicarij profeſſio fidei.
Acceptio perſonarum.

22 In Viſitatione aliorum laicorum.

Ludi magiſtrorum mores.
Fidei profeſſio.
Medicorum acceſſus vltra tres dies ad inconfeſſos.
Bibliopolarum, indices librorum.
Examen aliorum fit iuxta Indicem §. 5. nu. 31. 32. Arbitrio Epiſcopi.
Tripudia diebus feſtis.
Nundinæ.
Comediæ turpes.
Legata non ſoluta.
Quæſtuariorum abuſus.
Vagorum, & peregrinorum mores.
Notariorum fori laicalis imperitia.
Meretricum nimia licentia.
Cauponum publica vitia.
Viduarum, & pauperum neceſſitates.

23 In Gymnaſijs publicis.

Statuta.
Mores.
Profeſſio fidei à Doctoribus, quæ curan. eſt ab Epiſcopis ex Sacra Congreg. Conc. ſeſſ. 25. c. 2.
Item in docentibus Grammaticam. Arithmeticam, ex eadem ibidem.
Philoſophia falſa impugnanda, ex Conc. Lateranen.
Lectio Sacrę Scripturæ, ex Conc. Trid. ſeſſ. 5. c. 1.

24 In Viſitatione piarum fœminarum.

Fundatio.
Leges.
Habitus.
Conuictus.
Sacramenta.
Pia exercitia.
Redditus.
Clauſura.
Numerus.
Regimen.

25 De Regularibus.

In domibus etiam Regularium, Renunciatio bonorum, reclamatio de nullitate profeſſionis, delicta extra clauſtra. Prædicatio Verbi Dei, publicatio cenſurarum, præcedentiæ lites, lectio Sacræ Scripturæ ad Epiſcopum ſpectant. ſeſſ. 25. cap. 16. cap. 4. 14. 19. cap. 12. 13. ſeſſ. 5. cap. 1. & vlt.

Index Decernendorum in Viſitatione perſonali. §. XII.

1 Deſcriptione perſonarum facta cum defectuum cuiuſque mentione, ad Decreta venitur.

2 Quædam fiunt verbo, vel ſecreto, vel publico, vt cæteri timorem habeant, iudicio Epiſcopi. cauendum tamẽ eſt, ne diminuatur auctoritas Parochi; vel præ-

Digitized by Google

Prælatæ Monialium;niſi grauius delictum aliter ſuadeat. in dubio ij defendantur ab Epiſcopo.

3 Quædam,quæ ſunt communia pluribus,ſi grauiora ſint,ſcripto decernantur, cum obligatione, vt legantur ſæpius,audientibus ijs,de quibus agitur.

4 Quædam grauiſſima,quæ probatione egent, accuſatore non probante, ne publicentur. teſtibus autem nolentibus deponere in ſcriptis, ſecreto fiat correctio.

5 Quædam rite probata puniantur,prout iuris eſt;præſertim contra non Reſidentes.

6 Nam initio ſeueritatem, in progreſſu diligentiam,in fine iuſtitiam adhibere debet viſitator. Parcius tamen Decretis agat,ne nimis multa vileſcant.

7 In titulis Beneficiorum illegitimis, ſi quos repererit, vtatur dilatione ad breue tempus,vt Eccleſiæ quàm primum conſulatur, nedum Beneficiato fortaſſe excuſando.

Index, & Ordo deſcribendæ totius Viſitationis à Notario.

§. XIII.

1 IN actu Viſitationis ſcribat celeriter in foliis eo diſtinctiori modo, quo poteſt,& nihil omittat,præſertim Decretorum, quæ curſim quandoque fiunt à Viſitatore.

2 Relaturus deinde in librum, eum diuidat in duas partes cum his titulis Viſitatio Ciuitatis. Viſitatio Diæceſis.

3 Subdiuidat quamlibet partẽ in quinque partes,in Prima deſcribatur Viſitatio localis. in ſecũda Viſitatio Perſonalis. In tertia Decreta omnia. in quarta Rationes dati,& accepti,cum redditibus locorum piorum,& Confratriarum. in vltima Acta iudiciaria ſcribantur contra delinquentes, ſeu debitores locorum piorũ,& eiuſdem.

4 In Viſitatione locali ſcribatur acceſſus Viſitatoris, quo die, menſe, & anno; quibus comitibus,quomodo receptus quæ ſingillatim egerit vſque ad Viſitationem ipſam locorum:quæ deſcribetur ordine,quo facta eſt,iuxta Indicem § 8.

5 Si quæ decreuerit,& exequutus fuerit Viſitator ſtatim,ex ijs,quæ in Indice §. 10. ſtatim ibidem notet: ſi non executioni mandatum fuerit, referatur in 3. partem.

6 Viſitatio perſonalis eodem ordine, quo in Indice §. 11. deſcribatur.

7 In tertia parte ſcribantur Decreta localia,& perſonalia, ordine locorum ſeruato in Viſitatione locali, addito ſpatio temporis,& pœna.

8 Quarta parte reſeruetur omnis ratio reddita adminiſtrationum locorum piorum,ordine,quo ſupra.

9 Vltima pars continebit Acta Iudicialia, citationes, monitoria, ſequeſtra, examinationes teſtium, & actus iudiciales, ſiue ciuiles, ſiue criminales Viſitationis.

10 Exemplo Decretorum cuique loco viſitato relicto, mandabitur Rectori, vt præterea eadem Decreta ſcribat in libro ad hoc deputato,ne folia pereãt, quod accidere facile poteſt.

11 Deberent etiam in libello ſeparato, ſeu in fine cuiuſque loci Viſitationis localis, procurationes notari, ad poſteriorum informationem.

12 Demum ea etiam notari, quæ ad Sacramentum confirmationis, benedictionis, & rerum conſecrationes ſpectant, eo loci, quo peracta ſunt,in eadem Viſitatione locali.

13 Notarius diligentior in fine Viſitationis ciuitatis, ſeu Diœceſis repræſentabit ſtatum ciuitatis, ſeu Diœceſis diſtinctè ad eam formam, quam nos præſcripſimus in Praxi celebrandæ ſynodi par. 3. c. vltimo.

14 Fidelem, & ſynceram totius Viſitationis ſeriem,& Acta,ne patiatur Notarius deſiderari: libris.n. Viſitationum plena fides præſtatur, vt probat Vilagut loco ſupra cit. num. 34.

Digitized by Google

Index eorum, quæ adduntur, & omittuntur, Viſitatore inferiore viſitante. §. XIV.

1 DAntur literæ patentes ab Epiſcopo cum ea facultate, quæ eidem videbitur opportuna: exemplum dabitur infra.
2 Leguntur hæ patentes litteræ in vnoquoque loco ante actum Viſitationis.
3 Omittuntur ea, quæ ad Pontificalem ſpectant dignitatem.
4 Stola ſupra cottam indutus facit abſolutionem defunctorum, viſitat Sanctiſſimam Euchariſtiam, Olea Sacra, Reliquias & Baptiſterium.
5 Cæteræ vt ſupra.
6 Viſitationi finem imponet, vt infra.

Index agendorum pro fine Viſitationis. §. XV.

1 DAntur Rectoribus locorum ſingulorum propria Decreta à Notario ſubſcripta; publicanda ab ijſdem Rectoribus, etiam alijs, ad quos pertinent.
2 Approbantur rationes adminiſtrationum redditæ, ſi bene fuerint redditæ, cum ſubſcriptione Viſitatoris, vel Deputatorum ab eo, vel Notarij. fiunt præcepta, vt ſoluant ij, qui debent, intra certum terminum, ſub pœnis dupli, & alijs.
3 Cauſę criminales ſi longiores ſunt, reſeruentur foro Vicarij Generalis.
4 Eodem modo ciuiles, ſi finiri non queant intra dies Viſitationis.
5 Vicarijs Foraneis mandari poteſt, vt ſibi deſcribant in libello proprio Decreta omnia, quæ ſingillatim Clero ſui Vicariatus relicta ſunt, vt procurent executionem.
6 Diſtribuantur pia munera, libri ſpirituales, de quibus in Indice §. 4. nu. 11. & 12.
7 Et recognoſcatur ratio ſumptuum pro victu factorum in Viſitatione loci.
8 In Eccleſia ſtans Epiſcopus ante altare in cornu Epiſtolæ dicit. Pſalm. De profundis, preces, & Orationem pro Defunctis, vt in Pontificali, in fine Viſitationis, & vadit.

ANNOTATIONES.

1 *QVid erit agendum, ſi fiat appellatio à Decretis Viſitationis? aut ſi allegetur ſuſpectus Epiſcopus?*
2 *Reſpondeo primo: non poſſe vti ſuſpectum recuſari, nec vlla allegatione ſuſpicionis impediri, quo minus pœna extraordinaria, quæ morum correctionem, & emendationem reſpiciat, viſitatos afficere poſſit. ſunt eadem verba S. Congreg. Conc. Trid. in ſeſſ. 7. cap. 8.*
3 *Neque per appellationem impediri, vel ſuſpendi. eadem S. Congreg. ſeſſ. 24. cap. 10.*
4 *Reſp. ſecũdo: ſi compilato proceſſu, formato iudicio, ſeruatis ſeruandis, prout iuris eſt, procedat Epiſcopus Viſitans, admittitur appellatio poſt diffinitiuam ita tamen, vt non ſuſpendat executionem. eodem c. 10. Sacra Congregatio.*
5 *Et licet agat tamquam Sedis Apoſtolicæ delegatus, declinare tamen non poteſt iuriſdictionem Metropolitani in caſibus illis, in quibus ante Concilium hoc, tanquam Ordinarius, poterat vti eodem iure. eademque poteſtate. eadem ibidem.*
6 *Danda ergo erit copia actorum iuxta Trid. ſeſſ. 13. c. 3. & ſeſſ. 24. cap. 20.*

FOR-

FORMVLA EDICTI PRO VISITATIONE generali, ex Actis Eccleſiæ Nouarienſi ſub Carolo à Baſilica Petri Epiſcopo, & Ordinis noſtri aliàs Propoſito Generali.

SIamo per viſitare piacendo à Dio le Chieſe, & Terre di coteſte parti con gli Oratorij, luoghi pij, Confraternità, & ogni altra coſa, che à noi tocchi, à fine di prouedere tutto ciò, che biſogna intorno al culto di Dio, alla cura delle anime, alla vita de' Chierici, & al buono ſtato delle coſe.

Eſſortiamo adunque con ogni affetto tutte le perſone à fare oratione calda al Signore che ſi degni darci ogni aiuto opportuno, perche queſta noſtra attione rieſca conforme al maggior ſeruigio di ſua diuina Maeſtà. la quale attione ſi contenteranno accompagnare fino al fine con la detta oratione; & con la preſenza loro ancora, quanto ſi poſſa.

A tale effetto ordiniamo, che ſi faccia oratione publica auanti il ſantiſſimo Sacramento, & qualche proceſſione prima del noſtro arriuo.

Et accioche la viſita ſia più gioueuole à tutti, gl'inuitiamo à confeſſarſi, & communicarſi allhora; ilche facendo, & pregando non ſolo per il bene di queſta viſita, ma anche per tutta la Chieſa di   & vniuerſale. conſeguiranno l' INDVLGENZA EPISCOPALE; & à tal fine mandaremo Confeſſori innanzi con autorità di tutti i caſi à noi reſeruati.

Inuitiamo tutti quelli, che non hanno riceuuto il S. Sacramento della confermatione à prepararſi per eſſo, conforme à gli auuertimenti, che per ciò ſono ſtati ordinati.

Commandiamo à tutti gli Eccleſiaſtici, beneficiati, & non beneficiati che ſi trouino pronti alle loro Chieſe, con le carte de gli loro Ordini, è beneficij, & altri inſtromenti ad eſſi appartenenti; con le fondationi de' titoli, & nota de gli oblighi di qualunque, inuentarij de' beni, è ſuppellettile Eccleſiaſtica, & delle ſacre Reliquie; Indice de' libri, che tengono tanto per vſo proprio, quãto della Chieſa: Nota delle Indulgenze delle Chieſe; Facoltà di celebrare: Fedi della confeſſione, & communione a' tempi debiti; del ſeruigio fatto alla Chieſa aſſegnata, & dell'habito decente vſato per l'adietro.

Commandiamo alli Rettori delle Chieſe, che ci apparecchino nota da preſentarci ſubito, di tutte le Chieſe, & Oratorij, ancora de ſecolari, & ancora campeſtri delle ſue Parochie, & coſi di tutti i chierici, de' luoghi pij, & confraternità; delle feſte, ſolennità, proceſſioni, & riti publici & particolari; nota delle ſuperſtitioni; & d'ogni abuſo, & corruttella publica; de' peccatori publici come vſurarij, concubinarij, beſtemmiatori, malefici; & di quelli che non ſi ſono confeſſati alla Paſqua proſſima: & ci auiſino, ſe ci foſſe alcuno interdetto, ò ſcommunicato; ò ſe alcun marito ſteſſe ſeparato dalla moglie, ò all'incontro: & ſe nelle parochie ſue è alcun romito.

Che ciaſcuno auiſi in tempo, & appareecchi, ſe ci ſono calici, corporali, campane, tabernacoli, vaſi, imagini, veſtimenti, & altri paramenti Eccleſiaſtici da conſacrare, & benedire, ancorche gia foſſe vſati.

Et à gli officiali, & cappellani de' luoghi pij, fabriche, & cõfraternità, che ſiano pronti con le loro fondationi, inſtitutioni, aggregationi, regole, licenze, Indulg. Reliquie, oblighi di Meſſe officij diuini, anniuerſarij, hoſpitalità, limoſine, ò altre opere pie, & con li conti, dell'entrate, limoſine, è maneggi loro.

A tutti vniuerſalmente commandiamo ſotto pena ad abitrio noſtro, che ſapendo in

B 2 detta

detta Parochia alcuno per ſue parole, ò fatti ſoſpetto di hereſia, ò di eſſere fautore di heretici, ò che habbia libri, ò ſcritti prohibiti; non manchi di venirlo à denonciare à Noi, ouero à noſtri Viſitatori.

Commandiamo ancora à tutti, Eccleſiaſtici, è laici, che ſapendo peccatori, abuſi, & corruttele publiche come di ſopra, vengano à notificarlo à Noi, ò noſtri Viſitatori.

E ſpecialmente à chi ſapeſſe alcuna perſona eſſercitare malefici j, fattucchierie, ò incanteſmi.

Et ancora à chi ſapeſſe, alcuni oblighi de Meſſe, Officij diuini, limoſine, & altre opere pie tenerſi occulti, ò non eſſere eſſequiti da chi ſi voglia; ò ſiano tali obliglii fondati in vltima volontà, ouero in iſtitutione de' beneficij, ouero in antica conſuetudine, ò pure in altro modo.

Tutti poi eſſortiamo, & preghiamo quanto caldamente poſſiamo nel Signore, che ſapendo la ruina, ouero il pericolo di qualche anima, ò altri mali in diſſeruigio di Dio, ancora ſecreti, alli quali noi poſſiamo prouedere, vogliano per officio di carità farcelo ſapere. Dat.

Litteræ Paſtorales pro Viſitatione.

CHi annuncia la viſita, dilettiſſimi in Chriſto figliuoli, arreca nuoua di coſa amoreuole, di coſa di giouamento, & di ſalute; ilche come ſi conoſca in tutte le altre viſite, ch'hanno luogo, frà gl'huomini; in quelle, che fanno i Veſcoui molto più chiaramente ſi comprende. Si viſitano i congiunti di ſangue, & gl'amici frà loro, per apportarſi conſolatione, & giouamento, l'vno all'altro: viſitano i Signori mondani le loro Città, & Fortezze, per prouedere alla ſicurezza del paeſe, & alla quiete de' ſuoi vaſſalli: viſitano i Medici gl'infermi, per arrecare loro ſanità: gl'agricoltori le ſue vigne, & i ſuoi campi, & perche leuate le ſpine, & le male herbe con la buona coltura poſſano produrre frutti abbondanti: quelli finalmente, che tengono in varie parti i ſuoi greggi, vanno à vederli, ſe ſono ben curati, & gouernati, perche ſi conſeruino, & rendano buon frutto. La viſita Epiſcopale poſſiamo dire, che comprēda in ſe tutti queſti officij di viſita: percioche và il Veſcouo à viſitare le ſue Chieſe, & parochie, & le anime alla ſua cura commeſſe, per conſolare i ſuoi figliuoli, come Padre, & apportar loro ogni giouamento che poſſa: và per apportar la ſanità dell'anima à quelli, che giacciono infermi per vitij, peccati, diſcordie, & altre grauezze di conſcienza: và à vedere, come le fortezze ſpirituali di Dio, che ſono le Chieſe i ſacri miniſtri, & i popoli fedeli, ſono ben munite contra gl'inſidiatori, & nemici del viuere Chriſtiano, & della ſanta fede Cattolica: và à vedere come ſia bē coltiuata la terra delle anime da' Sacerdoti; ſe ſi laſciano venire le ſpine de' mal viuenti è ſcandaloſi: ſe con buoni eſſempi di vita, con ſante monitioni, & officij paterni, con ſeminare la parola di Dio, con aſſidua cura, & fatica ſe ne procura, & ſi rende il frutto conueniente: Va come Paſtore, che propriamente è detto dallo Spirito Santo, procurando il bene, & la ſalute de' ſuoi greggi: vedendo, ſe ſono paſciuti del cibo ſacratiſſimo del corpo del Signore, & del cibo della parola di Dio a' tēpi debiti: porta ſeco molti aiuti per cauargli da' legami de' peccati, & mettergli nella via della ſalute. Gli paſce egli ſteſſo di quei ſantiſſimi, è diuini cibi, gli conſola, & conferma con li doni dello Spirito ſanto. và per mettere le proprie mani, & faticare in tutto quello, che ſia di biſogno, per bene nelle ſue anime. Ma, che vi portiamo noi eſſēpi delle viſite humane? Le gratie, i fauori, i gouerni, gli aiuti, & riforme ſalutari, che Iddio ſuol fare al genere humano in varij tēpi, ſono chiamate viſite dello Spirito Sāto. La ſteſſa feliciſſima, & ſan-

ſantiſſima venuta del Figliuolo di Dio al mondo per liberarlo dal Demonio, & dal peccato, ſi chiama viſita, *Viſitauit nos Oriens ex alto.* Egli è vero, dilettiſſime anime mie, che, ſe la viſita dee eſſere à tutti gioueuole, biſogna, che ad alcuni, iquali non vanno per buona via, tal volta paia vn poco graue, ò dura; mentre che perſeguitando i vitij, correggendo i peccati, ſpingendo i negligenti, raffrenando i ſenſuali, anche alle volte con vn poco di forza, pare, che leui altrui i ſuoi commodi, & i ſuoi diffetti; tutto però viene dalla medeſima carità. Così è Padre il padre, quando caſtiga per ſuo bene il figliuolo, come quando gli fà carezze. I caſtighi, & i flagelli di Dio, il quale però è ſempre fonte di miſericordia, ſi chiamano dalla ſcrittura in molti luoghi per nome di viſite, *Viſitabo in virga iniquitates eorum, & in verberibus peccata eorum*, & aggionge, *Miſericordiam autem meam non diſpergam ab eo*; Così conuiene ancora a' Paſtori delle anime di viſitare alcuno cō la verga, che perciò Iddio l'ha data loro à portare, & è tuttauia affetto di amore, & di carità. Che maggior carità, che adoperar la verga con quel concubinario, che per mala, & inuecchiata conſuetudine ſe ne ſtà nelle mani del demonio? così contra il beſtemmiatore; contra gl'vſurpatori delle coſe ſacre, contra i violatori delle feſte, & de' luoghi ſacri; & altri peccatori; i quali non s'inducono à laſciare i peccati cō le monitioni ſole, per l'habito lungo ch'hanno fatto in eſſi, & ſe non ſi moleſtaſſero in varij modi, ſe bene anche molte volte con ſuo ſdegno, & ira; ſe ne porterebbono fino alla morte, anzi à l'inferno, il ſuo peccato: guai à quelli, che peccando non ſono in queſto modo viſitati; perciò dice Iddio minacciando per vn Profeta, & moſtrando l'ira ſua grauiſſima contra vn popolo, *Non viſitabo ſuper filias veſtras cum fuerint fornicatæ, & ſuper vxores veſtras cum fuerint adulteratæ.*

Noi adunque per diuina volontà chiamati alla cura di queſti rationali, & Chriſtiani greggi, mentre vi annunciamo la viſita noſtra paſtorale, altra nuoua no vi portiamo che d'amore, & di carità, di giouamento, & di ſalute. Veniamo noi deſideroſi, & ſitibondi del voſtro bene: veniamo diſpoſti ad ogni fatica per voſtra ſalute: portiamo con noi tutte le benedittioni, che poſſiamo, perche le godiate; benedittione alle anime; benedittione a' corpi; benedittione alle campagne, & à tutte le coſe voſtre. V'inuitiamo da lungi, & da preſſo à laſciare i peccati, à prendere, & godere la gratia de' Santi Sacramenti; à fare opere meritorie nel culto di Dio: à valerui della noſtra autorità; per liberare, & ſolleuare le anime voſtre da' legami, da' peſi, che ſoſtengono, & per conſolarle in Chriſto: meniamo idonei Sacerdoti con noi; vi apportiamo Indulgenza; veniamo ad offerire il Santiſſimo Sacrificio per voi; à procurare la liberatione delle anime de' voſtri defonti, che ſono in Purgatorio: veniamo come miniſtri di Dio à diſpenſare in voi i ſacri miſterij, la gratia dello Spirito Santo, & i ſuoi ſantiſſimi doni. A voi conuiene ſaperui preualere dell'occaſione, & conoſcere il tempo della voſtra viſita, perche non vi dica il Saluatore, come vna volta diſſe minacciando à Gieruſalemme, che non haueua conoſciuto il tempo della ſua viſita, *Eo quod non cognoueris tempus viſitationis tuæ.* Non penſate, anime care, che queſta ſia voce, ne inuito mio: ma penſate, che ſia del Saluatore ſteſſo per mezzo di me ſuo indegno ſeruo; non penſate, che venga il Veſcouo à voi, ma il Saluatore ſteſſo, il quale ha detto, che chi riceue i ſuoi ſerui, riceue lui ſteſſo, & chi da loro orecchia, la dà à lui ſteſſo, & hà diſpoſto, che i Veſcoui in particolare ſiano a' popoli fedeli in luogo di eſſo Dio.

Perciò figliuoli dilettiſſimi, ſe alcuno di voi per l'adietro è ſtato in peccato di carne, in adulterio, in concubinato, in fornicatione; hora faccia ogni coſa per leuarſene: ſe hà commeſſo vſura, & fatto contratti illeciti; emendi il tutto, & reſtituiſca; ſe hà ritenuto quello, ch'è del proſſimo, ouero della chieſa, lo renda;

& ſaccialo anco per queſto, che nõ gli conſumi il reſtante del ſuo hauere: ſe ha laſciato de eſſequir i legati pij, oblighi di Meſſa, Officij, limoſine laſciate da'ſuoi maggiori, non ſopporti più oltre nell'anima ſua carico tale; non ſottogiaccia à tãto periculo; & ſe ha vero biſogno di termine riccorra da noi; ricordãdoſi delle pene, & cenſure poſte contra traſgreſſori: ſe ha tenuto nel'animo odij, è rancori, gli deponga, & ſi reconcilij col ſuo proſſimo. Se alcuno s'è priuato da ſe ſteſſo al tempo debito del cibo ſantiſſimo del corpo del Signore, hora almeno con la douuta penitenza ſi diſponga à riceuerlo. Si come noi, figliuoli dilettiſſimi, con tutto l'affecto vi apportiamo tutte le benedittioni, che poſſiamo: così diſponete voi gl'animi voſtri à riceuerle con tutto l'animo, & affetto filiale: ricorrete a'ſanti Sacramenti, ricorrete a'confeſſori; ricorrete all'autorità Epiſcopale, chi n'ha biſogno, per liberare, per acquetare, & per conſolare l'anime voſtre. Venga ciaſcuno à riceuere da noi la ſanctiſſima Euchariſtia, cibo dell'anima, anzi l'anima dell'anima noſtra, & fonte di gratia & verace conſolatione ſpirituale. Venga à riceuere l'amoreuoliſſima gratia dell' Indulgenza; riceua i paterni ricordi, che gli porgiamo, del S. Euangelio, & della Dottrina di Chriſto: riceua con vera diſpoſitione il ſacramento della Confermatione chi non l'ha receuuto, per confermare, & ingagliardire l'anima ſua, contra le coſe contrarie alla ſua ſalute. Vagliaſi ciaſcuno del tempo della ſua viſita; accioche tutti ne riportino conforto ſpirituale, & ſalute, & noi quella conſolatione in Gieſu Chriſto, la quale ci rendera facili, & guſtoſi tutti quei pochi incommodi, che portiamo per viſitare le voſtre anime: & la quale ſopra ogni noſtro commodo, & guſto deſideriamo in queſta vita. Et per fine di tutto cuore vi benediciamo.

Formula litterarum patentium Epiſcopi pro Viſitatore inferiore.

Dilectio nobis in Chriſto N. ſalutem in Domino. Vt executioni earum rerum, quæ à Concilijs huius (prouinciæ ac) diœceſis, & à nobis decreta ſunt, conſulamus: Te Viſitatorem in tota diœceſi conſtituimus, cum facultate mandãdi, quod opus fuerit pro eiuſmodi executione: etiam pœnis, & cenſuris adhibitis; informationes aſſumendi de negligentijs, & delictis, quæ compereris; ac inobedientes puniendi pœnitentijs, mulctis pecuniarijs, adhibitis ad vſum pium arbitrio noſtro applicandis: ita tamen vt, ſi quæ grauiora inciderint, Nobis aut Vicario noſtro generali reſerues. omnia autem in acta redigas, prout opus fuerit, & ad nos quãprimum referas. Concedimus quoque, vt ad S. Sacramenta admittere poſſis, qui pro Paſchate non fuerint admiſſi, ſi iuſta cauſa admittendi viſa tibi fuerit, & à Nobis, aut Vicario noſtro contra mandatum non fuerit. Facultatem item abſoluendi ab omnibus caſibus reſeruatis, & delegandi alijs ſingillatim tamen: quæ in re conſiderate admodum te geres: præſertim in caſibus grauioribus, & ſcandaloſis, & vbi reſtitutio requiratur: quã auctoritatem etiam in Vicarios foraneos exercere poſſis: Mandantes omnibus Vicarijs, Parochis, aliiſque, ad quos pertinet, vt te tamquam Viſitatorem noſtrum recipiant, & procurationes, ſumptuſque debitos præbeant, prout opus fuerit. Hæ vero valeant ad Dat.

Digitized by Google

Antiphonæ, & preces in Viſitatione recitandæ ex Pontificali Rom.

Ad recipiendum Epiſcopum ſolemniter à Clero in Viſitatione.

OSculata Cruce ab Epiſcopo genuflexo ſuper tapete,& puluino, quem ei offeret Rector Eccleſię indutus pluuiali albo ſupra ſuperpelliceum,cantatur Antiph.

Sacerdos & Pontifex, & virtutum opifex paſtor bone in populo, ſic placuiſti Domino.

Si via longior eſt, adduntur cantica, & Hymni, ex Pontificali: nimirum, Benedictus Dominus Deus Iſrael,&c. Te Deum. Veni creator. Aue Maris ſtella.Hym.de Patrono loci.

Tùm offertur Epiſcopo ab eodem Rectore aſperſorium aquæ benedictæ, qua primo ſeipſum, deinde alios aſpergit.

Reddito aſperſorio, offertur eidem nauicula. de qua imponit incenſum in thuribulum cum benedictione, miniſtrante nauiculam eodem Rectore: à quo & incenſatur triplici ductu.

Accedit Epiſcopus ad Altare maius, vbi orat,& Rector Eccleſiæ ſtans in cornu Epiſtolæ Altaris verſus Epiſcopum dicit.

℣. Protector noſter aſpice Deus:
℟. Reſpice in faciem Chriſti tui.
℣. Saluum fac ſeruum tuum.
℟. Deus meus ſperantem in te.
℣. Mitte ei Domine auxilium de Sancto
℟. Et de Sion tuere eum.
℣. Nihil proficiat inimicus in eo.
℣. Et filius iniquitatis non apponat nocere ei.
℣. Domine exaudi orationem meam.
℟. Et clamor meus ad te veniat.
℣. Dominus vobiſcum.
℟. Et cum ſpiritu tuo.

Oremus.

DEus humilium viſitator, qui eos paterna dilectione conſolaris,prætende ſocietati noſtræ gratiam tuam: vt per eos,in quibus habitas,tuum in nobis ſentiamus aduentum. Per Chriſtum Dominum noſtrum. ℟. Amen.

Aſcendit Epiſcopus ad Altare, quo oſculato in medio, ſolemniter populo benedicit.

Preces pro Abſolutione Defunctorum facienda in Viſitatione Epiſcopi.

VIſitator incipit Antiphonam: Si iniquitates.

Deinde cum Clero dicit Pſalmum: De profundis.in fine:Requiem æternam.

Tùm dicit totam Antiphonam: Si iniquitates obſeruaueris Domine, Domine quis ſuſtinebit?

Kyrie eleiſon. Chriſte eleiſon.
Kyrie eleiſon.

Pater noſter.quod ſecrete complectitur.

Iterim aſpergit ter ante ſe aqua benedicta, & impoſito incenſo in thuribulũ cum benedictione ter incenſat eodem modo.

Quo facto,dicit:Et ne nos inducas in tentationem.

℟. Sed libera nos à malo.
℣. In memoria æterna erunt iuſti.
℟. Ab auditione mala non timebunt.
℣. A porta inferi.
℟. Erue Domine animas eorum.
℣. Requieſcant in pace.
℟. Amen.
℣. Domine exaudi orationem meam.
℟. Et clamor meus ad te veniat.
℣. Dominus vobiſcum.
℟. Et cum ſpiritu tuo.

Oremus.

DEus, qui inter Apoſtolicos Sacerdotes famulos tuos Pontificali feciſti dignitate vigere: præſta quæſumus, vt eorum quoque perpetuo aggregentur conſortio. Per Chriſtum Dominum noſtrum.

℟. Amen.

Digitized by Google

Prædicta dicuntur tantum, Viſitante Epiſcopo.quæ ſequuntur, communia ſunt Epiſcopo, & Viſitatoribus inferioribus.

CAntatur Reſponſorium: Qui Lazarum reſuſcitaſti à monumento fœtidum: Tu eis Domine dona requiem, & locum indulgentiæ.

℣. Qui venturus es iudicare viuos, & mortuos, & ſæculumper ignem. Tu eis &c.

Et præcedente cruce cum Acolythis, & candelabris accenſis, aqua benedicta, & incenſo, proceditur ad cæmeterium, ſeu circa ſepulchra Eccleſiæ, dicendo Antiphonam, & Pſalmum, vt ſupra; & in medio cœmeterij, ſeu Eccleſiæ cãtatur ℟.

Libera me Domine de morte æterna, in die illa treměda. Quando cœli mouendi ſunt, & terra. Dum veneris iudicare ſeculum per ignem.

℣. Tremens factus ſum ego, & timeo, dum diſcuſſio venerit, atque ventura ira. Quando Cœli.

℣. Dies illa, dies iræ, calamitatis, & miſeriæ, dies magna, & amara valde. Dum veneris.

℣. Requiem æternam dona eis Domine: & lux perpetua luceat eis. Libera me Domine, &c. Kyrie eleiſon. Chriſte eleiſon. Kyrie eleiſon. Interim imponitur incenſum in Thuribulum.

ſ | Pater noſter. aſpergit, & incenſat Viſitator de more. & poſtea dicit: Et ne nos inducas in tentationem.

℟. Sed libera nos à malo.

℣. In memoria æterna erit iuſtus.

℟. Ab auditione mala non timebit.

℣. A porta inferi.

℟. Erue Domine animas eorum.

℣. Requieſcant in pace.

℟. Amen.

℣. Domine exaudi orationem meam.

℟. Et clamor meus ad te veniat.

℣. Dominus vobiſcum.

℟. Et cum ſpiritu tuo.

Oremus.

DEus, qui inter Apoſtolicos ſacerdotes famulos tuos Pontificali, ſeu Sacerdotali feciſti dignitate vigere, præſta quæſumus, vt eorum quoque perpetuo aggregentur conſortio.

DEus veniæ largitor, & humanæ ſalutis amator, quæſumus clementiam tuam: vt noſtræ Congregationis fratres, propinquos, & benefactores, qui ex hoc ſæculo tranſierunt, beata Maria ſemper Virgine intercedente cum omnibus ſanctis tuis, ad perpetuæ beatitudinis conſortium peruenire concedas.

DEus cuius miſeratione animæ fidelium requieſcunt, famulis, & famulabus tuis, & omnibus hic, & vbique in Chriſto quieſcentibus da propitius veniam peccatorum, vt à cunctis reatibus abſoluti tecum ſine fine lætentur. Per Chriſtum Dominum noſtrum.

℟. Amen.

℣. Requiem æternam dona eis Domine.

℟. Et lux perpetua luceat eis.

Duo cantatores Dicunt:

℣. Requieſcant in pace.

℟. Amen.

Et producto ſigno Crucis ab omni parte ſuper cœmeterium, reditur ad Eccleſiam, dicente Clero ſine nota totum Pſalmum: Miſerere; cum Requiem æternam, in fine.

Ante Altare maius dicit Viſitator in medio ſtans: Kyrie eleiſon. Chriſte eleiſon. kyrie eleiſon. Pater noſter.

℣. Et ne nos inducas in tentationem.

℟. Sed libera nos à malo.

℣. A porta inferi.

℟. Erue Domine animas eorum.

℣. Domine exaudi orationem meam.

℟. Et clamor meus ad te veniat.

℣. Dominus vobiſcum.

℟. Et cum ſpiritu tuo.

Oremus.

ABſolue, quæſumus, Domine, animas famulorum, famularumque tuarum ab omni vinculo delictorum, vt inter Sanctos, & electos tuos reſuſcitati reſpirent. Per Chriſtum Dominum noſtrum.

℟. Amen.

Et proſequitur Viſitationem Sanctiſſimi Sacramenti, &c.

For-

Digitized by Google

Forma Decretorum in fine Viſitationis locorum.

NOs N.N. Eccleſiarum S. M. Viſitantes mandamus, vt infra.

Quòd Tabernaculum Sanctiſſimæ Euchariſtiæ veſtiatur intus ſerico panno. Quòd &c.

Supradicta fiant intra ſpatium menſium duorum, vel ſex, &c. ſub pęna, &c.

Ita pronunciamus, & declaramus Nos N.N. Dat. die &c. Gratis etiam quoad ſcripturam. N. Notarius.

Formula Decretorum in fine Viſitationis Perſonarum.

NOS N.N. viſitato Clero loci N. decernimus vt infra:

Quòd N.N. ob eius notabilem ignorantiam abſtineat ab Altaris ſacrificio, donec inſtruatur.

Quod N. N. qui duo habet beneficia ſub eodem tecto in Eccleſia S. N. infra duos menſes peremptorie à die publicationis huius Decreti debeat obtinuiſſe diſpenſationem à ſancta Sede Apoſtolica, & præſentaſſe in Curia Epiſcopali, aliàs, elapſo dicto termino poſſint dicta beneficia alijs conferri. & ſic de alijs ſubſcribat Viſitator, & Notarius, qui adhibitis duobus teſtibus vnicuiq; prædictorum ad ſe vocato euulget, vel, ſi ſit abſẽs, ad valuas Eccleſiæ decretum affigat.

Idem fiat cum Debitoribus locorum piorum, & Adminiſtratoribus non abſolutis.

Præces in fine viſitationis pro Defunctis, vt in Pontificali Romano.

In fine Viſitationis ſtans ante Altare in cornu Epiſtolæ verſus ad illud Viſitator dicit Pſalmum: De profundis.

Pater noſter. ℣. Et ne nos.

℟. Sed libera.

℣. A porta inferi.

℟. Erue Domine animas eorum.

℣. Requieſcant in pace.

℟. Amen.

℣. Domine exaudi orationem meam.

℟. Et clamor &c.

℣. Dominus vobiſcum.

℟. Et cum ſpiritu tuo.

Oremus.

DEus, cuius miſeratione animæ fidelium requieſcunt, famulis, & famulabus tuis, omnibus hic, & vbique in Chriſto quieſcentibus da propitius veniã peccatorum, vt à cunctis reatibus abſoluti tecum ſine fine lætentur. Per Chriſtum Dominum noſtrum.

℟. Amen.

Formula profanandi Altaria, & Eccleſiam ex Actis Eccl. Mediol. Concilij IV. Prou.

PRimo, ſi quæ Sacræ Reliquiæ ibi ſũt diligenter recognitæ transferuntur, quò voluerit Epiſcopus, vocato Clero vicino, & populo, ſi corpora ſunt, aut inſignes reliquiæ.

Sacræ item imagines eò transferantur.

Tùm aliquantiſper genibus flexis ante Altare profanandum tacite orans Viſitator, ſeu Rector Eccleſiæ Orationem de Sancto dicat alta voce, cuius nomine Altare dicatum eſt; tùm ab omni parte illud detegat, lapidem conſecratum euellat ſine fractione, tũ manibus ſuis lauet, atque abſtergat, aqua in ſacrarium fuſa; demùm ab operarijs reliqua pars altaris amoueatur.

Si plura Altaria ſint profananda, idem fiat ad ſingula.

Altaribus amotis, fidelium oſſa exhumentur, vnoque loco collecta reponantur, præſente Rectore, qui tacite orans ante Altare maius, deinde cum Clero, & populo viciniæ procedente, iubet ea ad locum efferri deſtinatum, cum Pſalmis, & precibus pro Defunctis: vbi, ſi licet, celebretur Miſſa pro iiſdem.

Deniq; diruatur ab operarijs; & Crucis inſigne ibi figatur, ex Trident. ſeſſ. 21. cap. 7.

Idem fiat in cœmeterijs profanandis.

For-

Digitized by Google

Formulæ nonnullæ criminales, quæ in viſitatione frequentius accidunt.

Contra non reſidentem, aut non deferentem habitum clericalem.

Mandato multum R. R. D. N. N. Viſitatoris, &c. citentur ad valuas Eccleſiæ. N. per quemlibet nuntium N. N. Filius N. eiuſdem Eccleſiæ curatus, ab ea abſens vltra annum, &c. vel in habitu non incedens clericali quatenus die ...... compareat coram Reuerend. D. Vicario Generali in loco ſolitæ audientiæ ad videndum ſe priuatum declarari beneficio, & fructibus, &c. & circa hæc opportuna fieri &c. aliter &c. Datum. N. die &c.

N. Viſitator.

Die &c. Detulit mihi Notario Viſitationis N. nuncius publicus medio eius iuramento præſentialiter, &c. ſe affixiſſe, & affixam reliquiſſe citationem ſupraſcriptam in valuis, &c.

N. Not. Viſit.

Contra concubinarios, ſeu inconfeſſos, &c.

Deuenit ad notitiam R. D. Viſ. qualiter N. N. ab anno citra (vltra) ſtetit, & ſtat de præſenti in concubinatu publico cum N. &c. in ſcandalum, &c. propterea &c. ordine præfati D. Viſit. vocati prædicti, & ſummariè examinati dixerunt, &c.

Vel: citantur omnes infraſcripti coram R. D Viſit. in ædibus paroch. &c. vbi elegit &c. pro die craſtina hora ...... ad docendum ſe confeſſos eſſe peccata ſua, & in Paſchate proxime prætęrito ſumpſiſſe, &c. alioquin citãtur coram Vic, Generale pro die ..... iuridica &c, ad videndum ſe interdici &c. & alia fieri &c. Dat ..... die &c.

Citandorum nomina ſunt hæc. N. N.

Si fateantur coram Viſitatore prohibeat concubinarios ſub pœna 100. aureorum, & excommunicationis in ſubſidium. &c.

Si acceptent mandatum, iubeat præſtare fideiuſſionem, &c.

Contra Abſentes fiat vt ſupra aſſignatis terminis tribus, &c. & affixo mandato ad valuas Eccleſiæ.

Contra eos, qui negligunt executiones ordinationum.

Mandato R. D. Viſit. moneatur Vene. Pręsb. N. Rector N. quatenus termino trium dierum, quorum primus pro prima monitione &c. poſt harũ præſentationẽ pœna ſuſpẽſionis ipſo iure incurrenda, ſoluiſſe debeat in manib. N. ſcuta ..... pro executione ordinationum in viſitatione Dictæ Eccl. factarum, quas adimplere neglexit. Dat. &c.

Contra debitores locorum piorum. Mandato, etc. vt ſup. mutatis mutandis. forma ſequeſtri pro exec. ordinationũ.

Mandato, &c. præcipitur infraſcriptis debitoribus &c. bonorum ſpectantiũ ad Eccl. &c. quatenus penes ſe in ſequeſtrum teneant &c omne, & totum id, quod &c. neque partem aliquã eorũ alicui relaxent abſq; expreſſa licẽtia R. D. V. & hęc pro executione ordinationũ factarũ, faciendarumq; & omnia hæc ſub pœna iterũ de propoſito ſoluendi, & ſcutorũ 50 Locis pijs, &c. & excomm. in ſubſidium &c. Dat. &c.

Forma relaxationis ſequeſtri.

Mãdato &c. præcipitur infraſcriptis nominatis colonis &c. R. N. debitoribus penes quos omnes, ſinguli fructus ficta, & pecunia ſpectantia ad D. R. N. ratione beneficij &c. ſequeſtrata fuerunt de mandato eiuſdem R. D. V. die .... menſe ..... anno ..... quatenus ſtatim habito preſenti præcepto, & ſine aliqua exceptione relaxent omnia penes eos ſequeſtrata &c. attenta cautione, & promiſſione per D. R. N. præſtita de ſtando iure &c. & de exequendis ordin. &c. & hæc ſub pœna cuilibet contrafacienti ſcutorum 100. Locis pijs, &c. nec non excommun. in ſubſidium. Dat &c quorum præcipiendorum nomina ſunt hæc N. N.

FINIS.

PRAXIS
EXACTISSIMA
DIOECESANÆ SYNODI
CVM THEORIA CELEBRANDÆ.

IN QVATVOR DISTRIBVTA PARTES.

In quibus, quid ante Synodum, in Synodo, poſt Synodum proprijs cum formulis, & Doctorum Annotationibus, agendum ſit, explicatur.

AVCTORE

BARTHOLOMÆO GAVANTO
Congregat. Cler. Regular. S. Pauli, & Sacræ Rituum Congr. Conſultore.

TERTIA EDITIO.

SVPERIORVM PERMISSV, ET PRIVILEGIIS.

VENETIIS, M. DC XXXIX.
APVD IVNTAS.

Digitized by Google

Digitized by Google

IO. GARZIÆ CARD. MILLINO

In quo præclara habent Synodia
Scientiarum, & omnium Virtutum,
Iuſtitiæ, & Gratiæ,
Rotalium Legum, Legationis Regiæ, & Imperialis,
Epiſcopalis gloriæ, Purpureæ dignitatis,
Prauitatis Hæreticæ diſſipandæ, per orbem
propagandæ Fidei,
Eccleſiaſticæ immunitatis conſeruandæ,
Sacræ Ritualis retinendæ diſciplinæ,
Concilij Tridentini ſapienter declarandi,
Indulgentiarum rite diſtribuendarum,
Examinis Epiſcoporum, Epiſcopalium iurium;
Regularis obſeruantiæ, & Regularium
Ordinum Protectionis,
Maioris Virginei Templi Præfecturæ,
Paſtoralis in Vrbe ſollicitudinis,
Summorum de Orbe negotiorum
Documenta, adiumenta, incrementa;
ornamenta ſumma:
ò præclara Synodia!

Exactiſſimam Diœceſanæ Synodi celebrandæ Praxim
pluribus de cauſis ab Auctore debitam.

BARTHOLOMÆVS GAVANTVS
Cler. Reg. S. Pauli grati animi ergò
D. D. D.

AD

AD LECTOREM.

NObiliorem, vtiliorem, iucundiorem haud ſcio, an habeat Epiſcopus actionem, ſi ea ritè fit, quàm Diœceſanam Synodalem nobilior enim ea eſt, in qua Hierarchia tota, vnà ſimul, effulget Eccleſiaſtica. Vtilior eſt, tùm Decretorum Sanctione; tùm Scrutinio Synodali. Iucundior item ob varios ritus, Apparatum, Sacrificiorum, Proceſſionum, Precum, Concionum, Profeſſionis fidei, electionis officialium Cleri, ſuffragiorum pro Defunctis, Acclamationum, & eiuſmodi, quæ omnia quaſi ſigillo claudit oſculum pacis ſuauiſſimum. ea igitur Actio negligenda non eſt, imò exactiſſimè peragenda. De qua ſcripſere pauci, & ii vel indicarunt potiùs, quàm pertractarunt; ſi tractarunt, minùs practicè; ſi practicè, non ſine præiudicio ſacrorum Rituum. Multa ſanè nos didicimus, experientia comite, in Synodis Spoletana Card. Vicecomitis, in Peruſina Comitoli, Derthonenſi Doſſenæ, Nouarienſi Biſcapetrij, Laudenſi Seghitij, Imolenſi Millini, Interamnenſi Geræ, altera Spoletana Caſtruccij, altera Peruſina altera Comitoli; Neapolitana Card. Boncompagni, Peruſina tertia Card. de Torres, & Eugubina Card. Carpinei, præclariſſimorum Antiſtitum; quibus aſſuimus adminiſtri minimi, vt diſceremus: vnde collegimus hanc Praxim Breuem, nobis ipſis vſui futuram, vt ſeruiamus aliquando alijs Epiſcopis. ſed efflagitantibus amicis, ad communem vtilitatem non potuimus non eam dare publico prælio. Æquo tu animo, benignè Lector, accipe, & Vale.

DE

Digitized by Google

DE NOMINE ORIGINE, ET DEFINITIONE SYNODI DIOECESANÆ.

PARS PRIMA.

Cap. I.

1 CVM partes noſtræ ex ſint præcipuæ, vt Praxim Diœceſanę Synodi celebrandæ deſcribamus, in ijs, quæ ad Theoriam potiùs attinent, non immoramur.

2 Eſt enim Synodus, Græcè, Conciliū latinè, ſeu cœtus, vel Congregatio. cap. 1. §. Synodus 15. diſt.

3 Et licet originem habere videatur ab Apoſtolis Act. 15. quia tamen ibi conuenerunt Apoſtoli, qui erant Epiſcopi, & ſeniores; deducimus originem Diœceſanæ Synodi libentius ab Act. 21. ver. 18. Ann. D. 58. vbi ſub Iacobo Epiſcopo Hieroſolymitano omnes ſeniores, Græcè presbyteri, fuere collecti, in cauſa S. Pauli. & Nota, quòd de primo Apoſtolorum Concilio loquuti ſunt hoc modo: Viſum eſt Spiritui Sancto, & nobis. qui ritus adhuc perſeuerat apud nos, vt Concilia Prouincialia, & Generalia dicantur congregata in Spiritu Sācto; quod prohibetur dici de Synodo Diœceſana. qua de re monitus fuit quidā Epiſcopus à S. R. E. Cardinalibus. qui ante Decreta Synodalia eo modo loquendi fuerat vſus, & prælo cum iiſdem verbis dedit.

4 Diœceſana vero Synodus eſt Congregatio legitima, quam facit Epiſcopus cum Clericis ſibi ſubditis in ſua Diœceſi, de ijſq; in ea tractat, quæ curæ ſuæ paſtorali incumbunt. quæ definitio ſatis apertè patet.

DE INDICTIONE Synodi Diœceſanæ. Cap. II.

1 SOlet indici tribus modis. primo ſolemniter in die Epiphaniæ, ex cæremon. Epiſc. lib. 1. cap. 31. nimirum intra Miſſarum ſolemnia, dum feſtiuitates anni ſolemniores denunciantur populo, poſt Euangelium ab Archidiacono, ſeu Canonico, vel Beneficiato, aut alio, iuxta conſuetudinem loci, pluuiale induto, in pulpito, vel vbi ſolet cantari Euangelium, iuxta formulam, & cantum, quæ habentur in Pontificali par. 3. tit. De publicatione Feſtorum mobilium. quidam Epiſcopi pleniorem formulam dederunt cantandam; ſed à Pontificali nullo modo eſt recedendum.

2 Deinde in Calendario non pauci edici iubent diem ipſam Diœceſanæ Synoni, ea die, quæ occurrit in Calendario; his, & ſimilibus verbis. Fer. 2. Dom. 3. poſt Paſcha Officium ſit &c. Hac die conueniant omnes de Clero ad Synodum &c.

3 Per Edictum, duos ante menſes, vel vnum ſaltem, ex cærem. Epiſc. loco cit. propoſita ſchedula, manu Notarij, ſeu Cancellarij ſubſcripta, Eccleſiæ Cathedralis affixa valuis ad præſcriptam formam in dicto cæremoniali, quam dabimus infra vna cum alijs Synodalibus formulis in 4. par. cap. 1. p. 3.

4 Pleniori forma vtuntur omnes, quam vide infra, ex Actis præſertim Eccleſiæ Mediolanenſis, & Nouarienſis. par. 4 cap. 1. num. 4.

5 Adduut alij in calce Edicti Præmonitio-

nitiones aliquas, vt Clerus accedat inſtructior ad actiones Synodales quod arbitrio Epiſcoporum relinquitur. Dabimus infra exemplum è Peruſina Synodo deſumptum, par 4. cap. 2.

6 Quòd ſi ob aliquod impedimentum ſit proroganda Synodus, opportuno tempore id fiat, vt moneatur Clerus, ad formulam infra præſcribendam. par, 4 cap. 1. num. 5.

ANNOTATIONES.

§. I.

1. *IN Edicto quatuor contineri ſolent; Epiſcopus indicẽs; Clerus, cui indicitur, tẽpus, & locus Actionis Synod.*

2. *Epiſcopus intellige conſecratum quod omnes fatentur: item electum, & confirmatum, ex Henrico Botteo de Synodo par. 1. quæſt. 6. ver. ſecundo acceſſoriè qui ſequitur Innoc. in cap. tranſmiſſum de elect. quia conuocatio Synodi eſt meri imperij: item prouiſum à Papa, nondum conſecratum, dummodo ſuas bullas expediuerit: vt probat Io. Ant. Maſſobrius tract. de Synodo Diœceſ. cap. 2. dub. 1. num. 9. item eum, qui liberam ſit adeptus poſſeſſionem Epiſcopatus: ex eodem Maſſobrio ibidem dub. 3.*

3. *An vero Capitulum, ſede vacante, poſſit conuocare Synodum concedit: idem Maſſobr. dub. 4. hoc eſt per Vicarium Capitularem, ex Declar. Congregationis citata ibid. & à Garzia de benef. p. 9. cap. 2. num. 8. Vicarius autem Epiſcopi non poteſt, citra ſpeciale mandatum, ibid. cum Azor. inſtit. mor. p. 2. lib. 3. cap. 45. quæſt 4.*

4. *Nomine Cleri, qui tenetur ad Synodum venire, intellige ſubditos Epiſcopi, de quibus fusè Maſſobr. capitul. 3. dub. 2. breuiter dico: tenentur accedere primo Abbates habentes Capellas, vel populum ſubiectum Epiſcopo, ſiue ſint exempti, ſiue non citra priuilegiũ ſpeciale. 2. Regulares aſſumpti ad Eccleſias Parochiales. 3. Prælati ſæculares; quia appellatione presbyterorum comprehenduntur. 4. Parochi, & alij Sacerdotes exercentes animarum curam, etiamſi ſint præſẽtati per exemptos. 5. Qui obtinent beneficia ſimplicia. 6. Qui de conſuetudine per decennium introducta accedere ſolent. 7. Vel per ſe, vel per procuratores. Hæc ex Maſſob. dub. 6. vbi ille fuſius.*

5. *Dubitant D. D. extra ius conſuetudinis de Canonicis Eccl. Cathedralis, & inferioris Collegiatæ, tum de alijs Sacerdotibus non beneficiatis. conueniunt autem, hoſce omnes teneri, ſi de reformatione morum agatur, aut de publicãdis Decretis proximi Concilij Prouincialis, vel de re concernente vniuerſum Clerum, ſeu Canonicos. multo ergo minus Diaconi, & inferiores Clerici tenentur accedere, niſi de conſuetudine, ſi adſit, vel de ſpeciali iure. Nam Mediolani tenentur omnes Sacris ordinibus initiati adeſſe Synodo.*

6. *Quod attinet ad tempus, ſingulis annis admonet Concil. Trid. ſeſſ. 24. cap. 2. de reform. celebrandam eſſe Synodum quod (heu) negligitur a multis, & tamen omittens celebrare Synodũ venit ſuſpendendus ab executione Officij. cap. ſicut in fi. de accuſ. & ex Declar. S. Cõgreg. Conc. 7. Martij 1590. nimirum per Archiepiſcopum cui ſubeſt, ex Maſſob. cap. 2. dub. 3. à n. 5. & Illuſtriſſimi Patres Conc. Trid. Cõgregationis aiunt, eſſe de præcepto, vt quotannis fiat, niſi cauſa excuſet, quæ ſolet, & debet afferri, in Viſitatione liminum Apoſtolicorum.*

7. *Porrò tempus magis congruum videtur eſſe Paſchale tempus, quod probat Bott. p. 1 quæſt. 8. cuius etiam rationes valde mihi placent, ea excepta, qua ille vult extra tempora ieiunio deſtinato celebrari Synodum, ne fiat cum ieiunio: at in Synodo Mediol. 6. habetur hoc Decretum: videlicet: ieiuniũ, quod in Eccleſiaſticis his actionibus (loquitur autem de Synodalibus) olim inſtitutum fuit, vt ſeruetis. hoc valde hortamur in Domino. Addo ego,*

quòd

quòd prima Synodus loco cit. Act. 21. celebrata fuit tempore Paſchali prope Pentecoſten, vt ex Apoſtolico textu probatur apertè: & præterea Romæ celebrabatur Dom. 2. poſt Paſcha, in qua ideo legitur Euangelium de Paſtore bono, ex Rupert lib. 9. cap. 1. Durando lib. 6 cap. 98.

8 *Locus denique, quicunque ille ſit in Diœceſi, eſt aptus; aptiſſimus autem eſt Eccleſia cathedralis.*

DE EPISTOLIS EPISCOPI pro Synodo. Cap. III.

1 IN Actis Eccleſiæ Mediolan. habentur exempla litterarum Epiſcopaliū ad Vicarios foraneos, Teſtes Synodales, & ad Parochos: quas dabimus infra par. 4. cap. 3.

2 Sed earum loco videntur ſufficere Præmonitiones eæ, quas ſupra ſignificauimus, capite præced. num. 5.

3 Scribebat S. Carolus etiam ad Regulares, vt actionem Synodalem pijs precibus adiuuarent; quod monitione breuiori in ſcriptis ad vnumquodque monaſterium tàm virorum, quàm fœminarum tranſmiſſa, ſuppleri poteſt. Vide infra par. 4 cap. 3. numero 3. & quarto.

DE CONGREGATIONIBVS ante Synodum.

Cap. IV.

1 DIuerſis diebus, & ob diuerſas cauſas habendæ ſunt variæ Congregationis coram Epiſcopo; qui in ijs cum Rochetto, & Mozetta in ſuis ædibus conſultores excipiet. omnes autem ſtata hora vocati conuenient.

2 Epiſcopus ergo deputabit idoneum virum, qui referat in librum ea omnia, quæ in hiſce conuentibus pertractantur: eum ego vellem; qui futurus erit Secretarius Synodi.

3 Eliget ſex, vel octo, partim Theologos, partim Canoniſtas, ſæculares, & regulares, quorum conſilio vtatur in negotijs Synodalibus.

4 Die commodiori conuocet omnes Curatos ciuitatis, à quibus coram ſe, & prædictis conſiliarijs exquirat ſtatum totius ciuitatis; at, quæ decernenda proponuntur in Synodo, ſcripto conſignentur à proponentibus.

5 Alia die acceſſantur à Diœceſi Vicarii foranei, ſeu Archipresbyteri, ſeu primores Parochi; & eadem exquirat Epiſcopus, & eodem modo, vt ſupra, de ſtatu Diœceſis, poſt habitos in Diœceſi ſimiles conuentus.

6 Laudabile eſſet, ſi conuocarentur alia die vnà ſimul omnes Regularium ſuperiores coram Epiſcopo, vt ii ſuppeditarent in genere peccata populorum, & opportuna remedia; quod prodeſſet quàm maxime pro reſeruatione caſuum vtiliore.

7 Ex his, & ex Viſitatione proxima ciuitatis, & Diœceſis, opera prædictorum conſultorum, haurienda eſt materia Decretorum Synodi, quæ debet eſſe de iis, in quibus vt plurimum peccatur; ſed de his paulo poſt agemus.

DE ORDINE HABENDI prædictas Congregationes. Cap. V.

1 STata hora, & per nuncios, ſeu ſchedulas vocatis vocandis, in aula, ſeu cubiculo capaci Palatii Epiſcopalis, ante omnia Epiſcopus ſtans, aliis quoque ſtantibus, recitabit de libro Pontificali, ſeu de Tabella parata Orationem, Adſumus, &c. ſeu preces initio Congregationis dici ſolitas: Veni Sancte Spiritus, &c.

2 Sedentibus omnibus, legitur à Secretario Epiſcopi Catalogus eorum, qui debent intereſſe; vt notentur in libro hoc modo: Die ..... menſe...... coram Reuerendiſſimo D. N. Epiſcopo, & M. R. R. N. N. N. N. N. N.

3 Sedebunt autem ordine congruo, iudicio Epiſcopi, pro iure dignitatum, titu-

titulorum, & cæteris paribus, iure promotionis antiquioris. Regulares poſt presbyteros ſeculares. inter ſeculares autem è prædictis conſultoribus primus locus Vicario Generali dãdus erit; ſecundus il'is, qui in cathedrali dignitatem habent; tertius Præpoſito collegiatæ inſignis, qui præcedere debet Canonicum cathedralis Eccleſiæ extra collegium ſuum procedentem, quod bene probat Caſſanæus in Catal.glor. mundi 4. par. conſid. 38. niſi aliud obſtet. quartus locus canonico collegiatæ inſignis. quintus Parocho. ſextus alijs, niſi fortè quis ſit Protonotarius, ſeu Doctor, cui in huiuſmodi conuentibus cedunt aliqui ex prædictis. qua in re valet maxime conſuetudo locorum, ait Caſſanæus in 4. parte citata.

4 Expoſita cauſa conuocationis ab Epiſcopo, interrogantur ſinguli de re propoſita, ordine maioritatis, incipiẽdo à maioribus, qui facta debita Epiſcopo reuerentia, reſpondent breuiter, & prout res poſtulat, ad interrogata, ne tempus conteratur.

5 Notabit Secretarius, quæ notatu ſunt digna, Epiſcopi arbitrio.

6 Sed in Congregationibus Parochorum, Vicariorum Foraneorum, & Regularium, conſultores prædicti Synodales ſedebunt hinc inde à latere Epiſcopi. alij verò interrogati ſurgẽt, & facta reuerentia Epiſcopi debita, & conſueta (certe cum genuflexione, exceptis canonicis) ſtantes dicant ſententiam ſuam; quos tamen ferè ſtatim iubebit Epiſcopum ſedere, & caput tegere.

7 Actis de more gratiis ab Epiſcopo per conſuetas preces in fine cõgregationis dici ſolitas, dimittitur congregatio.

DE CONFICIENDIS Decretis. Cap. VI.

1 Diſtribui poſſunt diuerſi tituli materiarum Synodalium prędictos inter conſultores; vt quiſque ſuggerat, quod in Domino expedire iudicauerit.

2 Caueatur à multitudine Decretorum.

3 Ea ſint de rebus, quæ ad plures attinent, non ad vnum, aut alterum tantùm.

4 Aliquando ſufficit ea in memoriam cleri reuocare, quæ in Conc. Trident. aut Prouinciali, cui ſubeſt clerus, aut aliàs à prædeceſſore Diœceſano ſancita ſunt. ſi hæc Decreta non ſufficiũt, fiat tandem Decretum nouum. Plena ſunt Decretis optimis in quacunque re Acta Mediol. Eccleſ. è quibus, & alijs Manuale Epiſcoporũ per Aphoriſmos diſtributum dabimus in lucem, volumine breui.

5 Si abrogandum eſt aliquod Decretum prædeceſſorum Epiſcoporum, fiat cum expreſſione cauſæ, ob eorum reuerentiam.

ANNOTATIONES.

§. 2.

1 *Nunquam decernatur contra iui Pontificium, neque Prouincialis concilij Decreta.*

2 *De quibus autem poſſit Epiſcopus ſtatuere, & qua ratione, non eſt huius loci diſputare. fuſe Maſſobrius de Synodo cap. 4. à dubio 41. vſque ad 98. Breuiter dico: ſit lex honeſta, iuſta, poſſibilis, ſecundum naturam, conſuetudinem patriæ, loco, & tempori conueniens, neceſſaria & vtilis ex Maſſob. dub. 52. vbi fuſius ille.*

6 Peritiori denique in hoc genere cura demandetur, vt Decreta ordine congruo, & Eccleſiaſtico ſtylo latino deſcribantur, in Synodo legenda.

7 Non enim placet ea deſcribi materno ſermone, in gratiam (aiunt) foranei cleri: illud enim incommodum vitari poterit, quod in clero timetur ignorantiæ, ſi ad ſingula Decreta, vel certè ad potiora ſubſiſtat Lector, & Epiſcopus

pus addat verba materna in commendationem Decreti. quod præſtare ſolitus fuit Neapolio Comitulus Peruſiæ Epiſcopus; quem ſequutus eſt Illuſtriſs. D. meus Cardin. Boncompagnus in prima Synodo Neapolitana, paternè, & maternè loquens cum ſuo Clero non ſine multo fructu.

8 Conuocandum tandem erit coram Epiſcopo Capitulum cathedralis Eccleſiæ, vt de Canonicorum conſilio ſtabiliantur, non autem de conſenſu.

ANNNOTATIONES.

§. 5.

1 *COnſilium Canonicorum eſt requirendum, alioquin Decreta non valerent. arg. cap. quanto de his quæ fi. à præl. niſi forte Epiſcopus præſcripſiſſet, huiuſmodi conſilium non quærere, ex Ancharan. in repet. cap. 1. de conſtit. contra Hoſtien. de his, quaſi à prælato, qui putat contrariam conſuetudinem irrationabilem.*

2 *Piaſecius in Praxi Epiſcop. part. 2. cap. 2. num. 9. recenſet caſus ſex in iure expreſſos, in quibus requiritur conſenſus Capituli. & Primo quando vertitur intereſſe ipſius capituli. Secundo, quando diminueretur auctoritas Eccleſiæ. Tertio, quando agatur de alienatione rerum Eccleſiæ. Quarto, quando de obligatione Eccleſiæ. Quinto, quando de præiudicio quoad ſubiectionem, vel limitationem conſenſus capituli. Sexto, quando de ventilatione caſuum criminalium. & ibi citantur textus.*

3 *Pro caſuum reſeruatione in Synodo facienda, (quod valet, vt non expirent per mortem Epiſcopi) Sacra congregatio Cardd. ſuper negotia Epiſcoporum admonuit Epiſcopos die 26. Nouembris 1602. vt atrociorum tantum, & grauiorum criminum abſolutionem ſibi reſeruent: neque ſuperfluè illos caſus, qui Sedi Apoſtolicæ ſunt reſeruati. Pauciſſimos item reſeruent. eadem congregatio apud Quarantam Verbo, Caſus reſeruati. Vide eundem ibi, vbi explicat optime, quando expirent.*

DE PRÆPARANDIS pro actione Synodali. *Cap.* VII.

1 AGendum eſt deinde cum prædictis Conſultoribus, vocatis etiam Magiſtris cæremoniarum, & Sacriſta cathedralis Eccleſiæ, de neceſſariis ad Actionem Synodalem. Hæc autem ſunt. Hoſpitia pro Clero cum electione Præfecti, & coadiutorum.

Apparatus Eccleſiæ, & loci ſeſſionalis.

Diſtributio ſeſſionum.

Numerus Tabellarum.

Catalogus cleri vocandi ritè ordinatus.

Habitus cleri qualis, & ordo ſedendi.

Proceſſiones, prima, & vltima.

Horæ canonicæ, & Miſſæ Synodales.

Muſicus cantus.

Quæ paulo ante diem Synodi ad excitandos populos agenda ſunt.

Officiales Synodi, hoc eſt, Actionis ipſius Synodalis.

Delectus Examinatorum, Iudicum, Teſtium, Punctatorum, & Officialium cleri, in Synodo approbandorũ.

2 De ſingulis dicamus breuiter, vt quiſque ſciat officium ſuum, & ſciat Epiſcopus aptiores deligere.

DE HOSPITIIS, & eorum Præfectis. *Cap.* VIII.

1 HOſpitia deligenda ſunt in ciuitate, & caupones ij ſeligendi ſunt, qui pietate alijs præſtant; quibus iniungendum erit, vt prophanas imagines tollant de cubiculis, frugalem menſam ſuppeditent ijs, qui ad alios non diuertunt ciues.

2 Præfectus autem deputandus erit cum aliquibus comminiſtris, vt in ea re inuigilent, ædes inuiſant; & ad quos recurrere queant ij, qui de clero eorum opera egent ad hoſpitium ſibi parandum.

3 Laudandi ſunt Neapolio Comitulus Epiſcopus Peruſiæ, qui menſam communem in ſuo Palatio, durante Synodo, pauperibus de clero ſuppeditabat, & aliquos item lectos parari curabat pro ijſdem; tum Ferdinandus Millinus Imolæ Epiſcopus, qui ad menſam ſuam vocabat per triduum mane Vicarios foraneos, & in aula maiori alias menſas ſterni iubebat clericis egentioribus.

D E A P P A R A T V Cathedralis Eccleſiæ.

Cap. IX.

1 ORnabitur Eccleſia feſtiuo, & ſolemni ritu, vt in capitulo de ornatu Eccleſiæ plenè dictum eſt, ait Cæremon. Epiſcop. lib. 1. cap. 31. vſque ad valuas incluſiuè.

2 Sedilia in ea diſponentur, inquit idem Cærem. vt Dignitates, & canonici Eccleſiæ cathedralis hinc inde à lateribus Epiſcopi; vel ante Epiſcopum ſemicirculum faciant. illud tamen prius placet magis, & eſt commodius ad functiones Synodales.

3 In media itaque naui Eccleſiæ paretur locus ſeſſionalis hoc modo. hinc inde affigantur aulæis ſchedulæ patentes cum litteris grandioribus, continentes nomina locorum Diœceſis, iuxta ſcamna, pro Diœceſano Clero præparata, ordine ſeruato ſecundum gradus locorum; vt quiſque ſciat, vbi ſedere ſuo loco debeat.

4 Circummuniatur ſeſſionalis locus, ita vt laici illuc intrare nullo modo poſſint.

5 Sedes Epiſcopi ſit alta tribus gradibus tapete contectis, & hinc inde ſedilia collocentur pro Diaconis aſſiſtentibus. paretur etiam menſa parua cum ſuo panno violaceo collocanda; facile ante Epiſcopum ſedentem pro Reliquijs, & ſcrutinio, de quibus infra.

6 Hinc inde in quadrum ſedilia longa pro canonicis præparentur, veſtita panno viridi, alta vnico gradu à pauimento. quòd ſi adfuturi ſint alij maiores Canonicis, veſtiri poterit prima pars ſcamni, quod à dextris Epiſcopi, & eidem vicinius eſt, panno nobiliori, puta violaceo, aut alio, ad differentiam in eodem ſcamno à canonicis faciendam. Abbates, Commendatarij, Prothonotarij Apoſtolici, ſi vtantur rochetto, & mantelletto, ſedebunt poſt Canonicos in eodem ſcamno, à ſiniſtris Epiſcopi ſedentis, quod obſeruatur Mediolani.

7 In fine ſedilium Canonicorum, facie verſa ad Epiſcopum, ſedebit iuxta dexteram Epiſcopi Vicarius Generalis in ſede coriacea domeſtica cum parua menſa ſtrata panno, vt præſto ſit accedenti ad eum Clero pro varijs cauſis: in eadem linea ſedebunt iuxta ſiniſtram Epiſcopi in ſcamno nudo ad menſam aliam ſimiliter veſtitam Promotor, & Secretarius Synodi cum Notario Epiſcopali. menſæ tegantur conuenienti panno, ad minus viridi.

8 Si Archiepiſcopus præeſt Synodo, collocetur in medio centro areæ, quæ eſt inter Canonicorum ſedilia, ante ſedem Epiſcopalem ſeſſionalem, ſcabellum communem pro eo, qui geſtare debet Crucem Archiepiſcopalem in Synodo, cuius imago Crucifixi reſpiciet ſemper Archiepiſcopum.

9 Pulpitum amouibile pro lectione Decretorum collocari poterit prope menſam, ad quam ſedet Secretarius Synodi, vt inde ſuppeditentur eidem, quæ ſunt legenda.

10 Hinc inde à tergo Canonicorum ſedilia erunt pro clero Vrbano: alia pro Foraneo occupabunt nauim mediam, ita tamen, vt in medio iuxta Epiſcopum ſit tranſitus omnino liber, & amplior ad eundum, redeundumve,

prout

prout eſt opus. Nobilior Foraneus clerus ſedebit in anterioribus ſcamnis, reliquus in poſterioribus.

11 Ad apparatum ſpectat ornatus Altaris maioris; & colore quidem rubeo veſtietur, niſi aliud requirat ſolemnis Miſſa, de qua infra.

12 Excepta Miſſa, vt dictum eſt, paramenta omnia in actione Synodali coloris erunt rubri.

DE DISTRIBVTIONE ſeſſionum. Cap. X.

1 NVmerus ſeſſionum ex Pontificali ſolet eſſe trium; at arbitratu Epiſcopi poteſt eſſe pauciorum, ex eodem Pontificali. pendet autem hic numerus à rebus agendis in Synodo ipſa. ex Actis Eccl. Mediol. poteſt eſſe plurium, quàm trium.

2 Prima Synodus ab Epiſcopo celebrāda eſſet ſumma cum maieſtate, & vtilitate cleri, & populi, vt effulgeat Eccleſiaſt. Hierarchia; & ideo nihil eſſet omittendum, quod ad perfectiſſimam Synodum, quam hic deſcribimus, attinere poſſit.

3 Ij etiam, qui nonniſi tertio quoq; anno Synodum conuocant, eadem obſeruare deberent.

4 Qui vero quotannis celebrant, vna ſeſſione poſſunt abſoluere, quæ ſunt neceſſaria; omiſſis ijs, quæ ſunt ad ſplēdorem, cum vtilitate tamen coniunctum.

5 Porrò neceſſaria ſunt ea, quæ ad electionem ſpectant Examinatorum, Iudicumque, & ad profeſsionem fidei à nouis Beneficiatis emittendam.

6 Nō tamen placere poteſt ea Synodus, quæ per duas horas mane celebratur, vbi multus eſt clerus. ſaltem per totū diem detineatur ille cū maiori fructu.

7 Cardinalis Palæottus in Archiepiſcop. ſuo Bononiēſi diſtribuit actiones Synodales pro vna ſeſsione, pro duabus, pro tribus. cuius diſtributionis formulam dabimus infra in 2. parte.

DE TABELLIS Synodalibus. Cap. XI.

1 DEſcribenda eſt primo diſciplina cleri in Synodo, & Proceſsione, ſeruanda iuxta formulas infra tradendas; & hæ Tabellæ ſolent imprimi; pluribuſque in locis Eccleſiæ Cathedralis, & Palatij Epiſcopalis pridie Synodi affigi. Vide in 4. par. cap. 4. numero 1. 2. & 4.

2 Alia Tabella precum typis item editur, diſtribuenda toti clero, ad vſum primæ Proceſſionis ante Synodalem ſeſſionem. continet autem Hymnos, & Pſalmos. exemplum illius dabimus infra 4. par. cap. 4. num. 3.

3 Tabella item exponitur impreſſa, quæ continet capita orationis, loco citat. num. 5.

4 Scrutinij alia poſt Præfectis eiuſdem, vt infra, loco cit. num. 6.

5 Acclamationum, ſi faciendæ ſint, multa exempla debent edi pro maiori, vel minori numero cleri. vt in 4. p. cap. 11. num. 1. & 2. & hæ quinque Tabellæ prelo dari ſolent.

6 Aliæ parantur manuſcriptæ: cuiuſmodi ſunt; Formula profeſſionis Fidei breuior; Iuramentorum formulæ pro Examinatoribus, Teſtibus ſynodalibus, & Punctatoribus, & hæ maiuſculis exarantur characteribus, vt duo, vel tres ſimul eas legere queant ante Epiſcopum genuflexi. De quibus in quarta par. c. 5. toto.

7 Denique ſcribuntur in folio capita quædam orationis mentalis, à deputādo cantanda, in fine cuiuſque ſeſſionis, ad formam, vt infra, deſcribēdam, in quarta parte cap. 1 6. toto. & hæ Tabellæ ſufficiunt.

DE CATALOGO CLERI vocandi. Cap. XII.

1 NEceſſarius eſt Catalogus eorum, qui ad Synodum Diœceſanam tenentur accedere, pro quo integrè cōficiendo monendi ſunt opportuno

tempore Parochi, vt tàm in Vrbe, quàm in Diœceſi quiſque tranſmittat ad Epiſcopum nomina eorũ de Clero, qui in ſua Parochia degunt. neque ſolum nomina, ſed etiam cognomina, beneficiorum titulos, quos habent, & ordines ſacros, imò etiam Doctoratus inſignia quæ, & qualia habent.

2 Hiſce datis relationibus, deputari debent duo, vel tres, qui in ordinem redigant totius Cleri nomina, vt congruo quiſq; loco vocetur.

3 Ordo is erit, vt primo nominetur Clerus ciuitatis, tum Diœceſis. In ciuitate, Cleri ordo erit; vt primo Dignitates, & Canonici Eccleſiæ Cathedralis, cum beneficiatis, & capellanis, qui eidem actu inſeruiunt, vel beneficij titulos ibidem habent: tum Clerici ſeminarij, & alij, qui Sacriſtiæ miniſtrant. Tum vocentur Canonici, & Clerus ſingularum Collegiatarum, ordine ſeruato digniorum Eccleſiarum. Rectores parochiarum, hoc eſt, Præpoſiti, Archipresbyteri (niſi hi præcedant illos) Rectores, Vicarij perpetui, Vicerectores amouibiles, Beneficiati ſimplices. Presbyteri, Diaconi, & Subdiaconi, vbi eſt conſuetudo, quòd vocentur.

4 In Diœceſi hic erit ordo. Abbates, & Commendatarij primo, deinde Vicarij foranei, iuxta dignitatis ordinem, ſeu promotionis antiquioris; & ſub quolibet Vicario vocetur totus eiuſdem Clerus, ordine prædicto, hoc modo. Vicariatus loci N.

5 Si Collegiatæ adſint in Diœceſi, vocentur ante Vicarios foraneos, ordine dignitatis Collegiatarum, & cum Canonicis vocetur totus Clerus affectus Collegiatæ ſiue ratione beneficij, ſiue ſeruitij.

6 Titulus cuique nominando præmittatur, & poſt cognomen addatur (ſi ille eſt) Doctoris in Sacra Theologia, vel IV. titulus, & deinde beneficij.

7 Titulus Abbatum eſt: Perilluſtris, & multum Reuer. Dignitatum, & Canonicorum Cathedralis Eccleſiæ apud nonnullos eſt idem: in Prouincia Mediolanenſi Dignitatum eſt, multũ R.D. Canonicorum vero, R. D. In Collegiatis Præpoſitus gaudet titulo R.D. & Canonici. R. N. quæ diſtinctio rationi eſt conſona?

8 Rectores animarum prænominantur omnes vocabulo, Venerabilis Presbyter N. Vicerectores amouibiles (ſi Regularis eſt, Frater, vel Don N.) vocantur, vt Sacerdotes alij, Presbyter N. Diaconi, & Subdiaconi hoc modo: N.N. Diaconus, vel Subdiaconus. Clerici Beneficiati, N. Clericus beneficiatus S N. Clerici, ſeminarij N. N. nomine, & cognomine tantum. Hæc ex Actis Eccl. Mediolan.

9 Protonotarij Apoſtolici, ſi qui adſunt, titulo M.R.D. digni ſunt. & additur in fine, I.V.D. & Protonot. Apoſtolicus.

10 Si quid erroris accidat in hac nominatione Cleri, nemini fit iniuria, ex vi Decreti, de quo infra, in initio Synodi euulgandi.

11 Cæteris paribus, inter æquales attenditur promotio ad Canonicatum, Rectoriam, Beneficium, Ordinem Sacrum.

12 Accidere poteſt, vt idem vocetur ſæpius ratione beneficiorum, quæ habet in pluribus locis, ſed hoc nihil refert; imò decet hoc modo eum nominari, ne beneficia Eccleſiarum confundantur, quæ certum locum habere debent.

DE HABITV CLERI. Cap. XIII.

1 HAbitus Epiſcopi in Miſſa Synodali erit Pontificalis, & coloris rubei. ſi celebrat ſolemniter, aſſumit omnia paramenta Pontificalia, vſque ad pallium excluſiue, ſi eſt Archiepiſcopus, ex Cærem. Epiſcop. lib. 1. cap. 16. ſi aſſiſtit, conuenit, vt amictu, alba, cingulo, ſtola, pluuiali, & mitra

2 pretioſa indutus aſſiſtat Miſſæ, cum ſolitis Cæremonijs, eodem habitu

ſem-

ſemper aderit in ſeſſionibus Synodalibus. Baculum vero paſtoralem vel geſtet, vel geſtare faciat.

2 Dignitates,& Canonici parati adſint, ex Cærem.Epiſc. lib. 1. cap. 31. hoc eſt,pluuialibus Dignitates;Planetis, & Dalmaticis Canonici Presbyteri, & Diaconi. &, ſi non ſunt diſtinctæ prębendæ, fiat tamen diſtinctio per paramenta. Congreg.Rit.15. Mart. 1608.

3 Coadiutores Canonicorum(quoniam & ipſi vna cum Coadiutis intereſſe debent) aderunt cum habitu Canonicali ordinario, non parati; ad diſtinctionem.

4 Collegiatæ non mutant habitum in choro conſuetum. Præfecti Collegiatarum in Prouincia Mediol. ex Conc. Prou.V.vna cum canonicis cathedralis pluuialia induunt. in Proceſſione prima, & vltima ex auctoritate Conc. Prou.IV. Epiſc. Laudenſis conceſſit pluuialis vſum Præpoſitis non Collegiatarum,& Vicarijs foraneis, vt eſſet inter clerum, & clerum aliqua diſtinctio inter eundum. finita vero Proceſſione exuunt pluuialia.

5 Rectores Parochiarum caputium geſtāt ſupra cottam multis in locis. Neapoli ſtolam, vt dignoſcantur ab alijs. ſeruanda eſt locorum conſuetudo.

6 Statuant Epiſcopi, quod expedire iudicauerint ad Actionis Synodalis ſplēdorem, & maieſtatem Eccleſiaſticæ Hierarchiæ repræſentandam.

7 Ordo vero ſedendi in Synodo eſt ille, quem ſupra ſignificauimus, tum capite 9. de apparatu numero 5. 6.7. 10.tum capite 12. de catalogo Cleri. Vrbanus enim clerus hinc inde à tergo canonicorum cathedralis ſedere debet. Beneficiati, ſeu manſionarij, & choro cathedralis addicti, immediate in ſcamnis poſt canonicos eiuſdem; non quia digniores ſint canonicis collegiatarum; ſed quia in ſeruitio conjunctiores ſuis canonicis eſſe debent.

8 Collegiatarum vero canonici ſedebūt hinc inde; totum collegium primum à dextris Epiſcopi, ſecundum à ſiniſtris Epiſcopi, & ſic deinceps.& Prior collegij ſedeat in ſcamno oblongo primus, propiùs Epiſcopo.

9 Parochi à tergo collegiatarum, & alij de ciuitate poſt Parochus.

10 Diœceſanus autem clerus ſedebit in media naui ante faciem Epiſcopi, hinc inde,ita,vt in ſcamnis anterioribus, & iuxta dextrā Epiſcopi, digniores collegiatæ ſedeant; Parochi à tergo collegiatarum, & alij à tergo Parochorum,vt ſupra diximus.

11 Viſitarius Epiſcopi, ſi eſt Protonotarius, induat rochettum, & mantellettum. ſi non eſt,induat habitum, quem per Vrbem defert, non pluuiale.

12 Si Vicarius eſt canonicus, ad Miſſam, & Proceſſionem, induitur, vt canonicus. Ad ſeſſionem Synodalem, vti Vicarius.

DE PROCESSIONIBVS Synodalibus. Cap. XIV.

1 DVplex Proceſſio fieri ſolet, altera pro initio Synodi, quam ſignificat cæremon.Epiſcop.loco citato; altera pro fine eiuſdem, prout in Actis Eccl.Mediol.

2 Pro prima varius eſt ordo. nam aliqui ante Miſſam, alij poſt Miſſam, conc. Prou. Mediol. 1. eam præmittit Miſſæ. ſtatuat Epiſcopus, quicquid voluerit.

3 Solet à Vicario Generali fieri Edictū de hac prima proceſſione, cuius exēplum dabitur in 4. parte cap 6.

4 Decernenda eſt Eccleſia; ad quam eundum ſit, & via, per quam eundū.

5 Item,qui Hymni,& Pſalmi, dum itur, ſint cantandi.quorum Tabella editur, vt diximus ſupra cap.11.num.2.

6 Præfertur vna tantum crux cathedralis Eccleſiæ, quam ſequitur totus clerus,ordine retrogrado, quo in Synodo ſedent.

7 Dum itur, quiſque clerus partialis cantare debet Hymnos, & Pſalmos; priore de illo clero primum inchoante Hymnum.

8 Hora eſt præſcribenda Proceſſionis primæ, & euulganda ad valuas Eccleſiæ.

9 Clerici deputandi ſunt pro ordinanda Proceſſione, quotquot erunt neceſſarij.

10 Vltima vero Proceſſio fit intra ambitum Eccleſiæ, vel paulo extra, ſi multus eſt Clerus; & fit eodem modo, quo prima: ſed cantatur Hymnus, Te Deum.

11 Si ad primam proceſſionem Regulares, & Confratres conuenire ſolent, id fiat.

DE HORIS CANONICIS, & Miſſis Synodalibus. Cap. XV.

1 HOræ canonicæ in Cathedrali dicuntur celerius; & ferè ſine cantu, ne impediatur actio Synodalis.

2 Veſperæ cantantur alicubi à toto Clero in cantu Gregoriano, alternatim. ab Vrbano ex vna parte, à foraneo clero ex altera, cui conuenit, vt aſſignentur duo manſionarij de choro, qui firmiorem habent vocem, quæ moderari queant foraneorum voces ſæpius diſcordes. qui ritus feruorem in clero excitat, & populum ædificat. interea quoque congregatur totus clerus pro actione Synodali immediate poſt Completorium continuanda. Completorium autem debet dici à ſolis officialibus chori dimiſſa voce: & interim poterit Epiſcopus pro ſeſſione parari.

3 Miſſa de die omitti poteſt licitè, & pro ea cantari Miſſa Synodalis de Spiritu ſancto, quam præſcribit Cæremoniale; vel alia Miſſa, vt mox dicemus.

4 Si triplex fit ſeſſio; prima die cantabitur Miſſa ab Epiſcopo, vel, eo impedito, à prima dignitate, de Spiritu ſancto. ſecunda die à Canonico ritu pro Defunctis pro commemor. Epiſcoporum, & Sacerdotum Defunctorum generali. tertia die ab alio canonico pro gratiarum actione Miſſa de Sanctiſſima Trinitate. Acta Eccl. Mediol. vt nimirum clerus Vrbanus & multo magis foraneus videat aliquando, & diſcat varios ritus, & cæremonias, Pontificales; Canonicales, feſtiuas, & pro Defunctis.

5 Pro Miſſa Pontificali poterit etiam Epiſcopus Miſſam planam facere, cũ vſu tamen mitræ, dum à ſede accedit ad altare, & dum manus lauat. item eidem deſeruient duo canonici cum Dalmaticis, & Presbyter Aſſiſtens cũ pluuiali; ij ſcilicet, qui Miſſæ ſolemni deſeruire ſolent.

6 Miſſæ pro Defunctis aſſiſtat Epiſcopus in cappa: Miſſæ vero de Sanctiſſima Trinitate cum pluuiali, & mitra. Abſolutionem autem Defunctorũ faciet Epiſcopus in ſua ſede cum pluuiali & mitra ſimplici; vt vario ritu hæc fiunt.

7 Communio cleri facienda eſt in prima Miſſa, & intra eamdem ex pia multorum Epiſcoporum conſuetudine. qua de re in Præmonitionibus ſupra memoratis moneri debet clerus. quam etiam communionem Pontificale præſcribit.

8 Quæ attinent ad incenſationem Cleri, & pacem dandam eidem, dicemus in loco proprio, & cum de Magiſtris cæremoniarum. cap. 28.

9 Miſſa vnicam Orationem habebit, cũ Gloria, & Credo, & Præfatione in cãtu ſolemni, ſi Miſſa plana eſt, adhuc ea dici poſſunt; quia ſolemnis eſt aliquo modo, & pro re graui. Poſt Nonam prædictæ Miſſæ dicuntur, quia ſunt Votiuæ.

DE IIS, QVÆ CANTANDA ſunt à Muſicis. Cap. XVI.

1 IN Miſſa Põtificali ſolemni muſicus cantus cum organo adhibendus erit de more, ſed abſque mora.

2 In Miſſa plana Epiſcopi, dum ſecretas recitat preces, cantari poterunt ſacra cantica cum organo, & vocibus.

3 In Miſſa pro Defunctis Sequẽtia, Dies iræ, tãtùm, ad arbitriũ, & ſine organo.

4 In Miſſa de Sãctiſſima Trinitate, Gloria, Credo, Sanctus, & Agnus Dei. cætera in cantu Gregoriano. Organum pulſatur de more.

5 In ingreſſu Epiſcopi in Eccleſiam Organum pulſatur, mane tantùm.

6 In Proceſſione poterunt cãtari à Muſicis Hymni, & Pſalmi, vt in Tabella propria, & in vltima Hymnus, Te Deum.

7 In actione Synodali, quotidie, Hymnum, Veni creator, cantabunt Muſici.

8 Iidem reſpondebunt Benedicenti ſolemniter Epiſcopo in fine totius Synodi. nihil præterea. Litanias prima die alicubi cantant Muſici.

DE PERAGENDIS paulo ante diem Synodi. *Cap.* XVII.

1 EX Cæremon. Epiſcop. loco citato, tribus proximis diebus Dominicis ante diem Synodi conueniens erit, vt tàm in Eccleſia cathedrali, quàm in ſingulis Parochialibus per Concionatores, & Parochos denuncietur Synodus, populique ad deuotionem, orationes, ieiunia, ſacramentum pœnitentiæ, ſanctiſſimæ Euchariſtiæ ſumptionem, aliaque pia opera excitentur: vt actio Synodalis, Deo opitulante, dignum ſortiatur exordium, feliceмque, & fructuoſum progreſſum, & finem. Hæc ibi. Oratio, ſeu Miſſa de Spiritu Sancto à clero in Ferijs quintis dicenda erit.

2 Pridie diei conſtitutæ pro Synodo, ex eodem cæremoniali ibidem. pulſari debent campanæ, tum cathedralis, tum aliarum Eccleſiarum ſolemni ritu, & preſertim ſub noctem præcedẽtem. qua de re opportunè monendi erunt Eccleſiarum Prefecti.

3 Eodem die affigetur ſchedula, varijs in locis, indicendę Horę pro Synodo, cuius formulam habes infra in 4. parte cap. 1. num. 6.

DE OFFICIALIBVS Synodi. *Cap.* XVIII.

1 POſt conſultationem de prædictis in Congregatione conſultorum; facienda eſt electio Officialium Synodalium.

2 Sunt autem hi. Præfectus Hoſpitiorum cum ſocijs, de quibus actum eſt ſupra cap. 8.

Promotor vnus, ſeu plures, Vrbanus, & Foraneus.

Secretarius, Notarius, Coadiutor, ſiue lector Decretorum, & Catalogi cleri.

Præfecti diſciplinæ clericalis, Synodalis, & Scrutinij.

Iudices querelarum, & excuſationum.

Procurator cleri, qui agat cum Epiſcopo nomine communi, ſi opus eſt.

Oeconomus pro cathedratico recipiendo.

Confeſſarij cleri.

Magiſtri cæremoniarum cum adiutoribus clericis.

Oſtiarij Synodi. Vt autem eligantur aptiores, eorum munera breuiter hoc loco indicabimus, de quibus nondum locuti ſumus.

DE PROMOTORE *Cap.* XIX.

1 SIue vnus ſit, ſiue duo, ad libitum Epiſcopi, hi parandi erunt, ſaltem pluuialibus, niſi alter eorum ſit canonicus cathedralis Eccleſiæ, qui canonicali vtetur habitu ſecundum prębẽdam, & ordinem ſuum; & ſedebunt ad menſam, de qua diximus ſupra cap. 9. num. 7. erunt autem I. V. D.

2 Vrgebunt actionem Synodalem, pro emittenda profeſſione fidei; pro clero vocãdo, & Scrutinio eiuſdẽ; pro electione Examinatorum, & Iudicũ; pro euulgatione Decretorũ; pro pęnis cõtra abſentes, & pro rogitu Notarii.

3 Verba propria, ſeu formulas dabimus infra in 4. par. cap. 7. & cum loquuntur cum Reuerendiſſimo Epiſcopo, cum

Digitized by Google

eum appellare debent titulo tantum Reuerendiſſimi; quia actio eſt Eccleſiaſtica. ſi Archiepiſcopus, vel Cardinalis eſt, appellent etiam titulo Illuſtriſſimi. Abſit autem à Synodo curialis adulatio.

4 Maior de duobus amborum nomine loquatur, ſtans à dextris alterius Promotoris.

5 Antequam loquantur, & poſtquam dixerint, profundam capitis inclinationem Epiſcopo faciant; neque diſcedant ad locum ſuum, donec Epiſcopus decretum fecerit verbo.

6 Recitent de folio, clauſo in libello aliquo decenti, & ornato; quem ipſemet, qui legit, teneat; & alta voce vt alij ſaltem viciniores, plene audire poſſint.

DE SECRETARIO SYNODI. *Cap. XX.*

1 CONuenit, vt Secretarius eligatur è Canonicis Diaconis, ſi Ordo habetur diſtinctus, & paratus Canonicalibus indumentis agat cum Epiſc.

2 Ad eundem ſpectat ordinare lectionem Decretorum iuxta ea, quæ in cõſultorum congregatione præſcripta fuerunt, & item quid priùs, quidue poſtea ſit agendum.

3 Socium ſibi eligat, qui ſibi miniſtret de mẽſa ad vicinum pulpitum, ſi quid occurrit legendum, & eiuſmodi; & vt, eo recedente, ſcripta & calamos cuſtodiat in menſa.

4 Præuideat, quæ legere debet, ne erret, cunctetur ve, legat alta voce, vt ſatis audiatur ab omnibus; diſtinctè, vt intelligatur. Vide formulas eiuſdem p. 4. cap. 19. toto.

5 In vocatione Cleri, vocabit ipſe, nominatim Clerum Eccleſiæ Cathedralis, autem Collegiatarum inſigniorum reliquos vocabit eius coadiutor, qui etiam leget reliqua Decreta, quando ſunt ita multa, vt leuati merito illi debeant labore nimio legendi.

6 Secreto teneant nomina Officialium Cleri, donec euulgentur; ne inde oriantur æmulationes, & incommoda; præſertim vbi plures ambiunt in Clero munia.

7 Curet affigi valuis Eccleſiæ ſchedulas pro initio Synodi pridie primæ diei; tũ in Eccleſia, & in Palatio Epiſcopali Tabellas de diſciplina Cleri, Diſtributionem eiuſdem pro ſcrutinio faciendo, de qua paulo infra; Catalogum confeſſariorum Cleri; tum diſtribui. Tabellas alias opportuno tempore pro Proceſſione, Scrutinio, Acclamationibus, & eiuſmodi per idoneos miniſtros.

8 Quæ lecturus erit, ea prius accipiat cum debitis reuerentijs, ante, & poſt, ab Epiſcopo, cui eadem offeret, & ab eo ſtatim recipiet poſt inſtantiam Promotorum; quibus inſtantibus, ipſe ſemper aderit.

9 Idem ſuggeret Epiſcopo, quæcunque agenda erunt; quo cum eadem communicabit in cubiculo, antequam deſcendat in Eccleſiam.

10 Præſcribet cantoribus muſicis, iuxta ea, quæ ſupra docuimus c. 16.

1 Idem ipſe, ſi non alius Canonicus aptior, cantabit ſtans prope ſedem Epiſcopi capita Orationis mentalis in fine ſeſſionum.

12 Denique eiuſdem partes erunt, vt tota actio Synodalis exactiſſimè cum Magiſtris Cæremoniarum peragatur, breuiſſimo ſibi facto Indice totius actionis, ab initio vſq; ad finẽ, memoriæ cauſa, & promptioris executionis, cuius indicis formula dabitur infra par. 4. cap. 12. ne quicquam in hoc genere deſideretur à nobis.

DE NOTARIO SYNODI. *Cap. XXI.*

1 CAncellarius Epiſcopalis ſolet eſſe Notarius actionis Synodalis; qui iccirco ſemper aderit prope menſam Secretarij, & in fine cuiuſcunque ſeſſionis rogatus à Promotore, vt cõficiat inſtrumentum, &c. reſpondebit,

ſe

Digitized by Google

ſe facturum, aſſumendo teſtes aliquos certos de Clero, quorum nomina ſcribat in Actis.

2 Idem ſolet alicubi vocare Clerum ab eo loco, vbi deſinit Secretarius, & abſentes notare debet, vt puniantur, niſi excuſentur deinde à Iudicibus.

3 Ad eundem attinet ſcribere in libro nomina eorum, qui fidei profeſſionē in Synodo emittunt. vel, ſi multus foret numerus profeſſurorum, per ſchedulam affixam curet, vt moneantur profeſſuri fidem, quod ferant ſecum ſchedulam cum nomine, cognomine, beneficij titulo proprio; & ſtatim ad eam emiſerint, conſignet quiſque ſuā Cancellario, qui acu, & filo adhibito, ſchedulas omnes colliget, conſeruabit, & in librum referet, vt ſine tumultu ea profeſſio adnotetur. Formulam huius rei habebis infra 4. part. capit. 1. num 6.

DE LECTORE Decretorum. Cap. XXII.

1 SEcretario datur adiutor ad ea multa munera, quæ ſunt eius propria, & præſertim ad legendum ſi minus ille multa legere queat.

2 Dum legit Decreta, Epiſcopi præſertim, ad ſingula pauſam faciat, conuerſus ad Epiſcopum; qui forte circa illud, quod proxime lectum fuerit, ſenſum ſuum communi ſermone aperiet Clero: alioquin proſequatur.

3 Conuenit, vt de gremio Cathedralis Eccleſiæ hic eligatur, & firmiorem habeat vocem.

DE PRÆFECTIS DISCIPLINÆ Synodalis, & Scrutinij. Cap. XXIII.

1 ELigendi ſunt è Clero, tùm Vrbano, tùm Diœceſano, ſi opus eſt, aliquot Sacerdotes ætate, prudentia, zelo, & diſciplina clericali conſpicui, quorum opera tum Clerus vniuerſus contineatur in officio, tum promoueatur ad meliora.

2 Numerus is erit, qui ſufficiens eſſe poterit ad Scrutinium vniuerſi Cleri finiendum intra tempus ſeſſionum Sydonalium, ea proportione, vt vnicuique ſcrutandorum numerus aſſignetur, non vltra ſexaginta.

3 Vt autem vna lingua loquantur omnes in iudicio ferendo de veſtibus, barba, colore caligarum, & eiuſmodi, conueniant hi ſemel ante Synodum coram Epiſcopo, & iuxta Tabellam Scrutinij cōferant inter ſe, quid communiter ſit cenſendum, ne contraria videantur ſentire, aut laxiùs alij aliis.

4 In hoc conuentu dabitur cuiq; Præfecto Tabella Scrutinii ſancita, vt ſupra cap. 11. danda infra in 4. part. cap. 4. num. 6. & præterea in Schedula aſſignabitur vnicuique tum Cleri pars examinanda, tum locus, id eſt, Capella Eccleſiæ Cathedralis pro Scrutinio. quæ diſtributio Cleri, & Capellarum ſub tali, vel tali præfecto, vt Clero pateat, in folio, ſeu foliis affixis in Eccleſia, etiam ipſi curent Præfecti ad formam de ſcribendam in 4. part. cap. 9. n. 11. præter Secretarium. Habeant etiam cathalogum eorum, quos quiſque ſcrutari debet.

5 Quiſque item Præfectus eligere poteſt ſcribam, vt notet reſponſiones ſubiectorum Scrutinio. ſed ipſemet ſcribat ea, quæ ſecretò communicantur, tanquam grauiora.

6 Vt autem delatores aliorum ſecreto habeantur; & tamen, ſi opus eſt, iidem repeti poſſint circa ea, quæ depoſuerint contra alios; Præfectus adhibeat notas aliquas, quas ſolus ipſe noſcat; & delata nemini communicet, niſi Epiſcopo.

7 Scrutinium ſumet exordium à publicatione Decreti de Scrutinio; & exerceri poterit etiam domi, extra ſeſſionem Synodalem.

9 Scribant ordine, quo per catalogum quemque vocant; qui ſi habuerit omnia requiſita iuxta Tabellam Scrutinii, ſatis erit ſcribere: Habet omnia, &c.

Digitized by Google

&c.ſin minus, notentur ea tantum, in quibus quiſque defecerit.

9 Omnino notent, qui ad Scrutinium non accedunt, vt dent cõdignas pęnas.

10 In deſcribendo Scrutinio, ſi eadem forma carthæ vtantur omnes, poterit in fine cõfici liber Scrutinij, aſſeruandus inter Acta congruentius.

11 Antequam dimittatur Synodus, valde vtile erit, vt hi Præfecti conueniant coram Epiſcopo, & ſummariè referant communiorem ſtatum totius cleri. quod ſi quid in communi monendum erit, Decreto opportuno imminenti malo prouideatur, antequam diſcedat Clerus.

12 Qui ex his Præfectis non habent in Synodo locum, aut ſedem propriam, puta, quia neque Canonici, neque Parochi ſint, ſedere poſſunt à tergo Vicarij Generalis, vt præſto quoque ſint cum eo ad procurandam diſciplinam Synodalem in Clero, iuxta Tabellam ea de re edendam, vt ſupra; cuius pręcipua cura Præfectis incumbit.

13 Peracta Synodo dabunt Epiſcopo Acta in Scrutinio, diſtinctè ſcripta, cum catalogo eorum, qui tenebantur accedere, & eorum, qui non acceſſerunt: & in fine totius ſcripturę ſubſcribant propria nomina, cognomina, & titulum Præfecti Scrutinij.

DE IVDICIBVS *querelarum, & excuſationum.* Cap. XXIV.

1 DVo, vel tres vnà cum Vicario generali deputari ſolent ad audiendas controuerſias, ſeu querelas; qui prout de iure, breui tamen forma iudicij adhibita, illas dirimant, & has dijudicent.

2 Iidem excipiant libellos ſupplices datos pro excuſatione abſentium examinandos deinde peracta Synodo.

3 Si quæ naſcuntur controuerſiæ de ordine ſedẽdi, ſeu procedendi, iidem breui manu componant, citra pręiudicium ambarum partium.

DE PROCVRATORE *Cleri.* Cap. XXV.

1 VT quietè, ſine tumultu, agantur omnia, ſolet alicubi deputari ab Epiſcopo Procurator Cleri, ad quem adeat Clerus, vt eius nomine cũ Epiſcopo communi nomine agat in Synodo, ſi quæ forte decernantur difficiliora. quòd ſi Clerus eum elegerit ad alia negotia Cleri, ille ipſe poterit etiã ab Epiſcopo nominari, agat autem petita in Synodo venia ab Epiſcopo, & cum debita modeſtia, & reuerentia.

2 Quæcunque petierit nomine Cleri, petat in ſcriptis Secretario dantis Vide in 4. part. cap. 8.

DE OECONOMO, ET *Cathedratico.* Cap. XXVI.

1 QVicquid ſoluatur pro Cathedratico, quod varium eſt varijs in locis, pro eo exigendo conſtituatur Oeconomus; & is eſſe ſolet Magiſter domus Epiſcopi.

2 Solent Epiſcopi quandoque condonare Cathedraticum; quod in Decreto erit exprimendum, ne fiat præiudicium Epiſcopali Cathedræ.

3 Eſt enim introductum in honorem Cathedræ Pontificalis: quod alij vocant Synodaticum, quia ſoluitur in Synodo.

4 Regulariter duo ſolidi ſoluuntur in pecunia vſuali, vt patet ex conſuetudine commmuniori, & ex Actis Eccl. Mediol. Neapoli ex antiqua conſuetudine Caroleni quinque.

5 In prouincia Mediolan. ex Actis eiuſdem Eccleſiæ, ſoluitur tantum à Parochis. alibi ab alijs quoque beneficiatis. attendenda erit locorum conſuetudo.

6 Non placet illa exigendi quotannis Synodaticum (niſi aliud conſuetudo poſtulet) omiſſa quotannis Diœceſana Synodo.

AN-

ANNOTATIO. §. 4.

1 *NOn poteſt Epiſcopus augere Cathedraticum, ex Decr. Congreg. Cardd. ſuper negotia Epiſc. in vna Iſernien. 15. Iunij. 1619.*

DE CONFESARIIS Cleri. Cap. XXVII.

1 EXpedit, & præſertim in prima Synodo, quod Epiſcopus remittat Clerum ſuum à Synodo bene purgatum à peccatis, illuminatum Decretis, & vnitum ſibi, & Deo: iccirco deputare poterit ſex, vel octo confeſſarios ſæculares, & regulares cum omnimoda Epiſcopali facultate ad audiendas Cleri Diœceſani Confeſſiones.

2 Imò eiſdem communicare poterit facultatem, quam habet in capit. liceat. Conc. Trid. ſeſſ. 24. cap. 6. vt tollantur, ſi quæ ſint, ſecretæ irregularitates à Clero.

3 Terminus autem prædictarum facultatem ſatis erit, à diebus ſex, vel octo ante Synodum, ad totidem dies poſt Synodum, & pro Clero tantum.

4 Hi vero tempore Synodi conueniāt in Eccleſia Cathedrali ante ſeſſiones, & poſt eas, vt quemcunque de Clero accedentem audire poſſint. domi quoque eos audire poterunt, ſi ij velint: non autem tempore actionis Synodalis. omnino verò adſint omnes pro communione Cleri.

DE MAGISTRIS Caremoniarum. Cap. XXVIII.

1 DVo ſaltem Magiſtri Cæremoniarum eligi debent, quorum alter Epiſcopo tantum inſeruiat, alter Promotoribus, & Secretario: vterque toti actioni Synodali.

2 Habeant igitur Indicem quiſque ſuū, & omnino concordem, cum Indice Secretarij, de quo ſupra c. 20. n. 12. in quo tota ſeries, & ordo breuiter indicetur, qualem infra ſuo loco dabimus. in 4. part. cap. 12.

3 Publicari, & indici Synodum procurent. in Feſto Epiphaniæ ad præſcriptum Pontificalis Romani, & vt ſupra cap. 2. num. 1.

4 Tum adſint Congregationi conſultorum, de qua c. 7. & ſtantes, cooperto tamen capite, audiant, vt exequantur mandata; reuerenter etiam ſuggerant, ſi quid occurrit prænotandum pro Synodali actione.

5 In primis autem eorum curæ ſit apparatus Cathedralis Eccleſiæ, de quo ſupra cap. 9. vna cum Sacriſt.

6 Præterea, quę ad habitum Cleri ſpectant, de quo cap. 13. ad proceſſiones cap. 14. ad Horas Canonicas, & Miſſas Synodales cap. 15. ad muſicos concentu cap. 16. ad campanarum pulſationem cap. 17. n. 2. ipſi procurent.

7 Ad ea item, quæ infra præſcribuntur in actione Synodali diligenter attendant.

8 Cum Sacriſta agāt pro præparandis ijs, quæ neceſſaria ſunt ad Miſſas Synodales: & præter conſueta, parentur tria thuribula pro incenſando Clero.

9 Nam, Diacono incenſante Clerum Cathedralis Eccleſiæ, fere ſtatim (incenſatis primis Canonicis) duo Thuriferarij incenſabuntur Clerum, primo Vrbanū, deinde Foraneum hinc inde ambo ſimul, ſaltem vnico ductu cuicunque ſedilium ordini. & eodem modo ijdem dabunt pacem primo cuiuſque ordinis ſedilium, & primus alijs de more.

10 Pro communione Cleri parari curent ſtolas pro Sacerdotibus rubei coloris, & vinum ſufficiens pro purificatione.

11. Cetera, quæ ad Miſſas ſpectant, fiūt de more: niſi quod in fine Miſſæ Epiſcopus non dabit benedictionē, quam dabit in fine ſeſſionis, ex Cæremon. Epiſc. libro 1. cap. 31.

12 Pro Abſolutione Defunctorum extēde, ur pannus ante ſedē Epiſcopi, &

acce-

accedente Subdiacono Miſſæ, cum Cruce, & Acolythis cum candelabris, fiet abſolutio de more. Oratio erit pro Sacerdotibus, & Epiſcopis, vt in Miſſa, vel alia communis.

13 In actione Synodali curent à Beneficiatis, ſeu aliis cantoribus cantari Antiphonam; à Clero Pſalmum alternatim, partim ab Vrbano, partim à Foraneo, ſedentibus; à duobus cantoribus litanias, vel à muſicis; à Canonico parato, & Subdiacono concanonico Euangelium; à Muſicis Hymnum, Veni creator, poſt incœptum ab Epiſcopo primum verſum.

14 Standum erit à Clero, quando ſtat Epiſcopus, vt in Pontificali, & præterea ad Acclamationes.

15 Genuflectendum erit ad primam Antiphonam ante Pſalmum, ad Litanias, ad primos verſus Hymni, Veni creator; ad benedictionem Epiſcopalem, & ad orationem mentalem.

16 Sedendum erit ad Pſalmum, ſermonem, & ad lectionem Decretorum.

17 Vt autem omnes eodem tempore idem præſtent, eligantur ſex, octo, aut plures Clerici è grandioribus, vel è Seminario, vel è Clero; qui diſtributi per varia loca intra Clerum, moneant, quando ſtandum quando genuflectẽdum, quando ſedendum, ad nutum Magiſtrorum Cæremoniarum, qui manu eleuata, depreſſa, & magis depreſſa, ſine clamore, tres illos ſitus ſignificabunt Clericis prædictis, & hi Clero voce demiſſa.

18 Opportune præmoneant Clerum, de Pſalmo, qui cantandus erit, prima & tertia die: Saluum me fac Deus, de Feria quinta initio; ſecunda die: Deus venerunt gentes, de eadem Feria penultimo loco Nocturni.

19 Si afferantur Reliquiæ Sanctorum pro iuramento Examinatorum, quod Mediolani fit, eas procurent deferri à prima Dignitate, ſtola addita ſub pluuiali, ſine velo longo, cum 4. intorticiis de Sacriſtia ad Epiſcopum, qui cum Clero ſurgit; deinde cum mitra ſedẽs, & in gremio ambabus manibus, vel ſupra menſam eas tenens, excipit iuramenta. ſtabit Clerus ob reuerentiam Reliquiarum. eodem modo reportantur. Videant autem, ne Clerus expectet diutius, & quam par ſit, Sacras Reliquias.

20 Ordinandæ proceſſioni præerunt iidem Clerici, qui ſupra, ſeu alij; quibus viam præſcribent cæremoniarum Magiſtri, & terminum eiuſdem.

21 Curent etiam, vt in altari maiori ardeant ſex candelæ, durante ſeſſione Synodali.

22 Hæc præcipua ſit attigiſſe ſatis: Magiſtri nomen excitat ad omnia bene gerenda, & exactiſſimè.

DE OSTIARIIS SYNODI, Cap. XXIX.

1 NOn ſolum ad portas Eccleſiæ claudendas tempore ſeſſionis Synodalis neceſſarii ſunt Oſtiarii; verum etiam ad excludendos laicos, vti par eſt, ſine tumultu. Debent ergo eſſe viri graues, diſcreti, qui etiam poſſint admonere eos de Clero, qui ſuis locis non ſedent, ſed per Eccleſiam forte vagantur, & fabulis inutilibus vacant.

2 Excludant autem laicos paulo ante, quàm inchoetur ſeſſio; & omnino nullum ibi permittant ſine conſenſu Epiſcopi.

3 Claudantur portæ cum clauibus, vna excepta latherali, per quam ii, qui de Clero ſunt, eant & redeant pro neceſſitate corporali.

4 Ante vltimam proceſſionem aperiantur omnes portæ, vt populus introire queat ad laudes diuinas pro gratiarum actione.

5 Si quem repererint contumacem laicum. eum deferant ad Epiſcopum, cuius mandatum exequantur promptiſſimè, etiam ſi ſit pœnale.

6 De Clericis, qui ſibi non obediunt, agant cum Præfectis diſciplinę Synodalis.

7 Numerus eorum erit ad arbitrium Epi-

Digitized by Google

Epiſcopi, habita ratione portarum, cleri, & laicorum, qui conuenire ſolent.

DE CONCIONATORIBVS Synodi. Cap. XXX.

1 PRo ſermone ad Clerum datur materia in Pontificali, nimirum, de diſciplina eccleſiaſtica, de diuinis myſterijs, & de correctione morum in clero, ſecundum ea, quæ Epiſcopo videbuntur vtiliora.

2 Et ibidem dicitur, quod fiat per virum doctum idoneum. ſed hoc intellige, quando Epiſcopus ſermocinari nolit; quod cuperem maximè, ſi poſſit. certe commodius nunquam poteſt moneri, & moueri totus Clerus, quàm in Synodo Diœceſana, excluſis laicis.

3 Alij recitari iubent Orationem latinam, quam non improbo? ſed conuenit illa magis Concilio Prouinciali, quàm Diœceſanæ Synodo. vt autem omnes intelligant, & amplectantur ea, quæ ad cleri mores attinent, hodie latinè dicta minus efficiunt.

4 Prima, & ſecunda die præſcribitur ſermo in Pontificali, & poſt: Venerabiles; quod magis placet, quàm poſt Euangelium, niſi forte concionator de euangelio Synodali Thema ſumeret ad dicendum.

5 Non vltra dimidiam horam ſit ſermo, ne impediatur actio reliqua Synodalis.

6 Datur concionatori benedictio ab Epiſcopo de more, ſed abſque Indulgentijs, quæ non conceduntur, niſi in fine totius Synodi.

7 Omnino vero Epiſcopus, antequàm dimittat Synodum, verba faciat ad clerum, eo meliori modo, quo ſcit, & valet, paterne adhortans, eum ad executionem Decretorum. locus autem opportunus erit, antequam aperiantur eccleſiæ portæ pro vltima proceſſione. ex Conc. Prouinc. 5. Mediol. & hęc de Officialibus Synodi. tranſeamus ad Officiales cleri.

DE EXAMINATORIBVS Cap. XXXI.

1 DE conſilio prædictorum conſultorum debet Epiſcopus ante Synodum deligere examinatores cleri. Iudices cauſarum. teſtes Synodales, & Punctatores Collegiatarum, & cleri: tùm alios Officiales eiuſdem cleri, ſecundum variam locorum coſuetudidem, vt ſuo tempore, & loco proponantur Synodo.

2 Et primo examinatores ſunt in duplici differentia: nam ij, qui examinare debent promouendos ad beneficia curata, ſunt neceſſario approbandi in Synodo, at alios ad examen ordinandorum, ſeu approbandorum ad audiendas confeſſiones poteſt Epiſcopus eligere, etiam extra Synodum, & arbitratu ſuo.

3 Primi Ordinis ergo, approbandi in Synodo, plures proponi debent, vt ex ijs ſaltem ſex à clero approbentur, ex Concil. Tridentini regula ſeſſ. 24. cap. 18. plures tamen ad honorem aliquorum approbari ſolent, & debent.

4 Qui aſſumuntur è Regularibus, proponantur clero de nomine, & cognomine noti, nedum Officij, quod habent, titulo, ad pleniorem validitatem examinis in concurſu Parochialium, & ne contingat ambiguitas, an valeat concurſus.

ANNOTATIO. §. 5.

NOminatio Examinatorum ex titulo Officij, quod Regulares habent V. G. Prior S. Dominici, Guardianus ſiue Lector S. Franciſci, efficit, quod approbatio facta à clero non cadit, niſi ſuper eum, qui tempore Synodi erat Prior, ſeu Guardianus, ſeu lector; non autem in ſucceſſores eorum in iiſdem gradibus, quos ignorat clerus, & Rota ſæpius declarauit, fuiſſe nullum illud examen in cõcurſu Parochiarum, in quo affuit ſucceſſor

ceſſor Examinatoris approbati tantum ex titulo, non de nomine, & cognomine, vt docet Garzias de beneſ. tom. 2. part. 9. c. 2. dub. 22. fortaſſe valeret eo caſu, quo proponitur Prior S. Dominici, qui pro tempore fuerit. hoc enim modo approbatur etiam ſucceſſor à Clero, quicunque ille fuerit.

5 Certe ij eſſe debent omnino, aut Magiſtri in Theologia, aut Doctores, vel ſaltem licentiati in iure canonico; & ex ordine Mendicantium aſſumi poſſunt, ex prędicto concilio, aut nõ Mẽdicantium Regularium, quod ſi deſint eiuſmodi, eligi poſſunt alij clerici magis idonei, ex declarat. Conc. Trid. quam recitat Maſſobr. in Praxi de concurſu Requiſ. 11. dub. 2. in fine.

6 Pro quorum examinatorum approbatione duplex eſt modus; vel imprimendo eorum nomina in ſchedulis conijciendis in vrnam, cum notis A. R. nimirum Approbationis, & Reprobationis, electiſque compromiſſarijs, quod in Synodo fit Mediolanenſi Vel breuius interrogando clerum voce alta per Secretarium. Placent ne vobis? & hic modus hodie magis eſt cõmunis in inſignioribus ciuitatibus.

ANNOTATIO.

§. 6.

STephanus Quaranta V. Synodus, recitat litteras Sacræ Congr. Concil. Tridens. datas die 11. Iulij 1592. ad Patriarcham Venetiarum in quibus approbatur vterque modus, per vota ſecreta, ſeu aperta, eligendi Examinatores in Synodo. ſemper tamen approbandi erunt cum maiori parte ſuffragiorum; vel cum dimidia, vt dicitur in Synodo 6. Diœceſ. Mediol. eorum, qui ſunt præſentes in Synodo legitime cõgregata. Lege Maſſob. in Praxi de concurſu Requiſ. 11. dub. 7. & 8.

7 Iurare debent Examinatores approbati, ex Concil. Trid. ad Sacra Dei Euangelia.

ANNOTATIO.

§. 7.

NIhil refert, an ij iurent ſuper Euangelia, vel Sacras Reliquias Sanctorum. puto S. Carolum introduxiſſe SS. Reliquias pro iuramento; tum vt in Synodo appareat veneratio Sanctorum (continet eum Synodus omnium ferè catholicorum dogmatum doctrinam, & praxim) tum vero etiam, vt nouitate ritus Examinatores excitentur magis ad obſeruandum id, quod ipſi iurant. relinquitur ergo arbitrio Epiſcopi. penes quẽ tamen S. Caroli auctoritas eſſe debet in hoc genere ſumma.

8 Abſentes iurabunt in manibus Epiſcopi, ſeu Vicarij Generalis extra Synodum. quod idem præſtabunt ij, qui pro tempore ſuccedent iam approbatis à Clero, vt dictum eſt in annotat. §. 5. antequam accedant ad examen, in concurſu Parochialium Eccleſiarum.

ANNOTATIO.

§. 8.

QVia dubitant Doctores, an ſinguli annis eligendi ſint, & approbandi examinatores, addunt plerique hodie in fine Decreti, De Examinatoribus, hanc clauſulam: Quorum Officium duret, donec altera Synodus habeatur. & valet Decretum. quid vero agendum ſit demortuis omnibus Examinatoribus, vt alij ſubrogentur extra Synodum, ad nos non attinet, quia caſus extra Synodum eſt. Vide Maſſobr. loco citat. Requiſ. 12. dub. 2. & 3. ſeu Garziam de beneſ. part. 9. cap. 2. num. 8. & 73. vbi ex Clem. VIII. decreta docent, eos eligi poſſe cum conſenſu Capitulo vſque ad tempus futuræ Synodi.

DE

DE IVDICIBVS SYNODALIBVS Cap. XXXII.

1 IVdices quibus delegendæ erūt cauſæ à S. Sede Apoſtolica, vel eiuſdem legatis, debent eſſe omnino in Eccleſiaſtica dignitate conſtitui, aut Perſonatum obtinentes, ſeu Eccleſiarum Cathedralium Canonici. Conc. Trid. ſeſſ. 25. c. 10.

2 Nec refert, quod ij forte non ſint Doctores: quia poteſt deinde dari Aſſeſſor.

3 Quatuor ſaltem ex Concil. Trid. nominandi erunt aut etiam plures & hodie præſertim quam plures eligendi erunt ob conſtitutionem Gregor. XV. de Conſeruatoribus editam an. 1621. vt Regulares è numero Iudicum Synodalium deligere ſibi poſſint latiori facultate Conſeruatores ſuos, ait Papa.

4 Horum approbatio fit eodem modo, quo Examinatorum, de quibus ſupra, neq; tamen iurare tenentur, quemadmodum Examinatores: & ducant eodem modo.

ANNOTATIONES.
§. 9.

1 *CAnonici Regulares, aut Monachi, etiāſi ſint in Cathedrali Eccleſia, non ſunt capaces delegationum Apoſtolicarum ex Archidiac. Gemini. & Butr. in cap. ſtatutum 11. de reſcript. in 6.*

2 *Canonici Collegiatarum, etiam inſignium, alioqui Doctores, non poſſunt eſſe Iudices Synodales, etiamſi nullus Doctor reperiretur, nec eis aptior in Capitulo cathedralis, & inter obtinētes dignitates, ex declar. Sacra Congreg. Conc. Trid. quam recitat Maſſobr. de Synodo cap. 4. dub. 10. in fine.*

3 *Neque item Canonicus in cathedrali diſpenſatus ſuper minori ætate, vt fuſe probat idem Maſſobr. loco cit. dub. 11.*

4 *Poteſt autem eligi Iudex Synodalis Protonotarius Apoſtolicus, ex eodem* Barth. Gauant. *Maſſobr. dub. 12. tum Vicarius Epiſcopi, dub. 13. hoc eſt, Generalis, non Foraneus.*

5 *At in Prouincia Mediolanenſi debent nominari omnes Canonici cathedralium Eccleſiarum Iudices Synodales in gratiam Regularium illius Prouinciæ, ex Decreto quod ego legi authenticū apud Epiſc. Laudenſ. à Sacra Congr. Conc. Trid. edito die 27. Septemb. 1614. & habetur infra p. 4 circa finem.*

DE TESTIBVS SYNODALIBVS. Cap. XXXIII.

1 TEſtes Synodales dicuntur, quia in Synodo deliguntur, aliàs electi extra Synodum, dicerentur tantum Teſtes publici: ij vero debent eſſe viri graues, zelo diſciplinæ clericalis illuſtres, forma facti cleri, verbo, & exemplo potentes.

2 Septem conſtituuntur, in Actis Eccl. Mediol. Concil. Prou. 5. ſed & plures arbitrio Epiſcopi pro amplitudine Diœceſis, aſſumi poſſunt.

3 Si palam nominantur, & adſint in Synodo, iurent ibidem, aliàs extra Synodum, ſi abſint; vel, ſi ſchedula ſecreto habeantur.

ANNOTATIO.
§. 10.

PLures Epiſcopi hodie non euulgant nomina Teſtium, vt liberius poſſint exercere munus ſuum, minori cum odio clericorum, quos deferre debent ad Prælatum. iurabunt ergo hi ſecreto in manibus Epiſcopi.

DE PVNCTATORIBVS. Cap. XXXIV.

1 IN Collegiatis Punctatorum munus eſt notare abſentes ab Horis canonicis, aut Miſſa; & ſolent eſſe duo; tùm vt alter eorum ſaltem interſit; tùm vt, ambobus concordantibus,

abſit ſuſpicio infidelitatis in notando.

2 Epiſcopus in Prouincia Mediol. ex Actis eiuſdem, in Prou. Conc. 1. debet alterum eligere; alterũ Canonici. Vterque iurat, ex Concil. Mediol. Prou. 4. hic iurat in capitulo, ille in Synodo, ex Conc. Mediol. Prou. 5.

DE IVRAMENTO *Examinatorum Teſtium, & Punctatorum.* *Cap.* XXXV.

1 IVramentum erit præſtandum more, ex Conc. Prou. Mediol. 4. & hoc ideo dicitur, vt eius ratio habeatur in diſtributione partium totius actionis Synodalis.

2 Et eo modo, quo ſupra diximus de Examinatoribus, poterunt iurare Teſtes publice nominati, & Punctatores ab Epiſcopo delicti.

DE OFFICIALIBVS CLERI. *Cap.* XXXVI.

1 AD aliquorum præ alijs indicanda materia, & pleniorem in Clero rerum notitiam, conſueuere Epiſcopi prudentiores diſtribuere officia clericalia in Synodo, pro conſuetudine locorum, & varia neceſſitate rerum.

2 Declarantur itaque primo loco conſultores S. Officij, ſi penes Epiſcopum ſit tribunal, vt Neapoli.

3 Recognitiones librorum imprimendorum.

4 Reuiſores Indulgentiarum, quæ à S. Sede Apoſtolica obtinentur.

5 Præfecti Muſicæ, ne in Eccleſijs prophana cantentur, aut indecora.

6 Syndici, ſeu Procuratores cleri pro immunitate, & alijs.

7 Præfecti, & adminiſtratores Seminarij, tùm ſpiritualium, tùm temporalium rerum.

8 Præfecti diſciplinæ clericalis in ciuitate, diſtributis claſſibus clericorum.

9 Vicarij Foranei, & Priores Confraternitatum Parochorum.

10 Viſitatores generales.

11 Prior Doctrinæ Chriſtianæ.

12 Confeſſarij ſpeciales clericorum minorum.

13 Præfecti Fabricæ Eccleſiaſticæ.

14 Aduocati, & Procuratores pauperũ.

15 Oeconomi beneficiorum vacantium.

16 Vicarius Monialium.

17 Præfecti funeralium.

18 Præfectus ſpiritualis carceratorum.

19 Præfecti Proceſſionum.

20 Præfectus Orationis 40. horarum.

Pœnitentiarij minores cathedralis.

Præfecti chori.

Recognitores onerum Miſſarum.

Præfecti communium cleri.

Diſpenſatores eleemoſynarum ex concionibus collectarum.

Recognitores calendarij.

Reuiſores adminiſtrationis locorum piorum.

Præfecti Confratriarum.

DE REDVCTIONE *Miſſarum.* *Cap.* XXXVII.

1 IN eadem Congregatione conſultorum præfatorum erit agendum, ſi opus eſt de forma reducendi Miſſas ſeu Anniuerſaria, quæ ſcilicet ante Cõcilium Tridentinum impoſita fuerũt, irrationabilia nunc temporis effecta.

2 Nam de Miſſis poſt concilium relictis, facultas reducendi, commutandi, & eas moderandi reſeruata eſt hodie Summo Pontifici, vel Sacræ Congregationi Conc. Trid. vt initio Decreti dicitur, de celebratione Miſſarum, ſub Sanctiſſimo D. N. Vrbano Papa VIII. die 21. Iunij 1625.

DE PRAESIDE SYNODI *abſente Epiſcopo.* *Cap.* XXXVIII.

1 SI caſus accidat, quòd Epiſcopus infirmetur, aut alio vocetur, neque velit porogare Synodum in aliud tempus, videndum erit de Præſide eiuſdem Synodi. qua in re addam plura non aſpernanda.

2 Et

2 Et quidem, ſi proroganda ſit in aliud tempus, erit hoc ſignificandum vniuerſo Clero formula propria, de qua infra in 4. p. c. 1. n. 5.

3 Si nolit eam prorogare, Vicarius Generalis eam conuocare poterit, de ſpeciali mandato Epiſcopi.

4 Verum, quid, ſi Vicarius non ſit Protonotarius Apoſtolicus, ſed vel Canonicus, vel Propoſitus collegiatæ inferioris? qui caſus contigit Nouariæ ſub Carolo Epiſcopo noſtri Ordinis à Baſilica Petri. Difficultas erat propter habitum in Synodo, quem decebat eſſe, vel parem, aut ſuperiorem habitu Canonicorum. non enim vti poterat ille Rochetto, & mantelletto; neque volebant eum Canonici Cathedralis Eccleſiæ ſedere ſupra ipſos eum pluuiali, quæ erat veſtis propria Præpoſiti Collegiatæ S. Gaudentij, tunc Vicarij; vti vero mantello communi longe minus eum decebat in Synodo.

5 Vocauit igitur Epiſcopus ægrotus Hieronymum Septalem Protonotarium Apoſtolicum, quem cum litteris patentibus Præſidem Synodalem declarauit, & Congregationibus Synodalibus, de quibus hactenus, tùm Synodali toti actioni meritò præfecit.

DE CAEREMONIIS *Synodalibus abſente Epiſcopo. Cap. XXXIX.*

1 Actum igitur eſt de cæremonijs adhibendis, præſente prædicto Præſide, abſente Epiſcopo, & auctore huius operis actionem Synodalem dirigente.

2 Et quidem ſolemnibus Miſſis ille interfuit in choro ſupra Canonicos; Præpoſito primam Miſſam cantante, & Canonicis reliquas duas; iuxta Decreta Sacræ Rituum Congregationis relata à Genuen. in praxi Neapol. cap. 52. circa finem. & alijs.

3 Sedentibus deinde omnibus in loco ſeſſionali, ſedit ille tanquàm præſes, in medio cleri in ſede coriacea ſupra vnicum gradum, tapeto ſubſtrato, eleuata; rochetto, & mantelletto indutus, cæteris Canonicis pluuialia, planetas, & dalmaticas indutis. quo de tamen habitu dubitari poſſet, an parandi ſint, abſente Epiſcopo. & egò negarem; tum quia Epiſcopus abeſt, tùm quia Præſidis prædictus habitus eſt inferior habitu Canonicorum ſolemni; debet autem præcedere tùm loco, tùm habitu. Certe ad Miſſam primam cappas geſtarunt Canonici ſupra rochetta, de more.

4 Lectæ fuerunt à Secretario Synodi patentes litteræ de conſtituto Præſide.

5 Qui ſtatim inchoauit Antiphonam, & reliqua addidit, vt in Pontificali.

6 Ad Euangelium benedixit incēſum de more, & Diaconum, cuius librum oſculatus eſt in fine, non tamen fuit incenſatus, quia non erat paratus pluuiali.

7 Recitauit Orationes, & Hymnum inchoauit, Veni creator.

8 Sermonem habuit ad clerum de ſuggeſtu tertia die, & præclarè.

9 Totam actionem Synodalem proſecutus eſt, quam Epiſcopus præſtitiſſet, excepta benedictione in fine ſeſſionum, à qua abſtinuit.

10 Ad oſculum pacis recepit clerum, vt ſolebat Epiſcopus.

11 In fine Proceſſionis ante Synodum Canonicus Hebdomadarius in cornu Epiſtolæ dixit Orationes præſcriptas in fine Hymnorum, & Pſalmorum.

12 Vicarius autem Generalis, in proceſſione quidem ibat cum ſuis canonicis, vti Præpoſitus cum pluuiali: at cum eodem pluuiali in actione Synodali ſedebat in ſede aliàs parata pro Vicario Generali, de qua ſupra cap. 9. num. 7. quæ omnia obſeruari poſſunt, quando, abſente Epiſcopo, Vicarius Generalis, & ſimul Protonotarius Apoſtolicus, præficitur Synodo cum mandato ſpeciali.

Digitized by Google

DE VLTIMO AGENDIS *pridie Synodalis actionis.* *Cap. XL.*

1 HIs ita ritè conſtitutis, pridie diei indictæ pro inchoanda Synodo, affigi debent ſchedulæ de hoc initio, pluribus in locis, ad formam infra præſcribendam part.4.c.1.num.6.

2 Pulſandæ ſunt campanæ feſtiuo ſonitu à primis Veſperis, ex cæremon. loco cit.

3 Habenda eſt coram Epiſcopo Præfectorum Scrutinij Congregatio, de qua ſupra c.23.n.3.

4 Officiales quique ſe comparent ad propria munera diligenter præſtanda; quos ideo moneri curet Epiſcopus tùm per Tabellam in loco publico affixam, tùm ſingillatim per idoneos viros, tanto ante, vt per octo ſaltem dies id certo ſciant, & prout ſupra iiſdem præſcriptum eſt agant diligentius.

5 Affigantur Tabellæ, Diſciplinæ Synodalis, & Capitum orationis publicę pro quibus ſcilicet orandum eſt à clero: tum in Palatio Epiſcopi, tum ad valuas Eccleſiæ Cathedralis, & intrà eandem.

6 Dum clerus ſingillatim ad ciuitatem venit, & Epiſcopum adit, ille benigne omnes excipiat; &, ſi quid ſingillatim velint ſuggerere, libenter audiat.

7 Idem Epiſcopus cum Magiſtris Cęremoniarum eligat ſibi miniſtros de more pro Miſſa Pontificali, & aſſiſtẽtes Diaconos pro ſeſſione Synodali, ſi forte ij occupati ſint alijs muneribus ad Synodum ſpectantibus, qui alioqui deberent aſſiſtere.

8 Præſcribat horam conueniendi ad Synodum, tàm mane, quam à prandio & item terminandi ſeſſiones.

9 Proponatur Edictum de proceſſione habenda per Vicarium Generalem, vt in 4.part.c.6.

10 Secretarius deniq; recognoſcat omnia, quæ imprimi, deſcribiue curauit, iuxta ea, quæ in Congregationibus Synodalibus fuerunt prærordinata; & præſertim Tabellas omnes, vt ſupra, requiſitas, cum notula Officialium, catalogo cleri, & Decretis in Synodo legendis.

DE

DE ORDINE SYNODI DIOECESANAE.

PARS SECVNDA.

Qvoniam in pontificali deſcribuntur Ritus, & Ceremonię Synodi tribus diebus, hoc eſt, tribus ſeſſionibus, celebrandæ; nec prohibetur tamen minori dierum numero Diœceſanam Synodum celebrari; ideo deſcripturi nos hoc loco totius Synodi ordinem, triplicem eumdem ipſum dabimus, pro trina, pro duplici, & pro vnica ſeſſione.

ORDO SYNODI DIOECESANAE pro trina ſeſſione.

PRIMA SESSIO.

1 Hora indicta, Capitulo Eccleſiæ cathedralis cum Seminario, & vniuerſo clero in aula Epiſcopali cōgregato, deſcendit Epiſcopus ad Cathedralem Eccleſiam, cappa indutus, ipſo clero præcedente, canonicis autem Epiſcopum ſequentibus.

2 Si eſt Archiepiſcopus, deferri facit ante ſe Crucem, imagine Crucifixi ipſum reſpiciente.

3 In porta Eccleſiæ aquam benedictā de more ſumit, & aſpergit ſe, & alios.

4 Organa pulſantur, & campanæ interea orat ante altare Sanctiſſimi Sacramenti (quod non erit in altari maiori, durante Synodo, ſi aliàs ſibi aſſeruatur) & ante altare maius.

5 Cantatur Nona (vt aliàs Tertia in Feſtis) & induitur paramentis Pontificalibus.

6 Miſſa celebratur de Spiritu Sancto, abſque vlla commemoratione, etiam Duplicis Feſti ſeu Dominicæ, & ſine Euangelio in fine, ex cæremon. Epiſcop. lib. 1. cap. 31. incenſatur in ea totus clerus.

Barth. Gauant.

7 Fit communio eiuſdem cleri, ex Pōtific. ſtolis rubeis aſſumptis à Sacerdotibus, qui forte non celebrarunt.

8 Non datur benedictio in fine Miſſę, ex cærem. loc. cit. ſed in fine ſeſſionis: & finita Miſſa exuit Epiſcopus paramenta Miſſalia vſque ad Tunicellam incluſiue, & accipit pluuiale. ibid. Canonici retinent paramenta, vt in Miſſa.

9 Peracta communione inchoatur Proceſſio, pro qua diſtribuuntur Tabellæ paruæ paulo ante communionem. Clerus autem ſub vna tantum Cruce procedit.

ANNNOTATIO.

§. 1.

Alicubi fit proceſſio ante Miſſam, ex Con. Prou. 1. Mediolani pridie vt Neapoli cum reliquijs S. Iannarij, & Perusiæ aliquando pro tranſlatione Reliquiarum S. Herculani, & S. Caroli communior vſus eſt, vt fiat poſt Miſſam, vt dum cantatur Miſſa, conueniat Clerus totus opportunè ad pleniorem Proceſſionem.

10 Si adeſt conſuetudo, quod conueniant etiam Regulares, & Confratres (quod fit, vbi clerus non eſt multus) hi procedant ſub eorum Crucibus, & Vexillis.

11 Cum Cruce cleri adſunt candelabra cum candelis accenſis, niſi adſit Crux Archiepiſcopalis, cui tantum dantur candelabra, & defertur ante canonicos tantum.

   12 Qui-

12 Quilibet primatum gerens in vnaquaque Cleri parte, ſiue Vrbani, ſiue Foranei, & quocunque nomine vocetur, in medio Eccleſiæ ante Altare inchoet genuflexus cum ſuo Clero Hymnum: Veni creator. Idem faciat etiam Epiſcopus.

13 Si proceditur ad aliquam Eccleſiam puta, Patroni loci, ibi cantatur Antiphona, cum Verſu, & Oratione de eo ab Epiſcopo: alioquin recta reditur ad Cathedralem.

14 Poſt reditum ad Eccleſiam maiorem Clerus ſua quiſque loca petit, & Epiſcopus remanet in loco Synodali apud ſedem ſibi paratam, ſeu faldiſtorium. ſi eſt Archiepiſcopus, qui Crucem eius defert, remanet in medio, in loco vt ſupra parato.

15 Cum aliquantulum ſederint omnes, Diaconus qui eſt à dextris Epſcopi, ſtans cantat verſus Clerum: Orate: iiſdem notis, quibus aliàs cantatur: Leuate. ex Actis Nouar.

16 Genuflectunt omnes verſus altare, & orant mente modico ſpatio. Tum adhuc genuflexus Epiſcopus, ſine mitra, inchoat Antiphonam: Exaudi Domine: præintonante eo, ad quem de more ſpectat: & dicitur tota genibus flexis.

17 Pſalmo inchoato: Saluum me fac Deus: ſedet Epiſcopus, accepta mitra; ſedet etiam Clerus, & alternatim ab Vrbano, & Foraneo cantatur Pſalmus. At Clerici deputati moneant Clerum, quando genuflectendum, ſtandum, & ſedendum.

18 Antiphona repetita, ſurgunt omnes; & Epiſcopus, depoſita mitra, & conuerſus ad altare, dicit Adſumus, vt in Pontificali.

19 Addit aliam Orationem, vt ibid. qua finita, accepta mitra, procumbit ibidẽ ſupra faldiſtorium, alijs omnibus genuflectentibus; & cantores duo, in medio Cleri poſt Epiſcopum dicunt Litanias, niſi eas cãtent Muſici, vt ſup.

20 Dicto: Vt omnibus fidelibus, &cæt. Epiſcopus ſolus cum miniſtris ſurgit, & baculum ſiniſtra tenens, ſtans verſus Synodum dicit: Vt hanc, &c. vt in Pontificali. producitque ſignum crucis ſuper omnes; & iterum procumbit vſque ad finem Litaniarum.

21 Quibus dictis, ſurgunt omnes, & Epiſcopus depoſita mitra, dicit ſtans vt ſupra: Oremus. & miniſtri: Flectamus genua. Leuate (niſi ſit tempus Paſchale ſeu Dominica, argum. à ſimili in Benedictione candelarum in Miſſali) cum Orationem: Da quæſumus, &c.

22 Deinde ſedens cum mitra facie verſa ad Synodum, imponit incenſum in thuribulum, & benedicit, more ſolito, miniſtrante Presbytero aſſiſtente nauiculam, vt aliàs.

23 Duo Canonici Diaconali, & Subdiaconali veſtibus indutis, vt in Miſſa, coloris rubei, benedictione de more accepta, vna cum Acolythis candelabra deferentibus accedit ad partem dexteram Epiſcopi, & iuxta eam in plano Diaconus cantat Euangelium: Conuocatis IESVS &c. ſtãtibus omnibus & Epiſcopo baculum, vt alias, tenente inter manus.

24 Oſculatur librum Epiſcopus, & incenſatur à Presbytero Aſſiſtente, de more.

25 Et ſtatim ſine mitra genuflexus verſus altare, toto Clero genuflexo, incipit Hymnum: Veni creator: proſequente Clero ſeu Muſicis cantoribus.

26 Finito primo verſu, qui conſtat ex quatuor verſiculis, ſurgunt omnes, & ſine mitra Epiſcopus ſtat verſus altare vſque ad finem.

27 Oſtiarij, dum cantatur Hymnus, vel prius, excludant laicos, & portas Eccleſiæ claudant.

28 Sedent omnes cum ſilentio, & Epiſcopus, accepta mitra, ſedens alloquitur Clerum alta voce: Venerabiles conſacerdotes, &c.

29 Poſt allocutionem, vel prius (ait Põtificale) prout magis placuerit, hoc eſt, poſt Euangelium, ſi de eo ſermo ſit habendus, accedit concion tor comitatus ab altero ex Cæremoniarijs: &

genu-

Digitized by Google

genuflexus coram Epiſcopo petit ab eo, vt alias, benedictionem ſine Indulgentijs.

30 Concionator non vltra mediam horam ſermonem habeat ad Clerum, & eo finito diſcedit.

31 Audiantur querelæ, ex Pontificali; ſed vſus obtinuit, quod deferantur ad Iudices deputatos.

32 Secretarius igitur decreta ſecum ferens, comitatus à Cæremoniario accedit ad Epiſcopum, cui, facta debita reuerentia, offert Decreta, & quærit ab eo an ea nūc velit legi; quo annuente, & reddente folia Decretorum, facta rurſus reuerentia Epiſcopo, tum Canonicis, aſcendit pulpitum: & alta voce legit in hæc verba, ſtans aperto capite.

DECRETVM DE SYNODO *incæpta.*

IN nomine Sanctiſſimæ, ac indiuiduæ Trinitatis, Patris, & Filij, & Spiritus Sancti. Amen,

NOs N. N. Dei, & Apoſtolicæ Sedis gratia Epiſcopus Sanctæ Eccleſiæ N. (addat alios titulos, Comitis, ſeu Principis, ſi quos habet.) Ad Dei omnipotentis, ac Beatiſſimæ Virginis Dei matris, & Sanctorum Patronorum N. N. & N. laudem, noſtrā Diœceſanam Synodum incipimus. faxit idem omnipotens Deus pro ſua miſericordia, precibuſque Virginis Beatiſſimæ, ac eorumdem Sanctorum, aliorumque, vt, quemadmodum ſperamus, ex hoc ſacro cætu lumen, & Spiritum omnes reportemus ad officia noſtra ſecundum voluntatem Dei peragenda.

33 Sedet, & capite tecto legit alia Decreta pro initio Synodi, quæ hic ſignificabimus, deſcribenda fuſius in 4. parte huius voluminis. cap. 9 à num. 2.

DECRETVM DE MODO *Viuendi Synodi tempore.*

QVoniam nihil fere, &c. pag. 110.

DECRETVM DE MINISTRIS *Synodalibus.*

COnſtituimus in hac noſtra Synodo.

Promotorem M. R. D. N. N. ſeu Promotores. Vrbanum N. Foraneum N. cum titulis, vt de vocatione Cleri in prima part. c. 12. n. 6. præſcriptum eſt. Secretarium N. N.

Iudices querelarum, & excuſationum: N. N. N. N.

Præfectos diſciplinæ Synodalis, & Scrutinij. N. N. N.

Præfectum Hoſpitiorum N. N. Coadiutores N. N. N.

Confeſſarios Cleri N. N. N. cum facultate noſtra abſoluendi à caſibus etiam Nobis reſeruatis, durante hac Synodo vſque ad mensis huius; & pro Clero in confeſſione audiendo tantum, vt quiſque redeat ad propria bene purgatus, & Deo mage coniunctus, ad vtilitatem quoque populorum noſtræ Diœceſis

Procuratorem Cleri N. N. qui ad Nos deferet quæcunque Clerus exoptat.

Oeconomum pro exigendo Cathedratico N. N.

Magiſtros Cæremoniarum, quibus omnes obediant, N. N. & N. N.

Oſtiarios Synodi N. N. N. N. quibus item pareant omnes in eorum officio. Notarium N. N.

DECRETVM DE PRÆIVDICIO *non afferendo.*

DEcernimus, &c. vt loco cit. numero. 4.

DECRETVM DE NON *diſcedendo.*

VObis præterea omnibus, &c. vt loco citato num. 5.

DECRETVM DE ORATIONE publica.

QVoniam veteris eſt inſtitut, &c. vt infra loc.cit.n.6.

34 Deſcendit de ſuggeſtu, & vna cum Promotore, ſeu Promotoribus accedit ad Epiſcopum.

35 Promotor inſtat pro fidei profeſſione fiduo ſunt, loquutuſ primus de ſcripto, ſed in numero plurali, vt in 4.part. cap.7.numero 1. & cum titulo conuenienti.

Cauit Sacroſanctum Concilium, vt omne, &c.loco nunc citato.

36 Epiſcopus reſpondet: Decernimus, ac mandamus ita fieri.

37 Diſcedunt illi, & ſecretarius de ſuggeſtu legit ſedens in hæc verba.

DECRETVM DE PROFESSIONE fidei emittenda.

SAcroſancta Tridentina Synodo illud, &c.vt infra 4.par.c.9.num.7.& addit Decretum hac de re Conc.Trident.vt ibid.

Cogit temporum, &c.

ANNOTATIO.

§. 2.

IN Prouincia Mediolan. legitur etiam decretum Conc. Prou. primi: Verba ſunt: Sacri igitur Cõcilij Tridentini auctoritate &c. quæ itein dabimus infra, in fine 4.partis.

38 Lectis Decretis addit idem Secretarius.

Accedant igitur, &c. vt loco cit. n.7.

39 Qui ergo ſunt profeſſuri fidem tunc accedant ad Epiſcopum, coram quo genuflexi permaneant, donec eorum nomine formula profeſſionis fidei de ſuggeſtu à Secretario ſtante, & aperto capite, legatur vſque ad ea verba excluſiue: Sic me Deus adiuuet. Habetur infra in 4.p.loco cit num.7.

ANNOTATIONES.

§. 3.

1 *NOtandum eſt, non teneri Epiſcopum emittere profeſſionem fidei in prima Synodo Diœceſana, quia nõ habet ibi maiorem; ſed in prima Synodo Prouinciali. quia tamen Prouincialis Synodus fere numquam hodie celebratur, audandi ſunt ij Epiſcopi, qui in prima ſua Synodo coram Deo, genuflexi ante altare, fidei profeſſiones emitũt: eſt enim actus ſumæ religionis. quo caſu ſtabit totus Clerus ob reuerentiam genuflexi Epiſcopi, qui breuiori formula, de qua infra, eam emittet, vt alij, tum ſedebit accepta mitra, vt alios profitentes excipiat, & clerus ſedebit, exceptis profeſſuris.*

Pro iuramento Epiſcopi teneant Diaconi Aſſiſtentes Miſſalem librum ante eum.

2 *In prouincia Mediolan. ex Con. Prou. 1. tenentur profeſſiones fidei emittere in Synodo etiam ij, qui ad Synodum Diœceſanam conuenire debent. & quia in ea prouincia, etiam ſacris ordinibus initiati tenentur cõuenire, vt in edictis Mediolan. & Nouarien. patet, ideo ijdẽ erunt inuitandi à Secretario in præfato Decreto, extra eã prouinciam non tenentur, niſi ij, quos nominat Concil. Trident. ſeſſ.24. cap. 2. (qui nimirum beneficia Parochialia, & alia beneficia Eccleſiaſtica habent, & qui in Synodo conuenire debent) in prima Synodo emittere profeſſionem fidei, niſi Prouincialibus Decretis item alij teneantur.*

3 *Neque tamen omittentes id facere incurrunt priuationem fructuum beneficiorum, ſed alias pœnas, vt probat Maſſobr. de Synodo cap.4. dub.39. numero 15.*

4 *Quod ſi adeſſe Synodo non poſſint, id præſtent per procuratorem, & valet, vt pluribus idem Maſſobr. probat cum Barboſa dub. 40. modo fiat cum ſpeciali mandato ibid. n. 43. ſed excuſari*

Digitized by Google

ſari poteſt, qui excuſatur à Synodo.

40 Tùm bini, ſeu terni, aut quaterni ad Epiſcopum propius accedant tenentem librum Euangeliorum, & legentes profiteantur formula breuiori.

Ego N. recipio, promitto, &c. vt infra 4. part. cap. 5. n. 1.

41 Singuli redeuntes Cancellario, ſeu Notario dent nomina, & cognomina cum titulis beneficiorum, in ſchedula, de qua ſupra par. 1. cap. 21. n. 3. pag. 27. ſi non habeant ſchedulam, curent ſua nomina ſcribi ab eodem Notario in libro ad id parato.

42 Solet eſſe hora tarda, & ideo de ſuggeſtu à Secretario indicitur continuatio ſeſſionis his verbis, facto prius verbo cum Epiſcopo.

Decernimus, & indicimus continuationem huius ſeſſionis fore hodie hora . in qua vocabuntur omnes, & Scrutinium Cleri fiet à Præfectis.

43 Poſtea Promotor inſtat, accerſito Notario contra contumaciam abſentium, his verbis.

Reuerendiſſime Domine. Cum iam dies &c. vt infra 4. part. c. 7. n. 2.

44 Reſpondet Epiſc. Ita decernimus, ac iubemus.

45 Tum ad Notarium conuerſus Promotor pro rogitu actorum in hac ſeſſione hæc verba profert. ſi duo ſint, in num. plurali dicantur.

Ego N. N. huius Synodi Promotor rogo te N. N. Notarium Epiſcopalem vt de omnibus, & ſingulis in hac ſeſſione peractis vnum, pluraue conficias inſtrumenta.

46 Reſpondet Notarius: Conficiam: præſentibus N. N. &c. addit in ſcriptis: Hæc omnia fuerunt acta in publica ſeſſione, vt ſupra, adhibitis etiam teſtibus N. N. & N. N.

47 Contra contumaces abſentes per Edictum ad valuas agitur.

48 Sed pro diſceſſu legitur etiam hoc Decretum de ſuggeſtu à Secretario.

Ne quiſquam à loco, &c. vt in 4. p. c. 9. num. 9.

49 Exuit Epiſcopus Pontificalia, cappam induit, & data manu tantum benedictione clero, poſt orationem breuem in faldiſtorio recedit, quem clerus Cathedralis Eccleſiæ tantum comitatur de more: & omnes diſcedunt.

50 Statim affiguntur Tabellæ diſtributionis cleri, & Capellarum pro Scrutinio.

Continuatio prima ſeſſionis.

51 A Prandio ſtata hora ſignificata per campanæ ſonum conueniūt omnes in Eccleſiam Cathedralem. cantantur Veſperæ cum Completorio à clero Cathedrali, niſi ab vtroque clero cantandæ ſint, vt ſupra 1. p. c. 25. num. 2. Epiſcopo etiam præſente in cappa.

52 Deducitur Epiſcopus cum cappa à ſuo Capitulo in Cathedralem Eccleſiam, vbi de more orat ante Sanctiſſimum Sacramentum, & ante altare maius: apud ſedem ſuam accipit amictum, ſtolam, pluuiale, mitram, & baculum; deſcendit ad ſedem Synodalem. Canonici item, & alij parantur, vt mane.

53 Diaconus aſſiſtens à deſtris cantat: Orate & omnes genuflectunt: poſt modicum ſpatium ſurgit Epiſcopus, & dicit Orationem: Adſumus, vt in Pontificali, côuerſus ad altare. ſi tempus eſt Paſchale, ſtant & alij de clero.

54 Sedent omnes cum ſilentio, & Promotor inſtat pro vocando clero, pro Cathedratico ſoluendo, & Scrutinio peragendo: his verbis.

Reuerendiſſime Pater, & Domine. Sancitum eſt &c. vt in 4. part. capit. 7. num. 4.

55 Secretarius de ſuggeſtu legit.

DECRETVM DE CLERO Vocando & Cathedratico ſoluendo.

VOcabuntur omnes & ſinguli, &c. vt in 4. part. cap. 9. nu. 10. & additi

DECRETVM DE
Scrutinio.

SCrutinium Synodale, &c. vt ibidem numero 14. & addit:

Perfecti Scrutinij ita diſtribuantur per Capellas huius Eccleſiæ cum clero.

R.D.N. ad Capellam S. N. Vel Clerus N. conueniat ad Capellam S. N. ſub Præfecto N.

R. D. N. ad Capellam S. N. &c.

Qui pro ſua quiſque temorata &c. vt in 4. par. loco cit. num.

Qui ad eos non acceſſerint, &c. vt ibid.

56 Dum vocatur Clerus, Perfecti Scrutinij, ij maxime, qui ſunt ſcrutaturi partem Cleri poſtremam vltimo vocandam, incipiant Scrutinium, de quo 1. par. cap. 23.

57 Clerus autem vocatur ordine ſeruato, de quo infra in 4. par. cap. 9. num. 2. cum debitis titulis, & honoribus: primo Clerus ciuitatis, tum Diœceſis.

58 Secretarius vocabit, vt dictum eſt loco cit. non vltra Clerum ciuitatis. qui vocat, notet abſente, linea ducta cum calamo, etiamſi aliqui eos tunc ſtatim excuſent. quod deinde diiudicabitur. Vocati dicant altius: Adſum.

59 Oeconomus ad menſam aliquam in loco remotiori ab Epiſcopo poſitam recipiat Cathedraticum, & notet ſoluentes in libro.

60 Circa finem ſeſſionis, hoc eſt, poſt quam vocati fuerint omnes, & ante Epiſcopum cum genuflexione tranſierint (niſi ſit ita multus Clerus, vt in craſtinum reliqua vocatio ſit differenda) datur ſignum cum campanula Sacriſtiæ, vt omnes, Scrutinio relicto, redeant ad loca propria ſeſſionis Synodalis.

61 Secretarius de ſuggeſtu indicit pro ſequenti die Officium mortuorum: his verbis:

Edicimus præterea, &c. vt in 4. par. cap. 9. num. 13.

62 Deinde indicit Seſſionem ſecundam, his verbis.

Decernimus, &c. vt in 4. part. cap. 9. num. 14.

63 Promotor iterum inſtat contra contumaces abſentes, & pro rogitu, vt mane, paulo ſupra à num. 43. vſque ad 47.

64 Diaconus aſſiſtens, ſeu Secretarius ad dexteram Epiſcopi canit: Orate: & genuflectunt omnes, etiam Epiſcopus cum mitra, vt orent mente.

65 Idem Diaconus proponit capita Orationis mentalis, cum deflexione vocis in vltima Syllabas, à nota, fa, ad notam, re.

Fratres chariſſimi, toto &c. vt in 4. par. cap. 10. num. 1.

Et inter ſingula capita interponit moram genuflexus & ipſe; recitando ſecretè Pſalmum, Miſerere, poſt ſingula capita. cantat autem conuerſus ad Synodum.

Numerus Capitum prædeterminetur ab Epiſcopo, ad tria ſaltem.

66 In fine Orationis, manente Clero genibus flexis, Epiſcopus ſurgit, & de more benedicit ſolemniter Clero, ſine Indulgentijs.

67 Diſcedit cum cappa, & clerus poſt eum.

Finis Seſſionis Primæ.

SESSIO SECVNDA.

1 HOra indicta, & dato ſigno cum campana conuenit clerus in Eccleſiam maiorem, vbi expectat Epiſcopum, qui cappam indutus, comite Capitulo eius, deſcendit in eamdem, cum ſolitis aſperſione, & precibus ante Sanctiſſimum Sacramentum, & altare maius.

2 Cantatur Miſſa à Canonico pro Defunctis, cum voica Oratione, Deus, qui inter Apoſtolicos. Epiſtola, & Euangelium, vt in Miſſali in prima Miſſa.

Sc-

Sequentia alternatim dicitur à toto clero, vel à Muſicis.

3 In fine Miſſæ extenditur pannus niger ante ſedem Epiſcopi; induitur Epiſcopus amictu, ſtola, pluuiali nigro, & mitra ſimplici. Subdiaconus cum cruce, & Acolythis cum candelabris ſiſtunt ſe ad caput panni contra Epiſcopum. alij duo Acolythi deferunt vas aquæ benedictæ cum aſperſorio, & thuribulum cum nauicula: capellanus Miſſalem librum, in quo continetur oratio ſcripta, vt infra.

4 In choro cantatur reſponſorium longum: Libera me, &c. & reliqua fiunt de more: Oratio Miſſæ, vel Abſolue, ſed in numero plurali, mentione facta Epiſcoporum; & Sacerdotum tantum. Cantores duo dicunt: Requieſcant in pace; & amouetur pannus.

5 Mutat Epiſcopus veſtes nigras in rubeas aſſumpto baculo deſcendit ad ſedem Synodalem, cum Canonicis induttis, vt heri.

6 Poſtquam ſederit aliquantulum, inuitante Diacono aſſiſtente clerum ijs verbis: Orate: genuflectunt omnes. & Epiſcopus ſine mitra inchoat vt heri, præintonante ſibi alio, Antiphonam: Propitius eſto, qua finita, ſurgunt; & ſedent omnes tecto capite, dum cantant Pſalmum: Deus venerunt gentes: alternatim.

7 Repetita Antiphona, Epiſcopus depoſita mitra ſurgit, & ſtans verſus Altare dicit: Oremus. Noſtrorum &c. Mentibus noſtris, &c. Deus qui nos, &c.

8 Dicitur: Flectamus genua, vel omittitur, vt heri dictum eſt. num. 21.

9 Cantatur Euangelium, vt heri, cum oſculo, & incenſatione Epiſcopi in fine.

10 Dicitur Hymnus: Veni creator: vt heri. cum allocutione ad clerum: Venerabiles.

11 Fit ſermo, vt heri.

12 Promotor inſtat pro electione Iudicum, & Examinatorum:

Reuerendiſſime, &c. Concilium Tridentinum, &c. vt in 4. parte cap. 7. num. 5.

13 Secretarius poſt Decretum Epiſcopi ore tenus factum, vt ſupra, aſcendit ſuggeſtum, & ſedens legit Decretum Concil. Trid. ſeſſ. 25. cap. 10.

Quoniam ob malitioſam, &c. cum Conſtitutionem Bonifacij VIII. Statuimus, vt in 4. parte cap. 9. num. 15. & addit ſtatim.

Sacra Tridentina Synodus, &c. vt ibidem cum Conſtitutione Greg. XV. ibid. & ſtatim nominat Iudices cum ſuis titulis, & ibidem.

14 Subdit: ex Decreto Conc. Trid. ſeſſ. 24. capit. 18.

Examinatores autem, &c. vſque ad illa excluſiue. Peracto, &c. vt in 4. par. cap. 9. num. 16.

Et addit: Tridentinum ergo Decretum, &c. vt ibidem.

Nominatque Examinatores electos cum ſuis titulis.

15 Approbantur à Clero, altero ex duobus modis, vt in 1. par. dictum eſt cap. 31. num. 5. Breuius fit interrogando, Placentne vobis? reſpondet clerus, quicquid libuerit.

16 Addit Secretarius: Decretum de Teſtibus Synodalibus.

Vetus eſt conſuetudo, &c. vt in 4. par. cap. 9. num. 17.

Nominat Teſtes: vel eleuat schedulam ſigillatam, in qua ſecreto habentur: & ait. Dignis de cauſis eos ſecreto haberi volumus.

17 Addit item: Decretum de Punctatoribus.

Et quia ad Eccleſiaſticam, &c. vt in 4 par. cap. 9. num. 18.

Nominat Punctatores, ordine ſeruato Collegiatarum.

18 Interim Prima Dignitas portat de Sacriſtia Sacras reliquias velo tectas, cum 4. intorticijs ad Epiſcopum, qui vnà cum toto clero, mitra retenta, congruam honoris ſignificationem adhibet. deinde ſedens eas recipit vel in manibus, vel ſuper menſam paratam, de qua in 1. par. cap. 9. num. 5.

19 Se-

19 Secretarius legit: Decretum de Iureiurando.

Examinatores, Teſtes, &c. vt in 4. parte cap. 9. num. 19. 20.

20 Accedunt autem, Examinatores, Teſtes, ſi publicati ſint, & Punctatores ad Epiſcopum, & genuflexi, bini, iurant iuxta formulam, quam Magiſter cæremoniarum illis offert legendam alta voce, vt à vicinis audiantur.

21 Tanguntur ab his ſacræ Reliquiæ in fine. & eædemùm aſportantur eo modo, quo fuerunt allatæ.

22 Habes has formulas tres in 4. par. cap. 5. num. 2. 3. 4.

23 Addit Secretarius: Decretum de præſtando iureiurando ab abſentibus.

Qui examinatores, &c. vt in 4. parte cap. 9 num. 2. & deſcendit Secretarius.

24 Promotor inſtat pro Decretis legendis in Synodo: Reuerendiſſime, &c. Quo diligenter, &c. vt in 4. par. cap. 7. num. 6.

25 Secretarius poſt Decretum Epiſcopi de more factum ore tenus, aſcendit ſuggeſtum, & ſedens legit Primò Decreta Concilij Tridentini de reſidentia. Eadem Sacroſancta, & infra. Omnes Patriarchalibus, &c. vt in 4. parte cap. 9. num. 22. cum præcepto diuino, & infra. Ne vero ea, &c. vt ibidem.

26 Si quæ alia legenda ſunt ex eodem Concilio Tridentino, legantur hoc loco.

27 Tum legantur Decreta concilij Prouincialis vltimo celebrati, vt publicentur clero.

ANNOTATIO.

§. 4.

N*Am DD. volunt: ideo teneri Epiſcopum poſt ſex menſes à Concil. Prouinciali ad conuocandam Synodum Diœceſanam. lege Maſſobr. cap. 2. dub. 5. & 6.*

28 De alijs Decretis Papalibus iubeat Epiſcopus hoc deinde loco legi, cuiuſmodi ſunt Bulla Pij II. de clericis male promotis, & Pij V. de confidentijs beneficialibus: quæ in Prou. Mediol. omnino legi debent, ex Decreto conc. Prou. 3. & 5. & habentur infra in 4. par. in calce. ſicut etiam legi debent ibidem ex concil. 1. & 4. de vita, & honeſtate clericorum. ex conc. 1. de diuinis Officijs. ex conc. 5. de chori diſciplina.

Item Monitiones ex conc. 4.

29 Alia leguntur arbitrio Epiſcopi, ordine ſeruato dignitatis Auctorum; vt poſt Bullas Pontificias legantur Decreta Sacrarum congregationum Cardinalium, deinde Epiſcoporum Prouincialium, ſeu Prædeceſſorum; vltimo, quæ ſunt propria Epiſcopi celebrantis Synodum, ſiue noua, ſiue aliàs ſancita, prout voluerit.

30 Ne omittatur publicatio compendioſa Bullæ Cœnæ Domini, cum caſibus Epiſcopo reſeruatis, & cum prohibitione facta confeſſarijs, ne abſoluant.

31 Si ediderint Romæ Decreta noua ad clerum vniuerſum ſpectantia, ea curet euulgari Epiſcopus, vt clerus nõ ignoret, & maxime foraneus.

32 Inter legendum explicet identidem Epiſcopus cauſam Decreti, quod legitur, & communi ſermone loquatur, vt omnes intelligant, quod ipſe decreuit.

33 Quare & qui legit, pauſa facta, obſeruet, an Epiſcopus velit loqui de eo: alioquin proſequatur lectionem.

34 Si multa legenda ſunt (ſed compilari multa à perito poſſent) Secretarius lectoris opera vtatur, & partem legendorum in Seſſionem tertiam differre poterit. neque tamen in fine dicatur clero: Placetne vobis? ex Declar. Congreg. Conc. Trid. 27. Apr. 1592.

35 Hora competenti indicitur continuatio ſeſſionis, & cætera fiunt, vt heri in ſeſſ. 1. à num. 42. vſque ad 47. incluſiuè.

36 Reaſſumpta cappa diſcedit Epiſcopus, & poſt eum Clerus.

Continuatio Seſſionis ſecundæ.

37 Omnia fiunt, vt heri, à num. 51. vſque ad 54. excluſiue.

38 Vel

Digitized by Google

38 Vel vocationi reliqui cleri vacandum erit; Scrutinioque eiuſdem, quando multus eſt clerus.

39 Vel lectioni Decretorum incumbendum erit. hæc enim in cauſa ſunt, vt tres fiant Seſſiones.

40 Atque in his eadem ſeruentur, quæ pridie num. 58.59. abſque noua præfatione, ſeu Decreto, aut inſtantia Promotoris.

41 Circa finem Seſſionis, dato ſigno cum campanula, vt heri, redeunt omnes ad ſua loca, ſi ad Scrutinium acceſſerint; & indicitur Tertia Seſſio, vt heri, numero 62.

42 Promotor inſtat denuo contra abſentes, & pro rogitu: & reliqua fiunt, vt heri à num 64. vſque ad finem Seſſionis primæ: excepto quòd mutantur capita Orationis mentalis, vt in 4. part. cap. 10. num. 2.

Finis Seſſionis Secundæ.

43 Poſt Seſſionem ſecundam conueniãt Præfecti Scrutinij coram Epiſcopo, moniti à Secretario, vt ſummatim, & breuiter inter ſe conferant, quibus in rebus communiùs peccatur contra Clericalem diſciplinam ex viſis, & auditis in Scrutinio, vt Epiſcopus, vel Decreto, vel exhortatione oretenus facta moneat Clerum, antequam dimittatur Synodus. cui collationi aderit etiam Secretarius.

SESSIO TERTIA.

1 Hora indicta, & dato ſigno cum campana conueniunt omnes, vt heri dictum eſt, & omnia fiunt, vt à num. 1. ad 12. dicitur; excepto, quòd Miſſa cantabitur à Canonico de Sanctiſſima Trinitate cum Oratione addita pro gratiarum actione, ſub dupli ci concluſione.

2 Epiſcopus aſſiſtit indutus amictu, alba, cingulo, cruce pectorali, ſtola, & pluuiali albi coloris, mitra, & baculo. vnde & incenſabitur initio Miſſæ, & poſt Euangelium, nedum cum alijs poſt Offertorium.

3 Totus Clerus incenſabitur, vt in prima Miſſa dictum eſt.

4 Muſici cantabunt Kyrie, Gloria, Credo, Sanctus, & Agnus Dei; reliqua in cantu Gregoriano. Organum pulſabitur.

5 In fine Miſſæ non datur benedictio; ſed paratis Canonicis, & aſſumptis ab Epiſcopo paramentis rubeis, itur ad locum Synodalem.

6 Inchoatur Seſſio, vt prima die à num. 15. vſq; ad 18. ſed mutantur Orationes, vt in Pontificali.

7 Cantatur Euangelium proprium cum ſolitis cæremonijs; & poſt illud Hymnus: Veni creator: vt dictum eſt in prima die à num. 22. vſque ad 27.

8 Dicitur: Venerabiles, & fit ſermo, vt ibidem 28. 29. 30.

9 Promotor inſtat, vt legantur, ſi quæ ſuperſunt legenda.

Reuerendiſſime Pater, & Domine. Cum ea, quæ, &c. vt in 4. par. c. 7. n. 7.

10 Legit ergo Secretarius, quæ reſtant legenda. In Prouincia Mediolan Monitiones legi debent ex Conc. Prouinc. 4.

11 Promotor inſtat pro publicatione Officialium cleri.

Reuerendiſſime Pater, & Domine: Vt facilius, &c. in 4. parte cap. 7. num. 8. & publicantur.

12 Procurator cleri petit reductionem Miſſarum ante concilium relictarum à Teſtatoribus, ſeu Anniuerſariorum.

Reuerendiſſime Pater, & Domine: Datur facultas, &c. in 4. parte cap. 8. num. 1.

13 Tumalia, ſi quæ velit clerus, dato ſupplici libello in ſcriptis. cui Epiſcopus reſpondet, prout in Domino iudicauerit.

14 Si nihil aliud agendũ ſit, poteſt concludi Seſſio Tertia mane; alioquin indicitur continuatio Seſſionis, vt prima die à num. 42. vſque ad 49 excepto 48.

15 Et à prandio fiunt eadem, quæ heri, à num. 36. & ſeqq.

16 Finita vocatione, Scrutinio, Decretorum lectione, & Officialium cleri publicatione, Promotor inſtat pro cõcluſione Synodi, & in Prou. Mediol. pro indictione futuræ Synodi.

Reuerendiſſime Pater, & Domine: Cum omnia, &c. vt in 4. part. cap. 7. num. 9.

Et Antiquo canone, & decreto Prouinciali, &c. vt in 4. parte pro Mediol. Prou. ibid. num. 10.

17 Secretarius legit Decretum de concluſione Synodi.

Synodi noſtræ, &c. vt in 4. parte cap. 9. num. 24.

Addit in Prou. Mediol. Aliam prætereà futuram, &c. vt ibidem num. 25.

18 Promotor inſtat contra abſentes contumaces, & pro rogitu, vt prima die, à num 43 ad 47.

19 Fit Paſtoralis ſermo ab Epiſcopo ad clerum circa Decretorum obſeruantiam, ex Prou. Med. 5.

20 Deinde ab Oſtiariis aperiuntur portæ: & fit Proceſſio paulo extra Eccleſiam, ſi opus eſt, ob numerum Cleri.

21 Cantatur, Te Deum, inchoante primo, qui in vnaquaque parte Cleri primatum habere videtur.

22 Muſici cantores cantare poterunt intra Clerum Cathedralis hunc eundem Hymnum, & pulſantur campanæ.

23 Poſt reditum in Eccleſiam petũt omnes loca ſua, vt prius.

24 Epiſcopus ſtans verſus Altare, ſtantibus & aliis, dicit, vt in Pontificali.

Oremus. Nulla eſt, &c. & diſtribuuntur Acclamationes, ſi faciendæ ſint.

25 Diaconus aſſiſtens cantat, vt aliàs: Orate: & genuflectunt omnes.

26 Proponuntur noua capita Orationis mentalis, vt in 4. par. cap. 10. num. 3.

27 Acclamationes fiunt, ſaltem in prima Synodo, vt aliquando fiant: & Cæremoniales non eas prohibet, ſed parcius adhiberi cenſet in Diœceſanis Synodis. &, licet Bononiæ fiant genibus flexis; Mediolani tamen, & alibi à clero ſtante.

28 Diaconus ergo Aſſiſtentium primus, aut alius aptior Canonicus, ad dexteram Epiſcopi ſtans, ſtantibus omnibus, & Epiſcopo cum mitra verſus Synodum, cantat: Deo Patri, &c. vt in 4. par. cap. 11. num. 1. deſinens in vltima Syllaba per notas, fa, re; niſi placeant aliæ. ibidem num 2.

29 Cui reſpondet clerus, & deſinit iiſdem notis.

30 Finitis acclamationibus, ſedet Epiſcopus, & excipit Vicarium, canonicos, & primores cleri tàm Vrbani, quàm Foranei ad oſculum pacis de more, & cum iis verbis. ℣. Pax tecum. ℟. Et cum ſpiritu tuo.

31 Qui deinde dabunt pacem per oſculum cleris ſuis de more, vt in Miſſa.

32 Secretarius aſcendit ſuggeſtum, & legit Decretum de dimiſſione Synodi. Ad laudem Dei omnipotentis, &c. vt in 4. par. cap. 9. num. 26.

33 Epiſcopus benedicit clero, & populo ſolemniter, reſpondentibus Muſicis cantoribus, genuflexoque clero vſque ad finem.

34 Publicantur Indulgentiæ per eum, cuius intereſt in Miſſa.

35 Diaconus aſſiſtens cantat, vt in Pontificali: Recedamus in pace. ℟. Clerus. In nomine Chriſti.

36 Deponuntur paramenta, & Epiſcopus, facta oratione ante Altare maius, cum cappa reducitur à toto clero ad Palatium.

Finis totius Synodi Diœceſanæ.

ORDO SYNODI Diœceſanæ per duos dies diſtributa.

SESSIO PRIMA.

1 Deſcribimus eumdem ordinem, quem præſcripſit Gabriel Paleottus Cardinalis Archiepiſcopus Bonon. in ſuo Archiepiſcopali par. 4.

2 Sum-

2 Summo enim mane cum cappa indutus Epiſcopus, deducitur ab vniuerſo clero in Eccleſiam; & facta ibi breui oratione cantat Miſſam Pontificalem: ad cuius Offertorium ſoluitur cathedraticum: Miſſa eſt de Spiritu Sancto.

3 Poſt Euangelium concio breuis habetur. communio cleri fit ab Epiſcopo.

4 Finita Miſſa, pluuiale induit, incipit Antiphonam, Exaudi, &c. facit, vt in Pontificali vſque ad Hymnum: Veni creator Spiritus. quo dicto, incipit Proceſſio non longa, extra Eccleſiam.

5 In reditu ſedent omnes, & Epiſcopus ſermonem habent.

6 Tùm leguntur Decreta de non afferendo præiudicio. De querelis, & excuſationibus, conſtituendo Iudices, &, vt præſentes ſua nomina infra biduum deſcribi curent. & item de emittenda fidei profeſſione ſine inſtantia Promotoris.

7 Profeſſionem fidei emittunt ſinguli, qui debent; ii ſcilicet, qui beneficia obtinuerunt poſt præcedentem Synodum.

8 Deinde legitur de Reſidentia vtrumque Decretum Concil. Tridentini, vt ſupra.

9 Ad inſtantiam Promotoris finitur prima ſeſſio; & Epiſcopus benedicit ſolemniter, intimata ſecunda Seſſione.

A Prandio.

Fit Scrutinium Synodale in Eccleſia, abſente Epiſcopo.

SESSIO SECVNDA.

1 COmitatus à toto Clero venit Epiſcopus cum cappa ad Eccleſiam: audit ſacrum celebratum à Canonico. neq; fit proceſſio,

2 Poſt Euangelium Miſſæ habetur concio.

3 Finita Miſſa induit Epiſcopus Pluuiale & Mitram, & incipit Hymnum: Veni creator. & poſtea ſermonem habet, vel ipſe, vel per alium.

4 Leguntur deinde Decreta de eligendis Examinatoribus, qui nominantur, & approbantur. iurant ſtatim ad S. Dei Euangelia. Approbatio fit per verba: Placentne vobis?

5 Item Decretum de eligendis Iudicibus Synodalibus, & publicantur.

6 Item de Teſtibus Synodalibus: ſed non euulgantur eorum nomina.

7 Item Decreta condita ab Epiſcopo de nouo.

8 Tùm nominantur ſinguli, qui debent intereſſe Synodo, & reſpondent: Adſum.

9 Promotor accuſat contumaciam abſentium: & inſtat pro fine Synodi.

10 Rogat item Notarium pro Actorum rogitu.

11 Fiunt Acclamationes.

12 Deinde cantatur: Te Deum.

13 Benedicit Epiſcopus ſolemniter, cum Indulgentiis.

14 Cantatur: Recedamus in pace, &c.

15 Redit ad palatium Epiſcopus cum Capitulo, & clero cathedralis Eccleſiæ tantum.

A Prandio.

FInitur Scrutinium Synodale, & audiuntur Foranei ab Epiſcopo in Palatio.

ORDO SYNODI DIOECESANÆ per diem vnum ex eodem Archiepiſcopali.

VNICA SESSIO.

1 FIunt ea, quæ in prædicta Seſſione prima, à num 1. vſque ad 5. excepto, quòd Miſſam planam celebrat Epiſcopus. neque ſoluitur Cathedraticum in Miſſa.

2 Legitur Decretum, de non afferendo præ-

præiudicio, cum aliis, vt ſupra numero 6.

3 Emittitur profeſſio fidei, vt ſupra numero 7.

4 Leguntur Decreta Concil. Trid. de reſidentia, vt ſupra num. 8. & alia Decreta Epiſcopi.

5 Item Decreta de Examinatoribus, Iudicibus, Teſtibus, & eadem fiunt, quæ in præcedenti ordine Bonon. ſeſſ. 2. num. 4. 5. & 6.

6 Poſtea ſoluitur Cathedraticum, monente Notario, à Parochis.

7 Tum vocantur omnes, qui intereſſe debent.

8 Promotor accuſat contumaciam abſentium, & inſtat pro fine Synodi.

9 Idem Promotor rogat Notarium pro Actorum fide.

10 Fiunt Acclamationes.

11 Cantatur, Te Deum.

12 Benedictio ſolemnis datur cum Indulgentijs.

13 Dicitur: Recedamus in pace.

14 Et redit Epiſcopus cum Capitulo, & Clero cathedralis in Palatium cum cappa.

15 A prandio fit Scrutinium in Eccleſia, & audiuntur in Palatio Foranei.

16 Fiunt etiam congregationes pro arbitrio Epiſcopi, de caſibus conſcientiæ, & de cæremonijs. Hæc habentur in Archiepiſcopali Bononiæ: vbi quotannis hoc ordine cum vnica Seſſione celebratur Synodus à clero Bononienſi.

Pro Scrutinio Præfecti deputati ſtatim à prandio adſunt in Eccleſia maiori, quiſque in Capella aſſignata ſibi, ſupra quam affigitur ſchedula in hæc verba.

R.D.N. Præfectus Scrutinij pro plebanatu S.N. & Parochijs SS.N.N N. &c. ſed pro quarterio Portæ N. & Parochijs SS. N.N.N. &c.

Ad eam confluunt ij, qui debent, & interrogantur iuxta Tabellam.

Digitized by Google

DE IIS, QVÆ SYNODVM SEQVVNTVR.

PARS TERTIA.

PEracta Synodo Diœceſana adhuc aliqua peragenda ſunt, ne fere inutilis tanta reddatur Actio: & duo præſertim ſuperſunt ſunt hic examinanda. alterum eſt circa abſentes, nulla allata legitima excuſatione; alterum circa Decreta prælo danda, & executioni mandanda.

DE POENA ABSENTIVM. Cap. I.

1 TAm ex vocatione cleri, quàm ex Scrutino colligendi ſunt ij, qui à Synodo abſuerunt vel à Scrutinio, vel ab vtroque.

2 Poſſunt eſſe multæ cauſæ excuſantes, quas refert Botteus de Synodo p. 2. num 56. eas dijudicent Deputati Iudices de conſenſu Epiſcopi.

3 Pœna excommunicationis affici poſſunt culpabiles in hoc genere. ex eodem Bott. loco citato num. 50.

4 Et ampliat hanc pœnam etiam ad illos, qui veniunt, ſed non in termino competenti. quod intellige, quando veniunt, Synodo iam abſoluta.

5 Eadem pœna irrogari poteſt ijs, qui ad Scrutinium non accedunt, ob Decretum in hoc genere promulgatum in Synodo ſupra in 2. p. ſeſſ. 1. nu. 55. qui ad eos, &c.

6 Si quis per procuratorem interuenit, non incurrit pœnam. Maſſobr. de Synodo cap. 3. dub. 6.

7 Nulla poteſt eſſe præſcriptio, quaminus venire teneantur, qui alioqui venire tenentur. ex eodem Maſſobr. loco citato dub. 5.

8 Aliqui Epiſcopi vice cenſuræ irrogantur pœnam quatuor aureorum locis pijs applicandorum. quæ pœna eſt tolerabilior, & vtilior.

DE VALIDITATE Decretorum. Cap. II.

1 VAlere Decreta Synodalia nemini dubium eſt. non enim pendet à conſenſu cleri, ſed a conſilio ad ſummum capituli, quod Epiſcopus non tenetur ſequi, ita reſpondit Sacr. Côc. Trid. Patriarchæ Veneto die 27. Aprilis 1591. vbi explicat Pontificale (quod videtur velle conſenſum cleri, per verbum: Placet) non obligare Epiſcopum, vt conſenſum requirat cleri.

2 Ligant autem & clericos, & laicos exiſtentes infra limites ſuæ Diœceſis, quod probat Maſſobr. de Synod. cap. 4. dub. 77. 78. Plura idem ibidem.

DE EDITIONE DECRETOrum. Cap. III.

1 PRęlo dari Decreta Synodi, vt omnibus pateant, laudabile puto, & maxime vtile. at non pauca deſiderare in eiuſmodi editione.

2 Non enim placeat facere de Synodis Synodos (vt aiebat Carolus à Baſilica Petri Epiſcopus Nouariæ) & cum delectu rerum Ordo quoque Decreto eſt attendendus.

3 Et quidem non omnia Decreta conueninnt cuique loco, plura in amplioribus Diœceſibus, pauciora in anguſtio-

ſtioribus. in quibus ſatis eſt ea decernere, quæ vt plurimum ibi poſſunt accidere.

4 Ordo decretorum eſt duplex. alter eſt, qui pro dignitate materiæ, ſicuti altera eſt altera nobilior, ita nobiliori danda erit prima ſedes. alter eſt ex parte conditionis legum. nam Concilia Prouincialia ſubſunt Generalibus, & Diœceſanæ Synodi Prouincialibus.

5 Ordo igitur materiarum hic eſſe poſſet: vt primo de rebus, deinde de perſonis agatur. Rerum autem hic Ordo.

PARS PRIMA.

De fide, & eiuſdem profeſſione.
De Hæreticis.
De Doctrina Chriſtiana.
De Sacra Scriptura, & eius abuſu.
De librorum impreſſione, venditione, & prohibitione.
De Prædicatione Verbi Dei.
De Prebenda Theologali.
De Blaſphemia, & ſocietate nominis Ieſu.
De Sacris Reliquiis, & imaginibus.
De repræſentationibus ſacris.
De Miraculis nouis.
De veneficiis, & magicis artibus.
De Feſtis diebus, & Vigiliis, & earum obſeruatione.

PARS SECVNDA.

De Sacramentis in genere.
De Baptiſmo, vaſis, &c.
De Confirmatione.
De Euchariſtia, eiuſque cuſtodia, & adminiſtratione.
De celebratione Miſſarum.
De Pœnitentiæ Sacramento.
De caſibus reſeruatis.
De Ordinatione clericorum.
De Extrema Vnctione.
De Matrimonio.
De Exorciſmis.
De Oratione 40. Horarum.
De Indulgentiis.
De Horis Canonicis, & Miſſa ſolemni.
De Chori diſciplina.
De Officialibus Chori.
De Muſico cantu.
De reuerentia Eccleſiis debita.
De Oratoriis.
De Proceſſionibus variis.
De funeribus, & exequiis.
De ſepulturis.

PARS TERTIA.

De Fabricis Eccleſiaſticis, Eccleſiarum, & Altarium, &c.
De Archiuio Cleri.
De bonis Eccleſiaſticis, & iuribus.
De legatis piis.
De Inuentariis bonorum.
De locationibus.
De oblationibus.
De Decimis, & primitiis.
De immunitate Eccleſiarum.
De Beneficiis, & eorum collatione, permutatione, vnione, pluralitate.
De Penſionibus.

PARS QVARTA.

De Vicariis Foraneis.
De conuentibus Cleri.
De Parochis, & eorum iuribus.
De eorum Reſidentia, & aliorum.
De Canonicis, & diſtributionibus.
De vita, & honeſtate clericorum.
De Seminario Cleri.
De Clericalibus ædibus.
De armis, ludis, ſpectaculis, & negotiis ſæcularibus fugiendis.
De Regularibus, & exemptis.
De Monialibus, & earum Miniſtris.
De Monialibus, quæ dicuntur pœnitentes.
De Confratriis laicorum.
De ſocietatibus mulierum.
De locis piis.
De Monte Pietatis.
De Medicis.
De ludimagiſtris.
De peregrinis, & peregrinationibus.
De quæſtuariis.
De Hiſtrionibus, & Cingaris.

De

De Iudæis.
De concubinarijs, adulteris, &c.
De Meretricibus & lenonibus.
De vſurarijs.
De cauponis, aleatoribus, &c.
De Taxa fori iudicialis.
De ferijs.
De Officialibus fori Epiſcopalis.

De ijs, quæ generatim, ſpectant ad obſeruantiam Decretorum, pœnis, interpretatione, &c. ſi quæ hic deſiderantur, reuocari poſſunt ad vnum ex prædictis titulis.

6 Alter item Ordo eſt adhibendus in Decretis de eadē materia, vt Decretis detur primus locus, quæ ſūt merè Cōcilij Tridentini, facta de eo mentione, ſecundus locus Decretis Prouincialibus, ſi quæ ſunt. tertius Decretis Diœceſanis prædeceſſorum: poſtremus proprijs Epiſcopi Decretis.

7 Præter citationem auctorum, à quibus Decreta ſunt hauſta, vt dictum eſt, abſtinerem à citatione Doctorum, etiam in margine. legiſlator enim non tenetur cauſam dare, niſi in grauiſſimis, & valde nouis.

8 Onerant etiam aliqui Epiſcopi Clerum ſuum ad emendum librum Synodalem, in quo ſunt Edicta omnia Epiſcopalia, & Formulæ variæ, quæ non attinent ad omnem Clerum, quare cum diſtinctione eſſet agendum, vt Parochi tenerentur ad emptionem totius voluminis; alij ad eam partem, quę communia Decreta Synodi complectitur, ſaluo meliori iudicio.

9 Quòd ſi in Edictis ſeruaretur ille ordo, iuxta quem debent per annum ea publicari intra Miſſarum ſolemnia, appoſito die, quo ea publicari debent, duplex inde oriretur commodum; vt ſcilicet non ita facile obliuiſcerentur Parochi euulgationis; & tota ciuitas cū Diœceſi eadem die audiret eadem cōtenta in Edictis. Diſtributio vero Edictorum fieri debet iuxta qualitatem materiæ accommodatam tempori, vt de Matrimonio in Feſtis Natalitijs, de Quadrageſima paulo ante initium eiuſdem, & eiuſmodi ratione in alijs temporibus ſeruata.

10 Placeret vnà cum Decretis Synodalibus edi Catalogum Sanctorum loci, & Epiſcop. cum breuiſſima narratione rerum ab ijs ſanctè geſtarum.

DE APPROBATIONE *Decretorum Synodalium.* *Cap. IV.*

1 NOn tenetur Epiſcopus, antequam prælo dentur, ea exhibere Ciuitati, ſeu Magiſtratibus euſdem: qui ſi deinde velint reclamare, id faciant poſtea cum Superioribus Epiſcoporum. ita S. Congregatio Cardd. ſuper negotia Epiſcoporum in vna Tifernate 14. Aprilis. 1615.

2 Neque tenetur ea Romam mittere ad ſacram Concil. Trid. Congregationem, ad quam mitti debent Decreta Conciliorum Prouincialium, vt Epiſcopo Oſtienſi reſpondit Card. Caraſa nomine prædictæ Congregat. pridie Cal. Decembr. 1586. Vide Piaſecium in Praxi Epiſcop. par. 2. cap. 2. ver. expeditis num. 12.

DE STATV ECCLESIÆ *deſcribendo.* *Cap. V.*

1 EX Viſitatione primum; tùm ex Synodo, & Synodali Scrutinio hauritur integrè totius Eccleſiæ ſtatus ab Epiſcopo; qui deſcribendus eſt, vt, cū ad limina Apoſtolorum Romam cōceſſerit, ſeu procuratorem miſerit, ſtatum Eccleſiæ ſuæ referre queat ad Sacram Concil. Trid. Congregationem.

2 Hærent autem multi in hac re, & dū legerem Romæ varias huiuſmodi relationes, placuere mihi nonnullæ ſupra alias, quarum ſeriem dabo libenter de hoc loco, additis quibuſdam opportunis monitionibus.

3 Breuiſſimo proœmio vtendum eſt, tacitis ijs, quæ in laudem ſunt Epiſcopi circa diligentem, & laborioſam Viſitationem, & Synodum.

4 Quæ leuia ſunt, & nimis minuta, reticenda: & quæ etiam ſæpius decantata in alijs Relationibus. Prima tamen deſcriptio debet eſſe accuratior.

5 Scribendum quidem in prima perſona. V.G. Viſitaturi Sacra limina Apoſtolorum hæc attulimus, ex quibus intelligi poteſt Eccleſiæ N. ſtatus. ſed in reliquo textu narrandum eſt, ac ſi de tertia perſona ſit ſermo. V. G. Habet igitur Eccleſia N. varios fines, & limites Diœceſis, &c.

6 Et Ordo rerum narrandarum hic eſſe poteſt. primo de Ciuitate agatur, deinde de Diœceſi. in Ciuitate priùs de Eccleſiaſticis, quàm de laicis. inter Eccleſiaſticos priùs de Clero ſæculari, quàm de Regulari. in Clero ſæculari priùs de Cathedrali, quàm de Collegiatis, & de his, quàm de Parochijs; & de his ante alias Eccleſias.

7 Fines, & limites Diœceſis varij cum vicinis Diœceſibus ſunt deſcribendi. deinde Eccleſia Cathedralis quoad materiam, tùm quoad perſonas, Dignitates nimirum, & Canonicos. tùm beneficia, altaria dotata, ſacra ſupellex, Sanctorum corpora, & reliquæ inſigniores; Chori diſciplina, Feſta propria loci cum Officio diuino; redditus, onera, & ſimilia. Palatium, ædes Epiſcopi, & Canonicorum. Habitus eorumdem in Choro.

8 Collegiatæ quot. Canonicorum numerus. diuina Officia. Onera. Habitus.

9 Parochiæ quot ſæculares, & regulares. Redditus. Habitus.

10 Clericorum ſeminarium, vnum vel plura. Conuentus Cleri, ſi quis eſt.

11 Aliorum Sacerdotum numerus, & Clericorum Communia, ſeu Communantia, quæ habetur alicubi.

12 Regularium virorum Monaſteria; Monialium item ſub Ordinario, vel Regularibus.

13 Confratriæ laicorum, loca pia, Montes Pietatis, Hoſpitalia.

14 Oratoria, & ſcholæ Doctrinæ Chriſtianæ.

15 Functiones nobiliores per annum; vt conferentiæ caſuum conſcientiæ, & Conciones, præter Quadrageſimales, & eiuſmodi.

16 In Diœceſi Collegiatæ, quot Parochiæ. loca Regularium. Confraternitates laicorum, &c. ordine, qno ſupra.

17 De qualitatibus populi in genere.

18 De Collegijs Doctorum, & de Academiis litterarum, ſi quæ habentur.

19 De Foro, & tribunali Epiſcopali.

FORMVLA SVMMARII prædicti ſtatus Eccleſiæ. Cap. VI.

DEſcribam, quem alias confeci, Laudenſis Eccleſiæ ſtatum, & Eccleſiæ Peruſinæ, ſub Epiſcopis Seghitio, & Comitulo, eorumdem iuſſu.

1 Laudenſis Status hic erat Anno 1619.

Præpoſituræ { ſine cura animarum 2. / cum cura animarum. 8. / Collegiatarum. 2.
Archidiaconatus. 1.
Cantoria. 1.
Archipresbyt. cum animarum cura. 11.
Canonicatus { cum reſidentia. 23. / ſine reſidentia. 27.
Abbatiæ ſæcul. 3.
Prioratus. 3. Præceptoria. 1.

Commend. 1.
Rectoria { cum animarum cura. 85. / ſine cura. 11.
Parochiæ omnes. 104.
Capellaniæ Tit. 104.
Clericatus Tit 29.
Communantia Benefic. 1.
Beneficia omnia. 213.
Manſionariæ 13.
Vicariatus Foranei. 10.

Eccle-

Eccleſiæ omnes 160. hoc eſt
Collegiatæ, & Parochiales ſimul 3.
Parochiales) ſæculares 94.
regulares. 7.
Aliæ ſæcul. 17.
Regul. 28.
Monial. 11.
Oratoria Confratrum 140.
Loci ſacri omnes 130.
Conſortium Cleri. 1.
Sodalitas quædam Cleri. 1.

Scholæ variæ laicorum. 105.
Scholæ Doctrinæ Chriſtianæ. 127.
Loca pia 19.
Communantiæ. 8.
Miſſæ quotidianæ annuæ ex obligatione 180.
Aliæ per annum ex obligatione. 24927.
Totus Clerus cum Monialibus 1257.
Animæ communionis 57131.
Aliæ 34263.

2 Peruſiæ Status hic erat Anno 1622.

Collegiata 1.
Cum Archipresbytero, Archidiacono, & Canonicis. 15.
Beneficiatis. 15.
Clericis perpetuis. 6.
Capellanis amouibilibus. 8.
Et aliis iuxta legata quædam. Pœnitentiaria cum duobus perpetuis coadiutoribus Clericis Regularibus S. Pauli.
Parochiæ in ciuitate 36.
In ſuburbiis 9.
Sæcul. 33.
Reliquæ regulares. in Diœceſi. 195.
Fontes baptiſmales. in ciuitate 4.
In Diœceſi 63.
Abbatiæ 17.
Sæcul. 11.
Regul. 6.
Commendæ Militares 9.
Collegia Clericorum 4.
Beneficia) cum reſidentia in Ciuitate. 27.
ſine cura) ſine reſidentia 15.
ſine reſidentia in Diœc. 91.
Monaſteria virorum in ciuitate 22.
In Diœceſi. 26.

Monialium monaſteria in ciuitate 20.
Oratoria) in quibus celebratur. in ciuit. 21. in Diœceſi 41.
vbi non celebratur. in ciuitate 3.
in Diœceſi 12.
Societas laicorum cum ſacco in ciuitate 36. in Diœc. 168. ſine ſacco in ciuitate 24. in Diœc. 102.
Montes pii. 2.
Domus piæ 4.
Hoſpitalia 2. ægrotorum.
Hoſpitalia peregrinorum. in ciuitate 14 in Diœc. 41.
Collegium Scholaſticorum laicorum ſubordinatio 1.
Totus clerus 1255.
Sæcularium 405.
Regularium 850.
Monialium 1150.
Animæ laicorum commun. in ciuitate 12152. in Diœceſi. 28949.
Omnes in ciuitate 19472. in Diœceſi 43332.
Omnes igitur. 62804.

PARS QVARTA:

IN QVA TRADVNTVR VARIÆ Formulæ Synodales, quæ ſignificatæ fuerunt in præcedentibus.

PRO INDICTIONE Synodi. Cap. I.

FOrmula publicandæ Synodi in Feſto Epiphaniæ cum Feſtis mobilibus habetur cum cantu proprio in Pontificali partis tertiæ initio.

2 *Alia Formula pro eodem die habetur in Actis Eccleſ. Mediol. nimirum.*

HOc anno dilectiſsimi, ad Dei omnipotentis, Beatæq; Mariæ ſemper Virginis, ac SS. NN. Patronorum noſtrorũ laudem Synodus Diœceſana die.... niſi aliud Epiſcopali auctoritate decretũ fuerit, adiutrice diuina gratia, celebrabitur. Piis igitur veſtris precibus inſtare, vt ciuitas, & Diœceſis noſtra ſalutaribus vitæ Chriſtianæ inſtitutis augeatur, & ſuffragantibus eorundem Sãctorum meritis, ex iis vberiores fructus in dies ferat in Domino. Amen.

3 *Formula Edicti pro indicenda Synodo, ex carem. Epiſc lib. 1. cap. 31.*

Synodus Diœceſana N. per Reuerendiſſimum D.N. indicta hoc anno...... menſe...... die... ... Deo adiuuante in Cathedrali Eccleſia inchoabitur.

4 *Alia Formula Edicti, ex Actis Eccl. Mediol. & Nouarenſ.*

N. Dei & Apoſtolicæ Sedis gratia Epiſcopus N.

Synodum Diœceſanam hoc anno, Deo iuuante, habituri, vt SS. Patrum inſtituta, præceptaque ſequamur, neque pereat fructus ille, quem ex ea capere omnes poſſumus, Monemus in Domino, ac pœnis Sacrorum Canonum, ſeu aliis ad arbitrium noſtrum propoſitis, iubemus in virtute S. Obedientiæ omnes etiam regulares, qui in Diœceſi noſtra beneficia, etiam ſimplicia, ac cuiuſuis generis vel titulo obtinent, vel aliàs inſeruiunt, *a* eos item, qui ſacris ordinibus initiati ſunt; omnes etiam qui *b* in minoribus ſunt conſtituti, qui in habitu, & tonſura incedentes alicuius Eccleſiæ ſeruitio adſcripti ſunt; & quoſcunque, qui de iure, vel conſuetudine Synodo huius Diœceſis intereſſe debent, die...... menſis....... proximi in noſtram Cathedralem Eccleſiam N. conuenire: neque vero pro ſe alios mittere, niſi qui legitima cauſa ſint impediti, quam nobis probauerint. Volumus autem, vt hæc Synodi indictio affixa valuis Cathedralis Eccleſiæ perinde omnes, & ſingulos intereſſe debentes afficiat, ac ſi fuiſſet ſingulis ſingillatim intimata. Dat. &c.

ANNOTATIONES.

§. I.

a IN *Prouincia Mediol. tenentur accedere Subdiaconi, & Diaconi quoque.*

b *In Diœceſi Peruſina, & alijs, vocantur etiam Clerici ſtandum erit locorum conſuetudini.*

5 *Formula prorogandi Synodum.*

Synodum Diœceſanam, quæ iuſſu noſtro

noſtro indicta erat die..... menſis......
prorogamus dignis de cauſis, ac diffe-
rimus ad diem..... menſis..... proximè
futuram. Vel, in diem arbitratu noſtro
ſtatuendam, & alijs litteris edicẽdam.
Datum, &c.

6 *Formula indicendæ Synodi pridie Seſſionis primæ.*

Craſtina die, quæ erit ..... menſis.....
anni...... Hora .....

Omnes, qui Synodo intereſſe debẽt, adſint ſuperpelliceis induti in Palatio Epiſcopali ad deducendum Reuerendiſſimum in Eccleſiam Cathedralem.

Qui, Beneficio obtento, nondum in Synodo profeſſionem Fidei emiſit, ferat ſecum ſchedulam, in qua ſcriptũ ſit nomen, cognomen profeſſuri cum titulo Beneficij, quam, emiſſa profeſſione, tradet Magiſtro Actorum Epiſcopalium, ſeu Notario Synodali.

FORMVLA PRÆMONITIONum Cleri. Cap. II.

1 VT inſtructior accedat Clerus ad Synodum, præmoneri debet de ſequentibus arbitrio Epiſcopi.

2 Accedant cum veſtibus talaribus, & birretis, & ſuperpelliceis mundis. Canonici, & Parochi cum Eccleſiaſticis eorum inſignibus. omnes cum decenti tonſura.

3 Afferant litteras, ſeu Bullas beneficiorum ſuorum ij, qui adhuc in Viſitatione, non exhibuerunt, ſub pœna aureorum...... pijs locis applicandorum.

4 Qui ſine titulo Eccleſijs inſeruiunt, ſiue Curati, ſiue Capellani nominẽ, & ij pręſertim, qui confeſſiones audiunt, litteras afferant facultatis, ſeu deputationis ſuæ.

5 Parochi deferant eorum nomina, qui peccata ſua non ſunt confeſſi, & in Paſchate ſacram communionem non ſumpſerũt; excommunicatorum item, blaſphemorum publicorum, concubinariorum, coniugum diuiſorum, & ſimilium perſonarum, quæ alijs ſcandalo ſunt: necnon abuſus tollendos. recenſeant quoque numerum animarum, quas habent in parochia; & quot defuncti ſunt ab vltima Synodo, quot baptizati, quot matrimonio iuncti.

6 Beneficiati, & Curati afferant Inuentaria bonorum ſtabilium, & mobilium Eccleſiæ ſuæ, ſacræque ſupellectilis, qui nondum detulerunt; aut ſi habent, quæ addant, renouent, aut ſuppleant. & vt in librum referri queant, ea ſcribi curent in folio, caractere apto, & in charta vniformi, quam vocant, &c.

7 Afferat vnuſquiſque Breuiarium, & Calendarium huius anni cum nomine ſuo ſcripto in prima pagina.

8 Qui legitime impediti non venerint, tranſmittant tamen ad Nos prædicta.

9 Die Dominica, quæ proximè Synodum præcedit, Parochi, qui præſertim Capellanos non habent, inquirant publicè in Eccleſia, ſi qui ſint ægroti in Parochia, vt illos viſitent etiam non requiſiti: & eos commendent vicinis Sacerdotibus, ſeu Regularibus, ne durante Synodo fiat eorum mora periculi occaſio. vbi vero non ſunt Sacerdotes, Nos quàm primum conſulant, vt prouideamus.

10 Ad Tabernas, ſeu cauponas in ciuitate ne diuertant, Nobis inconſultis, aut Hoſpitiorum Præfecto; neque ad laicorum ædes, niſi propinquorum; & in Hoſpitijs à Nobis deputatis cibum ſument, & pernoctabunt.

11 Parochi interim ſæpius moneant populos ſuos, vt vberem fructum à Deo pijs precibus poſtulent; & vt die Dominico Synodum proximè antecedenti ad eundem effectum rite confeſſi communicent. idemque multo magis præſtent Clerici, qui ad Synodum venerint, in prima Miſſa Synodali.

12 In Ferijs quintis ante Synodum à die ..... Miſſæ de Spiritu Sancto fiant, vel Collecta dicatur; & in Feſtis diebus Parochi Litanias Sanctorum ante Miſſam cum populo recitent.

Digitized by Google

13 Vicarij Foranei, ſeu eorum Vices gerentes adſint coram Nobis die.....cum notulis eorum, qui in ſuo Vicariatu intereſſe Synodo debent; quod idem faciant Parochi de ciuitate, notato cuiuſque nomine, cognomine, ordine ſacro, titulo dignitatis, & beneficij.

FORMVLÆ EPISTOLARVM *Synodalium.* Cap. III.

1 Formula litterarum ad Vicarios Foraneos.

Molto Reu. Vicario. Deſideriamo da voi conforme all'officio voſtro quelli aiuti maggiori, che potete portare alla ſanta attione Sinodale: e però, ſe à queſt'hora non hauete finito di viſitare, e riconoſcere le Chieſe à voi raccommandate, cóforme à gli ordini, per poterci dare compita informatione di quanto biſognarà, non mancarete di compirlo con ogni diligenza.

Riuederete di nuouo gli ordini, che in diuerſi tempi habbiamo mandati, e ne procurarete in tanto la eſſecutione, che potrete; acciò che ce ne potiate dare compita informatione.

Intenderete i biſogni di tutte le Parochie, che ſono ſotto il voſtro gouerno per riceuerne di quà le opportune prouiſioni.

Portateci nota del voſtro Clero, & di quei che non riſedono, e che non ſeruono alle Chieſe, alle quali ſono aſcritti.

Auuertirete, s'alcuna coſa v'occorrerà da dirci circa i Regolari.

Ci darete in ſcritto gli abuſi, e mancamenti communi del clero, e popolo.

Prouederete, che nel voſtro Vicariato reſtino perſone idonee à miniſtrar i Sacramenti per tutte le parochie, & auiſateci, ſe biſogna, prima di diſporre de' ſoggetti.

Auiſarete i Curati, che végano inſtrutti per darci conto dell'eſſecutioni ordinate nella ſua cura, ouero de gli impedimenti.

Auuertite, ſe alcun Eccleſiaſtico tiene donna in caſa ſenza noſtra licenza, e riuedete tutte le licenze di queſto.

Darete ordine à tutti gli Eccleſiaſtici, che portino alla Sinodo le fedi de' loro confeſſori di quanto ſpeſſo ſi cófeſſano, e che ſi eſſequiſcano le noſtre premonitioni già diuolgate con l'Editto.

Non mancarete poi di ritrouarui da noi almeno il giorno già ordinato; cóche vi benediciamo. D.N.

2 *Formula litterarum ad vnumquemque Teſtem Synodalem.*

Reu. nobis admodum dilecte. Iam dies Synodo conſtitutus aduentat: & quæ tunc per Nos decernenda erunt, prius accurate ſunt conſideranda.

Vix putamus te eorum oblitum, quæ in ſuperiori Synodo vt Teſtis Synodalis ſolemni iuramento ſpopondiſti: monemus igitur, vt, lectis his noſtris, ſtatim, quæ ad officii tui partes ſpectant, aggrediaris, & omnis diligentia, & celeritate expleas; & quæ referenda habueris, litteris conſignata, ad nos mittas, vt mature poſſimus de his deliberare. ſi quid autem, coram, tibi erit agendum Nos adeas ante dié Synodo conſtitutam. Datum, &c.

3 *Formula Epiſtolarum ad Regulares.*

Reuer. Padri: Pax Chriſti: Siamo per celebrare la Sinodo del Clero di queſta dioceſe con l'aiuto di Dio à gli del preſente: nella quale è gran biſogno d'implorare la diuina clemenza, che dia lume, e ſpirito à noi, & à tutti i miniſtri di queſta ſacra vigna per conoſcere gli oblighi noſtri, & adempirli: & che eſſaudiſca le orationi, che vnitamente ſi faranno. Et ancora che cófidiamo, che le RR. voſtre come deputati da Dio ad aiutare queſto ſacro miniſterio à ſeruigio di Dio, & beneficio delle anime, & per

cio

ciò ſoſtentati da' beni di queſto paeſe, non mancheranno di concorrere col ſuo aiuto à queſta attione Sinodale, tanto principale frà tutte le altre attioni eccleſiaſtiche, & importãte alla publica vtilità di tutti i fideli habbiamo tuttauia voluto dar alle RR. voſtre queſto auiſo, accioche cõ le orationi, & ſacrificij ſuoi vogliano accõpagnarla; pregando Dio, che ſi degni eſſere in mezzo di tanti ſuoi miniſtri, cõ darci lume di conoſcere bene gli oblighi noſtri, & ſpirito d'adempirli; & riguardare cõ la ſua infinita miſericordia le orationi che ſi faranno, & i ſacrificij, che ſi offeriranno ad honore di ſua diuina Maeſtà, & beneficio della Dioceſe tutta, & anche della Chieſa Cattolica. Saranno dũque contente le RR. Voſtre di applicare à queſto fine i ſacrificij ſuoi; & dire la Colletta dello Spirito Santo; & inſtituire oratione commune d'ogni giorno nel ſuo Conuento, & ciò dalla riceuuta di queſta in fin che ſia licẽtiata la Synodo. Ricordiamo ancora, ſe pure è biſogno, alle RR. voſtre l'edificatione da darſi da' Religioſi à tutti queſti Sacerdoti, e Chierici di fuori in quello, che loro occorerà di trattare ſeco. Piacerà al Padre Superiore la ſera innanzi la Sinodo, quando ſi ſonarà al Duomo, far ſeguitare con le ſue campane, & dare vn ſegno ſolenne, & lungo, & gli inuitiamo tutti ad accompagnare la proceſſione, che ſi farà la mattina del detto giorno per principio della Synodo à hore La pace del Signore ſia ſempre con le RR. voſtre, alle quali ci offeriamo di buon cuore. Dal palazzo Epiſcopale à di.

Formula Epiſtolarum ad Moniales.

Reuer. Madri Pax Chriſti. La Sinodo, che ſiamo per celebrare alli del preſente di queſta noſtra Dioceſe, è attione molto importãte à publico beneficio di Eccleſiaſtici, & laici: poiche ſi congregano in eſſa tutti i Sacerdoti, & Paſtori dell'anime per riconoſcere gli oblighi & carichi ſuoi, à dimandar lume, e ſpirito da Dio per adempirli; & pregare vnitamente ſua Diuina Maeſtà per ſe ſteſſi, per tutti i fedeli della medeſima Dioceſe, anzi per tutta la Chieſa Cattolica; onde potete conoſcere, figliuole & ſorelle, che ancora à voi tocca la voſtra parte della Sinodo, come quelle che ſarete partecipi non ſolo di quelle communi orationi, ma di particolari ancora: & per queſto, & più per eſſere voi retirate fuori del ſecolo, & dedicate propriamente al ſeruigio di Dio, aſpettiamo da voi in queſta occaſione calde, & continue orationi: accioche ſi riportino in queſta Sinodo le gratie, che ſi deſiderano dal Signore à gloria ſua: & che per recitare ogni giorno vnitamente, cominciando hora, le Litanie, con aggiungerci i Santi che hanno i corpi in queſta noſtra Dioceſe: & di più i tre giorni della Sinodo compartiate le hore trà voi in modo, che della mattina alla ſera ſempre vna di voi ſia nella Chieſa ad orare; procurando di farlo in tal modo, & con ſpirito tale, che ne rieſca ſpiritual giouamento al publico, & a voi ſteſſe ancora. Col qual fine vi benediciamo. Dal Palazzo Ediſcopale a' di.

FORMVLAE TABELLARVM imprimendarum. Cap. IV.

1 Formula Tabellæ de Synodali diſciplina.

Sacerdotalis perſonæ officia Clerus ſecum cogitans, tùm actionem quoque Synodalem, cui Spiritum Sanctum adeſſe confidimus, anno eſſe ſtudeat ſemper religioſis cognitionibus inſtructo, ad ea officia attento, qua ſacrum virum, Deique miniſtrum præſtare decet.

In cognitione earum rerum fixi Sacerdotes, & Clerici, quarum cauſa huc venerunt, ne alijs negotijs implicentur.

Non ſolum à malo ſed ab omni ſuſpicione, & ſpecie mali abſtineant.

In hoſpitio modeſtiam, loquendo eden-

cedendo, atque adeo ſemper ſerueat diligenter, præſertim vbi laici adſint.

Per plateas non vagentur, neque curioſe diſcurrant.

Orationi ſeſe deditos præſtent, vt ſibi, populiſque in actione Synodali auxilia ſalutaria à Deo impetrent.

Sacerdotes Miſſæ ſacrificium quotidie celebrent; non in Eccleſijs Monialium ſine noſtra facultate, ſeu Vicarij Generalis.

Ad Synodalem ſeſſionem ſtata hora indicta ſollicite conueniant, non raptim, ſed grauiter.

Bini quoad fieri poteſt conueniant, audito campanæ ſono.

Capitula, & clerici Eccleſiarum Collegiatarum conueniant collegiatim, Cruce prælata.

Mane priuſquam conueniant, cibum ne capiant, ſed adſint ieiuni.

Vbi conuenerint clerici Diœceſani, loco conſtituto in Capellis SS. N. N. ſuperpellicea munda, aut alias veſtes pro beneficij ratione induant.

Decenter induti ad proprium Synodalem locum quiete veniant.

Ordine conſideant ad Præfectorum præſcriptum, ſeu Magiſtrorum Cæremoniarum.

Ne voce obſtrepant, neue collocutionibus mutuis operam dent.

Ne alia ratione rem Synodalem perturbent.

Silentio vtantur, tum maximè, cum de ſuggeſtu aliquid edicitur, pronunciatur, aut legitur, quod quidem attentiſſime audiant.

Omnes attenti ſint, & clericis deputatis pareant, vt, cum ſtandum eſt, ſtẽt; cum genua flectenda ſunt, flectant; cum ſedendum, ſedeant.

Ne quis à ſuo loco diſcedat; niſi abſoluta Seſſione, aut neceſſaria de cauſa. cum autem diſcedere neceſſe eſt, facultatem à Vicario Generali petat, reuerſus ad eum veniat, antequam ſuo loco conſideat.

2 Seſſione abſoluta, omnes ſilentio vtātur, nec quiſquam è loco ante diſcedat, quam Reuerendiſſimus Epiſcopus è Synodo abierit.

Nec vero raptim, turbulenterue, ſed grauiter, decoroque inceſſu.

Caueant denique omnes quæcunq; & Eccleſiaſticæ diſciplinæ, & Synodalis actionis dignitati, & loci venerationi minime conueniunt.

Præfecti Synodalis diſciplinæ Tabellam hanc accuratiſſime ipſi exequantur, idemque à reliquis fieri omni diligentia curent.

Si quos contra, quàm præſcriptum eſt, agere animaduerterint, primum eos moneant, & corripiant; deinde, ſi non abſtineant, ad Vicarium Generalem deferant, vt canonicæ ſubiaceant diſciplinæ.

3 *Formula Tabellæ precum in Proceſſione prima.*

HYMNVS.

Veni creator Spiritus.
Aue Maris ſtella.
Et alij de tempore Paſchali, ſi eo tempore celebratur Synodus.
Ad cœnam Agni prouidi, &c.
Claro Paſchali gaudio.
Triſtes erant Apoſtoli.
Et de ſancto Patrono.

PSALMI.

Exultate iuſti in Domino. Pſal 32. in Fer. 2.
Deus miſereatur noſtri. Pſal. 66. in laud. Dom.
Exurgat Deus Pſal. 67. in Fer. 4.
Quam dilecta tabernacula. Pſal. 83. in Fer 6.
Fundamenta eius. Pſalm. 86. ibid.
Ecce quam bonum. Pſal. 132. in Veſper. Fer. 5.

Orationes in Eccleſia, ad quam itur.

De Spiritu Sancto. De Beata Virgine. De Sancto Titulari illius Ec-

Eccleſiæ. Pro Eccleſia pro peccatis, & eiuſmodi.

4 *Formula Tabellæ diſciplinæ proceſſionalis.*

QVi Crucem in proceſſione fert, clericus ſaltem ſit ſuperpelliceo indutus, ſeruet in omnibus decorum tanti Vexilli, quod præfert; apte, decore, & recte, ferat grauiter, & religioſe incedat.

Acolythi hinc inde cum candelabris accēſis, & in anguſtiori loco præeant, Crucifer ſequatur.

Clerus ordine ſequatur cum reuerentia, & religioſa deuotione, vt exemplo ſuo excitetur populus ad orationē.

Salutationibus non vacet, colloquijs inter ſe abſtineant, oculorum vagationem vitent.

Bini æque procedant, & ne minimum quidem ab ordine diſcedant.

Certum ſpatium ſemper ſeruent inter ſe, circiter decem pedum.

In via nunquam ſubſiſtant, niſi iuſſi à Præfectis.

Ne interrumpatur proceſſio, neue laici interponantur, curent.

Chirothecas ne habeant. Pileum ne geſtent, neque flores in manu.

Hymnos, & Pſalmos canant ad præſcriptum, & de libro, ne errent.

Capite aperto ſint intra Eccleſiam.

Ad altaria, quæ ſunt in via, & cum Sacræ imagines occurrunt, caput aperiant.

Omnia præterea in orando, procedendo, cōſiſtendo, aut aliquid in proceſſione de more agendo, rite, & decore faciant, ad præſcriptum Præfectorum, quorum eſt omni diligentia cauere, ne quid errati committatur.

5 *Formula Tabellæ Capitum orationis publicæ in Synodo.*

ORent omnes Pro Sanctiſſ. D. N. Papa N. & pro Eccleſiæ Catholicæ Romanæ tranquillitate.

Pro N. Prouincia, & eius Prælatis. ſi Epiſcopus eſt ſub Prouinciali.

Pro Sereniſſ. N. Rege, vel Duce.

Pro Chriſtianæ diſciplinæ augmento in hac ciuitate, & diœceſi, & vbique locorum.

Pro ſalutari huius Synodi ſucceſſu.

Pro conſtanti, perpetuaque cleri, populique, in bene, pieque agendo perſeuerantia.

Pro Miniſtris etiam, qui ad huius Eccleſiæ cultum adhibentur.

Pro perfecta omnium decretorum executione.

Poſſunt etiam hæc capita vulgari lingua imprimi ad laicorum inſtructionem, vt & ipſi orent pro iiſdem.

6 *Formula Tabellæ Scrutinij.*

A Præfectis Capitulorum.

An Miſſæ conuentuales, & Horæ canonicæ celebrentur ad præſcriptum.

An Punctatores officium ſuum præſtent.

A Parochis.

An Orationes pro Synodo procurauerint. an Miſſa de Spiritu Sancto ſit celebrata.

An habeant ſermonem ad populum diebus Feſtis.

Quæ nundinæ diebus Feſtis habentur in propria parochia.

An attulerint notulam eorum, qui non ſunt confeſſi, vel non communicati in Paſchate.

An ſtatum animarum renouarint.

An Doctrinæ Chriſtianæ docendæ dent operam.

An dederint notulam blaſphemorum, concubinariorum, coniugum diuiſorum. &c. & numeri animarum, defunctorum, baptizatorum, matrimoniorum, excommunicatorum.

An confecerint Cathalogum cleri in

ſua parochia iuxta præmonitiones editas.

An onera Miſſarum habeant,& quę.

An ſæpius confiteantur, & attulerint ea de re teſtimonium.

An reſideant; vbi habitent.

An Rituali Romano vtantur.

An euulgent ieiunia, & Feſta.

An libros habeant Parochiales ad præſcriptum dicti Ritualis.

A Beneficiatis.

An attulerint litteras collationis. ſed hæc videantur extra Synodalem ſeſſionem.

Quænam ſit eorum obligatio.

An inuentaria confecerint bonorum.

An decreta Viſitationis impleuerint.

A Singulis.

An Breuiarium cum Calendario habeant.

An confiteantur.

An ſuperpelliceum mundum.

An tonſuram.

An veſtem talarem.

An caligas,& collaria ad formam.

An calceos,birretum,annulos,capillos,barbam,quæ clericum decent.

An nouerint cantum Gregorianum.

An aliquod occurrat in clero,vel populo corrigendum.

FORMVLÆ ALIÆ *Exaranda maiori charactere.* Cap. V.

1 Formula Breuis Profeſſionis fidei.

EGo N N. recipio,promitto,ſpondeo,profiteor, deteſtor, anathematizo,voueo,& iuro, vt in Decretis, & Formula profeſſionis fidei ex Bulla modo lecti,ſingula ſingulis referendo; Sic me Deus adiuuet, & hæc Sancta Dei Euangelia.

2 Formula iuriſiurandi ab Examinatoribus præſtandi.

EGo N.N. Examinatoris officium, quod ſuſcepi,promitto, ſpondeo, ac iuro, me fideliter, & ſincere, quantum in me eſt, executurum. Sic me Deus adiuuet,& hæ Sanctorum Reliquiæ. Si hæ adhibeantur.

3 Formula iuramenti à Teſtibus Synodalibus præſtandi.

EGo N. N. Teſtis Synodalis à Reuerendiſſimo Epiſcopo nominatus,promitto, ſpondeo, & iuro, quod à modo in antea quicquid noui,aut audiui,aut poſtmodum inquiſiturus ſum, quod contra voluntatem Dei, aut rectam Chriſtianitatem in regione mihi commiſſa factum ſit, vel futurum erit,ſi in diebus meis euenerit tantum, vt meam cognitionem quocunque modo,ſi ſciuero, aut indicatum fuerit mihi Synodalem cauſam eſſe, & ad miniſterium Reuerendiſſimi Epiſcopi pertinere,quod ego nec propter timorem, nec propter præmium, nec propter parentelam vllatenus celabo Reuerendiſſimo D. Epiſcopo,aut eius miſſo,qui hoc me interrogauerit: Sic me Deus adiuuet,& hæ SS. Reliquiæ.

4 Formula iuramenti Punctatorum.

EGo N.N.& promitto,& iuro,me in Officio meo Punctatoris obeũdo fidem,ac diligentiam præſtaturum ad præſcriptum decretorum, & Tabellæ mihi à Reuerendiſſimo Epiſcopo tradendæ, ſeu traditæ: Sic me Deus adiuuet, & hæ Sanctorum Reliquiæ.

FORMVLA EDICTI DE *Proceſſione.* Cap. VI.

N. N. dell'vna è l'altra legge Dottore, Protonotario Apoſtolico, Vica-

Vicario Generale della corte Epiſcopale di N.

Douẽdoſi nel giorno...... di queſto meſe comminciare la Sinodo Diocesana alle hore......... con queſto editto, il quale affiſſo alla porta della Chieſa Cathedrale vogliamo, che coſi aſtringa ciaſcuno à chi ſpetta, come ſe gli foſſe perſonalmente intimato; auiſiamo tutte le Confratrie di queſta Citta, è borghi; tutti li Cõuenti di qualſiuoglia Religione dẽtro, e fuori di eſſa Città (ſi ea eſt conſuetudo) è tutte le perſone Eccleſiaſtiche beneficiate, è non beneficiate di qual ſi voglia ordine, etiã di prima tonſura, che habiti in queſta Città, è Borghi, obligate da ragione, ò cõſuetudine à intrauenire alla Sinodo Diocesana, che il detto giorno alle hore dette, inſieme cõ il clero Diocesano à ciò dimãdato, ſi trouino nella Chieſa Cathedrale, le Cõfratrie cõ i ſoliti ſuoi habiti, è Croci; i Regolari ſotto le ſue Croci. ſeguendo però tutti la Croce della Cathedrale, & ogn'vno habbia l'habito ſuo conueniente, è le cotte monde per accompagnare la proceſſione generale, che ſi farà per principio della Synodo, dal la quale ne ſperiamo bene vniuerſale à tutte le anime di queſta Città, è Dioceſi. Auuertendo, che contra i contumaci ſi procederà con pene pecuniarie, è dell'interdetto ſecondo le qualità loro. Dato nel Veſcouato, &c.

FORMVLÆ PRO PROMOTORE. Cap. VII.

1 Inſtantia Promotoris pro Fidei profeſſione.

Reuerendiſſime Pater, & Domine. Cauit Sacroſanctum Concilium Tridentinum, vt omnes, qui beneficia Eccleſiaſtica conſecuti ſunt, & qui Synodo Diœceſanæ intereſſe debent, in ea Synodo, quæ primo quoque tempore celebrabitur, fidei profeſſionem faciant, ac præſtent, prout illa Tridentina ſanctione expreſſũ eſt.

Ideo ego N. N. huius Synodi Promotor humiliter peto, & requiro, ſanctionem illam legi, & ad præſcriptum ab ijs, qui tenentur, omnia, & ſingula præſtari.

Si fuerint duo Promotores, in prædicta formula, & ſequentibus dicatur.

Nos. N. N. & N. N. huius Synodi Promotores hum. petimus &c.

2 Inſtantia contra abſentes: quam repetit Promotor bis in die, vt ſupra.

Reuerendiſſime Domine. Cum iam dies..... menſis.... venerit. qua omnes, & ſinguli Eccleſiaſtici Ordinis homines huius vrbis, & Diœceſis ad præſcriptum legitime moniti Synodo huic iam præſentes adeſſe debent: cumque multi non paruerint, ſed vſq; adeo vel negligentes, vel contumaces fuerint, vt neque præſentes adſint, neque vero iuſti impedimenti excuſationem, cauſamue, aut nuncium miſerint: Ideo pro mei muneris officio N. N. huius Synodi Promotor eorum contumaciam accuſo hocque inſto apud Reuerendiſſimam Amplitudinem tuam, vt citationem valuis huius Eccleſiæ Cathedralis affigi, & cum ijſdem tamquam cum inobediẽtibus agi iubeat, prout iuris eſt, & Sacrorum Canonum ratio poſtulat.

Reſpondet Epiſcopus: Ita decernimus, ac iubemus.

3 Inſtantia Promotoris pro rogitu Notarij, quæ bis in die facienda eſt.

Ego N N. huius Synodi Promotor rogo te N. N. Notarium, & Cancellarium Epiſcopalem, vt de omnibus, & ſingulis in hac Seſſione peractis vnum, pluraue conficias inſtrumenta.

Reſpondet. Conficiam, præſentibus. N. N. &c.

4 In-

4 Inſtantia pro vocatione Cleri, Cathedratico,& Scrutinio.

REuerendiſſime Pater, & Domine. Sancitum eſt Concilijs Generalibus, & præcipuè Concilio Tridentino, quod omnes Eccleſiaſtici viri, qui iure, vel conſuetudine Synodo Diœceſanæ, quæ quotannis celebrabitur, etiam exempti, intereſſe debent, ſi negligentes fuerint, pœnas ſacris canonibus ſancitas incurrãt, Quamobrem eos omnes ex ſuggeſtu publicè vocari,& ſucceſſiue Cathedraticum iure diœceſano debitum à Parochis (& alijs de conſuetudine) perſolui: tum ſcrutinium à Patrib. ſapienter inſtitutum haberi humiliter peto, Eccleſiaſticoſque viros ſanctę diſciplinę eruditos aſſignari, qui Scrutinio diligenter incumbant.

5 Inſtantia pro electione Iudicum, & Examinatorum.

REuerendiſſ. Pater, & Domine, Concilium Trident. Bonifacij Octaui Conſtitutioni inhærens decreuit, vt in Concilijs Diœceſanis aliquot perſonæ, dignitates, aut perſonatus habentes, ſeu Eccleſiarum cathedralium Canonici deſignentur, deliganturue, quibus præter locorum Ordinarios cauſæ Eccleſiaſticæ, ac ſpirituales, & ad forum Eccleſiaſticum pertinentes auctoritate litterarum Sedis Apoſtolicę, vel Legatorum eiuſdem committantur. Decreuit inſuper alia Conſtitutione, Examinatores ſingulis annis in diœceſana Synodo ab Epiſcopo, vel eius Vicario ad minus ſex proponi debere, vt in Parochialium Eccleſiarum vacatione tres ex illis ab Epiſcopo deligendi cum eo examen perficiant. Quamobrem ego N.N. huius Synodi Promotor humiliter peto,& inſto, tot perſonas, quot; & quales Cõſtitutiones prędictę, poſtulant, & alioquin ad id aptas à Reuerendiſſima Amplitudine tua deſignari, ita, vt in hac Synodo pro huius Diœceſis amplitudine Examinatores, & Iudices deligantur, qui huiuſmodi munus examinandi, iudicandiue ex pręſcripto Decretorum Concilij Tridentini præſtent omnino.

6 Inſtantia pro Decretorum lectione.

REuerendiſſime Pater, & Domine. Quo diligentior,& cumulatior executio ſit tàm Generalium, quã Prouincialiũ (ſi ſub Prouincia eſt Epiſcopus)& Diœceſanorum omnium Decretorum, & Edictorum adhuc editorum ad huius eccleſiæ rationem bene gerendam: Ego N. N. huius Synodi Promotor à Reuerendiſſima Amplitudine tua peto, atque inſto, ſiue rurſus promulgari, ſiue monita eorum executionis de ſuggeſtu, vt moris eſt,& alia omnia edici, & enunciari, quæcunque in hac Synodo Diœceſana pro prudentia, & charitate ſua clero huic Diœceſano edici, & promulgari conſtituit, quo idem Clerus inſtructior in dies fiat,& ſollicitudinis ſtudio inflammatior ſit ad omnem eccleſiaſticæ diſciplinæ rectam, cumulatamque executionem, perpetuamq; obſeruantiam.

7 Inſtantia pro continuanda lectione Decretorum.

REuerendiſſime Pater, & Domine. Cum ea, quæ cępta ſunt legi, clero ſint valde vtilia neque potuerint anguſtia temporis abſolui; & Ego N. N. huius Synodi Promotor, peto, & inſto, ea legi, quæ deſiderantur, antequam dimittatur Synodus.

8 Inſtantia pro nominatione Officialium Cleri.

REuerendiſſime Pater, & Domine. Ad faciliorem huius Eccleſiæ N. adminiſtrationem ſolent aſſumi in par-

partem ſollicitudinis Paſtoralis aliquot viri prudentes,& graues,qui varijs muneribus addicti Reuerendiſſimam Amplitudinem tuam in animarum, & aliarum rerum cura non mediocriter iuuent. Ideo Ego N. N. huius Synodi Promotor peto, & inſto, eos de ſuggeſtu nominari, vt à clero tum eorum merita,tum munia cognoſcantur.

9 Inſtantia pro concluſione Synodi.

Reuerendiſſime Pater,& Domine.Cum omnia,quæ in hac Diœceſana Synodo agenda, & tractanda erant,diuina auxiliante gratia,ad optatum finem perducta ſint, illud à Reuerendiſſima Amplitudine tua peto Ego. N. N. huius Synodi Promotor, vt ipſam Synodum concludere, & cum benedictione dimittere velit.

10 Inſtantia pro indictione futuræ Synodi. quæ fit in Prouincia Mediol.

Antiquo item Canone cautum eſt, vt proximam Synodum Diœceſanam in Seſſione Epiſcopus indicat: Ideo ego N. N. huius Synodi Promotor humiliter inſto, Synodum Diœceſanam proxime futuram in hoc Synodali Conuentu omnibus, qui intereſſe debent,pronunciari, & indici.

FORMVLÆ PRO Procuratore Cleri. Cap. VIII.

1 Formula pro Reductione Miſſarum ante Concil. Trid. & Anniuerſariorum.

Reuerendiſſime Pater in Chriſto, & Domine.Datur facultas Reuerendiſſi næ Amplitudini tuæ à Sacroſancto Concilio Tridentino,vt in Synodo Diœceſana,rebus diligenter perſpectis, poſſit pro ſua conſcientia in Eccleſijs ſuæ Diœceſis ſibi ſubiectis ſtatuere circa numerum Miſſarum, vel ob tenuem eleemoſinam, vel ob magnum Miſſarum numerum,ante Conc.Trid.à teſtatoribus relictarum; & item à Sacra Cõgregatione Conc. eiuſdem Tridentini, circa Anniuerſaria,& Officia Defunctorum,quicquid magis ad Dei honorem, & cultum,atque Eccleſiarum vtilitatem expedire videatur. cum autem in hac Synodo non poſſint omnia examinari profundius;Ego N.N: huius Cleri Procurator humiliter peto, & inſto apud Reuerendiſſimam Amplitudinem tuam, vt eligantur idonei viri,qui,prout erit opus, vnà cum Amplitudine tua numerum prædictorum reducant.

1 Pro alijs rebus formet Procurator libellos ſupplices,& legat eodem modo quo ſupra.

FORMVLÆ PRO SECRETARIO Synodi. Cap. IX.

1 Formulæ Decretorum,quæ ſignificata ſunt in ſecunda parte.

Et poſt Decretum de initio Synodi, quod ibidem habetur, legitur hoc modo;

2 Decretum de modo viuendi tempore Synodi.

Quoniam nihil fere ſæpius & diuinis litteris, & Eccleſiaſticis monumẽtis commendatum eſt,quàm clericalis ordinis hominum vitæ integritas, innocentia,fides,religio,pietas, virtutũque omnia ornamenta, quibus domus Dei potiſſimum excolitur: ideo Clerum noſtrum hic præſentem monemus, & per viſcera miſericordiæ Dei noſtri teſtamur, vt cum ſemper, tùm maxime hoc tempore in verbo, in conuerſatione, in charitate laicis hominibus præluceat omni virtutum ſplendore.Tabellam igitur diſciplinę Synodalis à nobis propoſitam diligẽter obſeruent: quæ eſt huiuſmodi.

Sa-

Digitized by Google

Sacerdotalis perſonæ officia,&c.Habetur ſupra pag. 27. & 28. legatur vſque ad n.2.

3 Decretum de Officialibus Synodi habetur ſupra pagina 27.

4 Decretum de præiudicio non afferendo.

Decernimus, ſi cui contigerit ſuo loco non ſedere,aut incedere, aut vocari,aut aliud quippiam agere, propterea nemini nouum ius acquiri, nec quicquam de cuiuſque iure,poſſeſſioneue detrahi; ſed in eo ipſo ſtatu permanere, in quo ante hanc Synodum eſſe reperiebatur.

5 Decretum de non diſcedendo.

Vobis prætcrea omnibus,& ſingulis qui huic Synodo iure intereſſe debetis,pęna excõmunicationis propoſita, vetamus, vt ne veſtrum quiſquam à ciuitate N. diſcedat, antequam hæc noſtra Diœceſana Synodus de more abſoluta, ac dimiſſa ſit niſi facultate à Vicario Generali ſibi conceſſa: ſed huic Synodo, Synodalibuſque actionibus,ſeſſionibus,ac conuentibus quibuſcunque, qui indicentur, omnes & ſingulos vos intereſſe iubemus, eadē excommunicationis pœna propoſita.

6 Decretum de oratione publica.

Quoniam veteris eſt inſtituti,ſolemniſque ritus in Synodali cõuentu pro publicis rebus orationem fieri, quod his maxime temporibus faciendum eſt: ideo in omni prece, & à ſacerdotibus præſertim in Miſſę ſacrificio his diebus Synodalibus ad Deum orationem adhiberi edicimus;nimirum;

Pro Sanctiſſimo D. N. &c. lege vt ſupra cap. 4. n. 5.

7 Decretum de Profeſſione ſidei facienda.

Sacroſancta Tridentina Synodo illud grauiſſime ſancitum eſt, vt quicũque Eccleſiaſtica beneficia obtinebunt, qui item ad Diœceſanam Synodum conuenire debent,omnes in ea ipſa Synodo, ad quam primo conuenient,profeſſionem fidei faciant. Verba Tridentini Concilij hæc ſunt, ſeſſ. 25.cap.2.

Cogit, *& infra.* Præcipit igitur Sancta Synodus, Patriarchis, Primatibus, Archiepiſcopis, & omnibus alijs, qui de iure, vel conſuetudine in Concilio Prouinciali intereſſe debent,vt in ipſa prima Synodo Prouinciali, poſt finē præſentis Concilij habenda, ea omnia,& ſingula; quæ ab hac Sancta Synodo definita, & ſtatuta ſunt palam recipiant;necnon veram obedientiam Summo Romano Pontifici ſpondeãt. & profiteantur; ſimulq; hæreſes omnes à Sacris Canonibus, & generalibus Concilijs,præſertimque ab hac eadem Synodo damnatas, publicè deteſtentur,& anathematizent.

Idem in poſterum quicunque in Patriarchas, & Primates, Archiepiſcopos, & Epiſcopos ſunt promouendi in prima Synodo prouinciali,in qua ipſi interfuerint, omnino obſeruent.

Quod ſi quis ex ſupradictis omnibus quod abſit, renuerit, Epiſcopi Comprouinciales ſtatim Summum Pontificem admonere,ſub pœna diuinæ indignationis, teneantur, interimque ab eiuſdem communione abſtineant.

Cæteri vero omnes,ſiue in præſenti, ſiue in futurum, beneficia Eccleſiaſtica habituri, & qui in Synodo diœceſana conuenire debent,idem vt ſuprà in ea Synodo, quæ primo quoque tēpore celebrabitur faciant, & obſeruent:aliàs ſecundum formam Sac.Canonum puniantur.

In Prou. Mediol. additur Decretum Conc. Prou. 1. Sacri igitur,&c.quod habetur infra in calce.

Accedant igitur omnes, & ſinguli Eccle-

Eccleſiaſtica beneficia obtinentes, vel ſacris ordinibus initiati (ſi in edicto vocantur) qui alias in Synodo nō præſtiterunt, & fidei profeſſionem ex formula præſcripta à Pio IV. emittant, genuflexi in medio clero ante Reuerendiſſimum Epiſcopum.

Idē Secret. ſtans legit ex Bulla Pij IV.

EGo N. firma fide credo, & profiteor omnia, & ſingula quæ continentur in Symbolo fidei, quo Sanct. Romana Eccleſia vtitur; videlicet Credo in vnum Deum Patrem omnipotentem, factorem Cœli, & Terviſibilium omnium, & inuiſibilium. Et in vnum Dominum Ieſum Chriſtum Filium Deum vnigenitum. Et ex Patre natum ante omnia ſæcula. Deum de Deo lumine de lumine Deum verum de Deo vero. Genitum non factum, conſubſtantialem Patri, per quem omnia facta ſunt. Qui propter nos homines, & propter noſtram ſalutem deſcendit de Cælis. Et incarnatus eſt de Spiritu Sancto, ex MARIA Virgine: & homo factus eſt. Crucifixus etiam pro nobis ſub Pontio Pilato, paſſus, & ſepultus eſt. Et reſurrexit tertia die ſecundum ſcripturas. Et aſcendit in Cælum, ſedet ad dexteram Patris. Et iterum venturus eſt cū gloria iudicare viuos, & mortuos cuius regni non erit finis. Et in Spiritum Sanctum Dominum, & viuificantem, qui ex Patre, Filioque procedit; qui cum Patre & Filio ſimul adoratur, & cōglorificatur, qui locutus eſt per Prophetas. Et vnam Sanctam Catolicam & Apoſtolicam Eccleſiam. Confiteor vnam baptiſma in remiſſionē peccatorum. Et expecto reſurrectionem mortuorum. Et vitam venturi ſæculi. Amen. Apoſtolicas, & Eccleſiaſticas traditiones, reliquaſque eiuſdem Eccleſiæ obſeruationes, & conſtitutiones firmiſſimè admitto, & amplector: Item ſacram ſcripturam iuxta eum ſenſum, quem tenuit, & tenet Sancta Mater Eccleſia, cuius eſt iudicare de vero ſenſu, & interpretatione ſacrarum ſcipturarum, admitto, nec eam vmquam, niſi iuxta vnanimē conſenſum Patrum accipiam, & interpretabor. Profiteor quoque ſeptem eſſe verè, & propriè Sacramenta nouæ legis, à IESV CHRISTO Domino noſtro inſtituta, atq; ad ſalutem humani generis, licet non omnia ſingulis neceſſaria, ſcilicet Baptiſmum, Confirmationem, Euchariſtiam, Pœnitentiam, Extremam vnctionem, Ordinem, & Matrimonium, illaque gratiam cōferre: & ex his Baptiſmum Confirmationem, & Ordinem ſine ſacrilegio reiterari non poſſe. Receptos quoque, & approbatos Eccleſiæ Catholicæ ritus, in ſupradictorum omniū Sacramētorum ſolemni adminiſtratione, recipio, & admitto. Omnia, & ſingula quę de peccato originali, & de Iuſtificatione in Sacroſancta Trident. Synodo definita, & declarata fuerunt, amplector, & recipio. Profiteor pariter, in Miſſa offerri Deo verum, proprium, & propitiatorium Sacrificiū pro viuis, & defunctis: atq; in ſanctiſſimo Euchariſtiæ Sacramēto eſſe verè realiter, & ſubſtantialiter corpus, & ſanguinem, vnà cum anima, & diuinitate Domini noſtri Ieſu Chriſti, fierique conuerſionem totius ſubſtantiæ panis in corpus, & totius ſubſtantiæ vini in ſanguinem, quam conuerſionem Catholica Eccleſia Tranſubſtatiantionem appellat. Fateor etiā, ſub altera tantùm ſpecie, totum, atq; integrum Chriſtū verumque Sacramentum ſumi. Conſtāter teneo Purgatorium eſſe Animaſq; ibi detentas fidelium ſuffragijs iuuari: Similiter, & Sanctos vna cū Chriſto regnantes, venerandos, atque inuocādos eſſe; eoſq; orationes Deo pro nobis offerre atq; eorū Reliquias eſſe venerandas. Firmiſſimè aſſero Imagines Chriſti, ac Deiparæ ſemper Virginis, nec non aliorum Sanctorum habendas, & retinendas eſſe atque eis debitum honorem, ac venerationem impertiendam. Indulgentiarum etiam

Digitized by Google

poteſtatem à Chriſto in Eccleſia relictam fuiſſe, illarumque vſum Chriſtiano populo maximè ſalutarem eſſe affirmo. Sanctã Catholicam, Apoſtolicam Romanam Eccleſiam omniũ Eccleſiarum Matrem, & Magiſtram agnoſco; Romanoque Pontifice Beati Petri Apoſtolorũ Principis ſucceſſori, ac IESV Chriſti Vicario veram obedientiam ſpondeo, ac iuro. Cætera item omnia à ſacris Canonibus, & Oecumenicis Concilijs ac præcipuè à ſacroſancta Tridentina Synodo tradita, definita, & declarata indubitanter recipio, atque profiteor, ſimulque contraria omnia, atque hæreſes quaſcumque ab Eccleſia damnatas, & reiectas, & anthematizatas, ego pariter damno, reijcio, & anathematizo. Hãc veram Catholicam fidem, extra quam nemo ſaluus eſſe poteſt, quam in præſenti ſponte profiteor, & veraciter teneo eandem integram, & inuiolatam vſq; ad extremum vitæ ſpiritum, conſtantiſſimè (Deo adiuuante) retinere, & confiteri, atq; à meis ſubditis, vel illis, quorum cura ad me in munere meo ſpectabit, teneri doceri, & prædicari, quantum in me erit, curaturum.

8 Decretum de continuatione Seſſionis primæ.

Decernimus, & indicimus continuationem huius ſeſſionis fore hodie hora .... in qua vocabuntur omnes, & ſcrutinium fiat à Præfectis.

9 Decretum de diſceſſu.

Ne quiſquam à loco ante diſcedat, quã Reuerendiſſimus Epiſcopus è Synodo abierit, nec vero raptim, turbulẽterue: ſed grauiter, & decoro inceſſu.

Capitula, & clerici Eccleſiarum Collegiatarum, vt collegiatim venerũt, ita recedant, prælata Cruce.

10 Decretum de Clero vocando: & Cathedratico ſoluendo.

Vocabuntur omnes, & ſinguli, quicunque ſint, qui huic Synodo Diœceſanæ præſentes adeſſe debent, qui certo Eccleſiæ nomine vniuersè vocati ordine bini, & collegiatim ad Reuerendiſſimum Epiſcopum recte accedant, qui reuerentiam exhibeant: & quia ſinguli nominatim vocabuntur, capite aperto, & ſtantes modeſta, altaq; voce reſpondeant: Adſum.

Parochi redeuntes (& alij, qui ſolẽt) ad Oeconomum deputatum accedãt, ſinguliq; cathedraticum ſoluant.

11 Decretum de Scrutinio Synodali.

Scrutiniũ Synodale à Patribus inſtitutum poſt cleri vocationem à Præfectis agi decernimus hoc eſt, dum alij vocantur, vocatorum fiat ſcrutinium: quod in cappellis huius Eccleſiæ ſic diſtributum fuit.

Clerus ciuitatis N. conueniat ad cappellam S. N. ſub Præfecto M. R. D. N. N. Archidiacono.

Clerus eiuſdem ciuitatis N. conueniat ad cappellam S. N. ſub Præfecto R. D. N. Canonico.

Clerus Vicariatus N. conueniat ad cappellã S. N. ſub Præfecto, &c. & ſic deinceps iuxta diſtributionem cuiuſq. tùm ciuitatis, tùm Diœceſis. vt in 1. par. dictum eſt c. 25. num. 4.

Præfecti Scrutinij Synodalis pro ſua quiſque timorata, religioſaque conſcientia in veritate, ſinceritate, & iuſtitia ſcrutinium agant præſcriptum Tabellæ editæ, curentq; aptè, & diſtinctè notare, quæ repererint, & rebus à ſe notatis vnuſquiſque ſubſcribat.

Si tempus deſit, peragunt Scrutinum extra Synodalem ſeſſionem.

Qui ad eos non acceſſerint pro ſcrutinio, perinde puniantur, ac ij qui ad hanc Synodum nulla iuſta de cauſa impediti non venerint.

Interrogati vero ſi quid indecore vel reſponderint, vel egerint, à Præfectis ipſis notentur, vt canonicæ ſubiaceant diſciplinæ.

12 For-

12 Formula Catalogi Cleri pro eo vocando. Dicat Secretarius titulum.

Tit. Clerus ciuitatis. Si Abbates vocandi ſunt, hoc loco vocentur.
Tit. Clerus Eccleſiæ cathedralis.
M. R. D. N. N. I. V. D. Prothon. Apoſtolic. Archipresbyter Eccleſiæ Cathed.
R. D. N. N. Canonicus eiuſdem.
S. T. Doctor., & Pœnitentiarius. D. N. N. Manſionibus, ſeu Beneficiarius eiuſdem.
Venerabilis presbyter N. N. Curatus eiuſdem.
Presbyter N. N. Beneficiatus eiuſd.
Presbyter N. N. Capellanus amonibilis eiuſdem.
N. N. Diaconus, ſeu Subdiaconus.
Tit. Cleri Seminarij.
N. N.
N. N.
Tit. Clerici Sacriſtiæ cathedralis.
N. N.
Tit. Collegiatæ ciuitatis.
Tit. Collegiatæ S. N.
R. D. N. N. Præp.
R. N. N. Canonicus.
Tit. Parochi ciuitatis.
Venerabilis Presbyter N. N. Curatus S. N. I V. D. vel Theologus. ſi Regularis eſt. F. N. vel Don N. pro Curato S. N.
Tit. Presbyteri ciuitatis.
Presb. N. N. Beneficiatus S. N. Presb. N. N.
Tit. Diaconi, Subdiaconi, & Clerici ciuitatis.
N. N. Diaconus.
N. N. Subdiaconus.
N. N. Clericus.
Tit. Clerus Diœceſis.
Tit. Collegiatæ S. N. loci N.
R. D. N. N. Propoſitus, & Curatus.
R. N. N. Canonicus.
Venerab. presb. N. N. Curatus. eiuſmodi loci.
Tit. Vel: Vicarius loci N.
R. N. N. Vicarius Foraneus.
Venerab. Presb. N. N. Curatus loci N.
Presbyter N. N. Beneficiatus S. N.
Presbyter N. N.
N. N. Diaconus ſeu Subdiaconus.
N. N. Clericus.
Abſentes notentur linea ducta hoc modo.

13 Decretum de officio mortuorum.

Edicimus præterea cras pro Sacerdotibus, & Clericis, qui poſt vltimam Synodum obierunt, ſolemnem commemorationem fieri: (ſi eſt in Prou. Mediol. addat) ex Decreto Conc. Prou. quinti.

14 Decretum de Seſſione ſecunda.

Decernimus, & indicimus Seſſionē ſequentem fore craſtina die mane, quæ erit huius menſis...... hora.....

15 Decretum De Iudicibus Synodalibus.

Ex Conc. Trid. ſeſſ. 25. cap. 10.

Quoniam ob malitioſam petentium ſuggeſtionem, & quandoque ob locorum longinquitatem, perſonarum notitia, quibus cauſæ mandantur, vſq. adeò haberi nō poteſt; hincq. interdū Iudicibus, non vndequaque idoneis, cauſę in partibus delegantur: ſtatuit S. Synodus, in ſingulis Concilijs prouincialibus, aut diœceſanis, aliquot perſonas, quæ qualitates habeant, iuxta Cōſtitutionem Bonifacij VIII. quæ incipit: *Statutum* & alioquin ad id aptas deſignari vt præter Ordinarios locorum, ijs etiam poſt hac clauſæ Eccleſiaſticæ, ac ſpirituales, & ad forum Eccleſiaſticum pertinentes, in partibus delegandæ committantur. Et ſi aliquē interim ex deſignatis mori contigerit, ſubſtituat Ordinarius loci, cum conſilio Capituli, alium in eius locum vſque ad futuram prouincialem, aut diœceſanam Synodum: ita vt habeat vnaquæque Diœceſis quatuor ſaltem,

aut etiam plures probatas perſonas, ac vt ſupra qualificatas, quibus huiuſmodi cauſæ à quolibet Legato vel Nuncio, atque etiam à Sede Apoſtolica committantur: Alioquin poſt deſignationem factam, quam ſtatim Epiſcopi ad ſummum Romanum Pontificem tranſmittant, Delegationes quæcumque aliorum Iudicum alijs, quamuis factæ, ſubreptitiæ cenſeantur. Admonet de hinc ſacta Synodus tàm ordinarios, quàm alios quoſcumque Iudices, vt terminandis cauſis quanta fieri poterit breuitate ſtudeant: ac litigatorum à tribus, ſeu in litis conteſtatione, ſeu alia parte iudicij differenda, modis omnibus, aut termini præfixione, aut competenti alia ratione occurrant.

Tùm additur Conſtitutio Bonifacij VIII.

STatutum & infra. Sancimus igitur, vt nullis, niſi Dignitate prædictis, aut perſonatum obtinentibus, ſeu Eccleſiarum Cathedralium Canonicis, cauſæ auctoritate litterarum Sedis Apoſtolicæ, aut Legatorum eiuſdem de cætero committantur nec audiantur alibi, quàm in Ciuitatibus, vel Locis inſignibus, vbi poſſit commode, copia peritorum haberi. *& reliqua.*

Sacra Tridentina Synodus iubet aliquos viros deligi, quales Sũmus Pontifex Bonifacius Octauus ſua conſtitutione præſcripſit aptos, atque idoneos, quibus cauſæ ad forum Eccleſiaſticum pertinentes in partibus committi poſſint. ſed & Gregor. XV. præcepit in gratiam Regularium, qui ſibi Conſeruatores ex Iudicibus Synodalibus eligere debent, cuius Conſtitutionis verba hæc ſunt:

In futurum Sanctitas ſua hac generali, & perpetuò valitura Conſtitutione ſtatuit, & decreuit, vt Iudices Conſeruatores huiſmodi, ſiuè principales, ſiuè ſubrogati, eligi, nominari, aut deputari non poſſint, niſi, non ſolum habeant qualitates requiſitas, & deſcriptas in Conſtitutione ſimili rec. Bonifacij Papæ VIII. etiam Prædeceſſoris ſui, quę incipit *Statutum*; ita vt vel dignitate Eccleſiaſtica præditi, vel perſonarum obtinentes, vel Eccleſiarum Cathedralium Canonici exiſtant; ſed etiam in Concilijs prouincialibus, aut Diœceſanis, iuxta decretum Concilij prædicti, Iudices electi, ſeu deſignati ſint. Quodque deinceps litteræ cõſeruatoriæ per ſedem Apoſtolicam concedendæ ſupraſcriptis tãtum dirigantur, & quæ literæ aliter expedientur, illæ, ac deputationes huiuſmodi, omniaque exindè ſequenda nullius ſint roboris, vel momẽti, & nihilominus, qui ſecus, quã iuxtà formam ſuperius præſcriptã Conſeruatores huiuſmodi cũ effectu eligere, nominare, ſeu deputatis vti auſi fuerint, Regulares quidem voce actiua, & paſſiua ſint ipſo iure priuati, adeo, vt habilitationẽ à nemine, præterquam à Romano Pontifice conſequi valeant, reliqui vero alijs pœnis arbitrio Sanctitatis Suæ coerceantur, & prædictorũ omniũ Conuentus, Monaſteria, ac loca huiuſmodi, eorũque perſonę, ac bona careant Conſeruatore ad annum, itaut illorum cauſæ interea corã locorum Ordinarijs dũtaxat cognoſci, ac diffiniri debeant; cęterum vt latius pateat Cõſeruatorum huiuſmodi deligendorũ facultas, Sanctitas ſua admonitos voluit omnes locorum ordinarios, vt in Synodis Prouincialibus, aut Diœceſanis quàmplures perſonas ex habentibus qualitates in prædicta Conſtitutione eiuſdem Bonifacij prædeceſſoris contentas, & alioquin ad id aptas, deſignari procurent; & ſi aliquem interim ex deſignatis mori contigerit, ſubſtituat Ordinarius loci cum conſilio Capituli alium in eius locum vſque ad futuram prouincialem, aut diœceſanam Synodum.

Vt igitur eiuſmodi decreta exequamur, vobis proponimus hos (Iuriſcõſultos) quibus cauſæ delegentur iudicãdæ, donec altera Synodus habeatur.

Si

Si canonici non ſunt I.V.D. tace, Iuriſconſultos.
M.R.D.N.N. Archidiaconum Eccleſ. Cathedralis.
R.D.N. Canonicum.
R.D.N. Prothonotharium Apoſtolicum.

In Prouincia Mediolan. debet legi Decretum quoque S. Congregationis Conc. Trid. 27. Septembris 1614. quæ decernit electionem omnium Canonicorum cathedralis Eccleſiæ. Habes infra in calce huius 4. partis.

16 Decretum de examinatoribus.

Ex Concilio Trid. ſeſſ. 24. capit. 18. Examinatores autem ſingulis annis in diœceſana Synodo ab Epiſcopo, vel eius Vicario, ad minus ſex proponantur, qui Synodo ſatisfaciant, & ab ea probentur. Adueniente que vacatione cuiuſlibet Eccleſiæ, tres ex illis eligat Epiſcopus, qui cum eo examen perficiant. indeque ſuccedente alia vocatione, aut eoſdem, aut alios tres, quos maluerit, ex prædictis illis ſex eligat. Sint vero hi Examinatores, Magiſtri, ſeu Doctores, aut Licentiati in Theologia aut iure Canonico, vel alij clerici, ſeu Regulares, etiam ex ordine mendicãtium, aut etiam Sæculares, qui ad id videbuntur magis idonei, iurẽtque omnes ad ſancta Dei Euangelia, ſe quacunque humana affectione poſtpoſita, fideliter munus executuros, caueãtque ne quidquam prorſus occaſione huius examinis, nec ante, nec poſt accipiant, alioqui ſimoniæ vitium, tàm ipſi, quàm alij dantes, incurrant, à qua abſolui nequeant, niſi dimiſſis Beneficijs, quæ quomodocumque etiam antea obtinebant, & ad alia in poſterum inhabiles reddantur. Et de his omnibus non ſolum coram Deo, ſed etiam in Synodo prouinciali, ſi opus erit, rationem reddere teneantur. à qua, ſi qui contra officium eos feciſſe, compertum fuerit, grauiter eius arbitrio puniri poſſint.

Barth. Gauant.

Tridentinum ergo decretum Nos volentes exequi pro Diœceſis noſtræ amplitudine proponimus vobis hos RR. viros, qui munus hoc gerãt, quoad altera Synodus habebitur.
M.R.D.N.N.I.V.D. Protonot. Apoſtol. Decanum cathedralis.
R.D.N.N. Canonicum, & Theologum Cathedralis.
R.P.F. Io N. Priorem S. Dominici. vel:
R. P. Priorem pro tempore. S. Dominici.
Placent ne Vobis?

17 Decretum de Teſtibus Synodalibus.

Vetus eſt conſuetudo Sacroſanctis canonum decretis introducta, vt Synodi ſingulis Diœceſanis viri aliquot vita, & moribus graues, ac probati deligantur, qui animaduertant diligenter, an aliquid in vrbe, & diœceſi ſit, quod corrigi, emendariue debeat; ac ſi quid tale cognouerint, id Nobis, vel Vicario noſtro generali, aut Viſitatoribus noſtris ſignificent, interrogatique de aliqua re, quæ emendationem requirat, ſumma integritate referant. Nos igitur vetus illud probatiſſimum inſtitutum ſecuti, huic muneri proponimus, ac nominamus in ciuitate, & Diœceſi hos viros, quorum nomina ſequuntur.
In ciuitate R.D.N.N.R.D.N.N.
In Diœceſi Venerabilem Presbyterum N.N. curatum, &c.
Vel: quorum nomina dignis de cauſis ſecreto haberi volumus in hac ſchedula. erit autem obſignata ſigillo Epiſcopi; & eleuabitur, vt videatur.

18 Decretum de punctatoribus.

Et quia ad Eccleſiaſticam diſciplinã conſeruandam ſummopere Punctatoribus eſt opus, & ea de re ſancita ſunt plura decreta, hos punctatores delegimus.
R.D.N.N. Canonicũ in Cathedral.

R. N. Canonicum in Collegiata S.N.

19 Decretum de iureiurando.

Examinatores,(Teſtes Synodales)ac Punctatores promulgati accedant ad Reuerendiſſimum Epiſcopum, corã quo ex præſcripta formula iuſiurandum præſtent, Nota.ſi Teſtes habentur ſecreto, in prædicto Decreto taceantur.& additur.

20 Teſtes autem iurabunt ſecreto in manibus eiuſdem Reuerendiſſimi.

21 Decretum de præſtando iuramento ab abſentibus.

Qui Examinatores (Teſtes Synodales) & Punctatores per Nos nominati & deputati ſunt, ſi qui in Synodo ex præſcripto iuſiurandum non præſtiterint, illud præſtent prout D. Vicarius Generalis mandauerit.

22 Decreta de Reſidentia ſemper legenda ex Conc. Trid.

Ex Conc. Trid. Seſſione 6. cap. 2. de Reformatione.

Eadem ſacroſancta & infra. Omnes Patriarchalibus Primatialibus, Metropolitanis, & Cathedralibus Eccleſijs, quibuſcunque, quouis nomine, ac titulo præfectos monet, & monitos eſſe vult, vt attendentes ſibi, & vniuerſo gregi, in quo Spiritus Sanctus poſuit eos regere Eccleſiam Dei, quã acquiſiuit ſanguine ſuo, vigilent, ſicut Apoſtolus præcipit, in omnibus laborent & miniſterium ſuum impleãt, implere autem illud ſe nequaquam poſſe ſciant, ſi greges ſibi commiſſos mercenariorum more deſerant, atque ouiũ ſuarum, quarum ſanguis de eorum eſt manibus à ſupremo Iudice requirendus, cuſtodiæ minimè incumbant: Cũ certiſſimum ſit, non admitti Paſtoris excuſationem, ſi lupus oues comedit, & Paſtor neſcit. Ac nihilominus, quia nonnulli, quod vehementer dolendum eſt, hoc tempore reperiuntur, qui propriç etiam ſalutis immemores, terrenaque cęleſtibus, ac diuinis humana præferentes, in diuerſis Curijs vagantur, aut in negotiorum temporalium ſollicitudine, ouili de relicto; atque ouium ſibi commiſſarum cura neglecta, ſe detinent occupatos.

Placuit Sacroſanctæ Synodo antiquos Canones, qui temporum, atque hominum iniuria penè in deſuetudinem abierunt, aduerſus non reſidentes promulgatos innouare, quemadmodum virtute præſentis decreti innouat, ac vlterius, pro firmiori eorumdem reſidentia, & reformandis in Eccleſia moribus in hunc qui ſequitur modum ſtatuere, atq; ſancire.

Si quis à Patriarchali, Primatiali, Metropolitana, ſeu Cathedrali Eccleſia ſibi quocunque titulo, cauſa, nomine, ſeu iure cõmiſſa, quacunque ille dignitate, gradu, & præeminentia præfulgeat, legitimo impedimento, ſeu iuſtis, & rationabilibus cauſis ceſſantibus, ſex menſibus cõtinuis, extra ſuam dięceſim morando, abfuerit; quartę partis fructuum vnius anni fabricæ Eccleſię, pauperibus loci per Superiorem Eccleſiaſticum applicandorum pœnam ipſo iure incurrat. Quod ſi per alios ſex mẽſes in huiuſmodi abſentia perſeuerauerit; aliam quartam partem fructuum ſimiliter applicandam eo ipſo amittat. Creſcente vero contumacia, vt ſeueriori Sac. Can. cenſuræ ſubijciatur, Metropolitanus ſuffraganeos Epiſcopos abſentes, Metropolitanum vero abſentem Suffraganeus Epiſcopus antiquior reſidens, pœna interdicti ingreſſus Eccleſiæ eo ipſo incurrenda, infrà tres menſes per litteras, ſeu Nuntium Romano Pontifici denunciare teneatur: qui in ipſos abſentes, prout cuiuſque maior, aut minor contumacia exegerit, ſupremę Sedis auctoritate animaduertere, & Eccleſijs ipſis de Paſtoribus vtilioribus prouidere poterit, ſicut in domino nouerit ſalubriter expedire.

Ex

Digitized by Google

Ex eodem Conc. Seſſ. 23. cap. 1. de Reformatione.

Cum præcepto diuino & infrà. Ne vero ea, quæ de reſidentia ſanctè, & vtiliter iam antea ſub fel. rec. Paulo III. ſancita fuerunt, in ſenſus à Sacroſanctæ Synodi mente alienos trahantur, ac ſi vigore illius Decreti quinque menſibus continuis abeſſe liceat illis; inhærendo declarat Sacroſancta Synodus, omnes Patriarchalibus, Primatialibus, Metropolitanis, ac Cathedralibus Eccleſijs quibuſcunque, quocũque nomine, & titulo præfectos, etiam Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cathedrales ſint, obligari ad perſonalem in ſua Eccleſia, vel Diœceſi reſidentiam, vbi iniuncto ſibi officio defungi teneantur; neque abeſſe poſſe, niſi ex cauſis, & modis infrà ſcriptis.

Nam cum Chriſtiana Charitas, vrgens Neceſſitas, de debita Obedientia, ac euidens Eccleſiæ, & Reipub. Vtilitas aliquos nonnunquam abeſſe poſtulent, & exigant; Decernit eadem Sacroſancta Synodus has legitimæ abſentiæ cauſas à Beatiſſ. Rom. Pont. aut à Metropolitano, vel, eo abſente, ſuffraganeo Epiſcopo antiquiori reſidẽte, qui idem Metropolitani abſentiam probare debebit, in ſcriptis eſſe approbandas, niſi cum abſentia inciderit propter aliquod munus & Reipub. officium Epiſcopatibus adiunctum: cuius quoniam cauſæ ſunt notoriæ, & interdum repentinæ, nec eas quidem ſignificari Metropolitano neceſſe erit: ad eundem tamẽ cum Conc. prouinciali ſpectabit iudicare de licentijs à ſe, vel à ſuffraganeo datis, & videre ne quis eo iure abutatur; vt pęnis canonicis errantes puniantur.

Interea meminerint diſceſſuri, ita ouibus ſuis prouidendum, vt quãtum fieri poterit, ex ipſorum abſentia, nullum damnum accipiant. Quoniam autem qui aliquantiſper tantum abſunt, ex veterum Canonum ſententia, non videntur abeſſe, quia ſtatim reuerſuri ſunt: Sacroſancta Synodus vult illud abſentiæ ſpatium ſingulis annis, ſiue continuum, ſiue interruptum extra prædictas cauſas, nullo pacto debere duos, aut ad ſummum tres menſes excedere: & haberi rationem vt id æqua ex cauſa fiat, & abſque vllo gregis detrimento, quod an ita ſit abſcedẽtium conſcientiæ relinquit, quam ſperat religioſam, & timoratam fore, cũ Deo corda pateant, cuius opus non fraudulenter agere ſuo periculo tenẽtur: eoſdem interim admonet, & in Domino hortatur, ne per illius temporis ſpaciũ, Dominici Aduentus, Quadrageſimæ Natiuitatis, Reſurrectionis Domini, Pentecoſtes item, & Corporis Chriſti diebus, quibus refici maximè, & in Domino gaudere Paſtoris præſentia oues debeant, ipſi ab Eccleſia ſua Cathedrali vllo pacto abſint, niſi Epiſcopalia munia in ſua Diœceſi eos alios vocent.

Si quis autem, quod vtinam nunquã eueniat, contra huius Decreti diſpoſitionem abſuerit; ſtatuit Sacroſancta Synodus, præter alias pœnas aduerſus non reſidentes ſub Paulo III. impoſitas, & innouatas, ac mortalis peccati reatum, quem incurrit, eum pro rata temporis abſentiæ fructus ſuos nõ facere, nec tuta conſcientia, alia etiã declaratione non ſecuta, illos ſibi detinere poſſe, ſed teneri, aut ipſo ceſſante, per Superiorem Eccleſiaſticum illos fabricæ Eccleſiarum, aut pauperibus loci erogare: prohibita quacunque cõuentione, vel compoſitione, quæ, pro fructibus malè perceptis appellatur ex qua etiam prædicti fructus in totum, aut pro parte ei remitterentur: nõ obſtantibus quibuſcunq; priuilegijs cuicunque Collegio, aut fabricę cõceſſis.

Eadem omnino, etiam quoad culpã, amiſſionem fructuum, & pœnas de Curatis, inferioribus, & alijs quibuſcunque, qui Beneficium aliquod Eccleſiaſticum curam animarum habens obtinent, Sacroſancta Synodus declarat, & decernit; ita tamen, vt quando-

cunque eos, cauſa prius per Epiſcopū cognita,& probata, abeſſe contigerit; Vicarius idoneum, ab ipſo Ordinario approbandum, cum debita mercedis aſſignatione relinquant.

Diſcedendi autem licentiam in ſcriptis gratiſque concedendam,ſvltra bimeſtre tempus,niſi ex graui cauſa,non obtineant. Quod ſi per Edictum citati etiam non perſonaliter, contumaces fuerint, liberum eſſe vult Ordinariis, per cenſuras Eccleſiaſticas, & ſequeſtrationem,& ſubtractionem fructuū aliaque iuris remedia, etiam vſque ad priuationem, compellere,nec executionem hanc, quolibet Priuilegio, licentia,familiaritate,exemptione,etiam ratione cuiuſcūque beneficij, pactione,ſtatuto, etiam iuramento, vel quacumque auctoritate, confirmato,conſuetudine etiam immemorabili, quæ potius corruptela cenſenda eſt, ſiue appellatione,aut inhibitione, etiam in Romana Curia,vel vigore Eugenianę conſtitutionis,ſuſpendi poſſe.

Poſtremò, tam decretum illud Paulo III. quàm hoc ipſum, in Conciliis Prouincialibus, & Epiſcopalibus publicari Sancta Synodus præcipit, cupit enim, quæ adeò ex Paſtorum munere,animarūque ſalute ſunt,frequenter omnium auribus,mentibuſque infigi,vt inpoſterum Deo iuuante, nulla temporum iniuria, aut hominum obliuione, aut deſuetudine aboleantur.

23 In Prouincia Mediolanenſi debent etiam legi,ex Decreto Conc.Prouinc. 3.Bullę Pij II.de clericis male promotis, Pij V. de confidentiis beneficialibus: quarum tenores imprimendæ erunt in calce huius 4.partis; vbi etiam De vita & honeſtate Clericorum ex Concil.Prou. 1.& 4. de diu.Officiis,& Chori diſciplina ex Conc. 1.& 5.

In eadem Prouincia Mediol.legi debent Monitiones ad Clerum, ex Decreto Concilij 4.Prouincialis,quę magis Epiſcopo placuerint, non omnes, videlicet.

Primo fratres,&c. quas dabimus in calce item huius 4.p.

24 Decretum de concluſione Synodi.

Synodi noſtræ diœceſanæ N. Deo adiutore optatū finem videmus; quapropter eam cum gratiarum Deo actione concludendam eſſe decernimus,& concluſam enunciamus.

25 Decretum futuræ Synodi: quod fit in Prou.Mediolanenſi.

Aliam præterea futuram Synodum indicimus iuxta Tridentinam ſanctionem habendam anno ſequenti.... die ..... menſis ...... niſi aliqua ex cauſa illam prorogari ad vos datis litteris, aut aliàs per Edictum publicum intellexeritis.

26 Decretum de dimiſſione Synodi.

Ad laudem Dei omnipotentis Beatiſſimæque Virginis Mariæ, ac S. N. Patroni noſtri, & aliorum noſtrorum Promotorum decernimus Synodum dimiſſam;ac propterea cuique eundū eſſe ad proprias Eccleſias. Hortamur autem omnes vos, Fratres chariſſimi, vt tales vos præbeatis in miniſterio veſtro,quales maximè decet Sacerdotes ab omni mundanorum cura ſegregato: illudque maximè, cum redieritis præſtandum erit, vt populus omnis vos ab hac Synodo non mediocrem fructum reportaſſe intelligat; id fiet, ſi nouo Spiritus Sancti lumine illuſtrati, quæ magna Synodorum eſt vis,ac virtus, cæteris in omni opere veſtro inpoſterum prælucere ſtudueritis,& in omni parte officij veſtri omnem diligentiam adhibueritis.

Hactenus Formulæ, & Decreta pro Secretario Synodi.

CAPITA ORATIONIS Mentalis in fine Seſſionum.
Cap. X.

1 In fine primæ Seſſionis. Orate.

per notas: fa, re.

Fratres chariſſimi: *per notas: fa, mi, re, fa, fa. Sequentia cantantur tardiùs.*

TOto corde conuerſi ad Dominũ, mentes ad cœlum erigamus, & corporibus proſtrati hæc deuote precemur, inuocatis SS. Patronis, & Protectoribus huius Diœceſis N. N. item SS. Martyribus N. N. cum cęteris Beatis, quorum corpora quieſcunt in hac Diœceſi. *terminatio fit per, fa, re.*

Orate intimo dolore, vt Dominus peccatorum veſtrorum veniam vobis cõcedat, negligentijs indulgeat, ignorantiæ parcat, errata omnia condonet, quæ in clericali diſciplina, in officijs ſacerdotalibus multiplici errore commiſiſtis. Intimo charitatis affectu ſinguli pro Reuerendiſſimo Epiſcopo, & omnibus, qui in hoc Clero continentur; idem ora e, orate inuicem, vt ſaluemini. *terminatio fit ſemper, vt ſupra; & fit pauſa per vnum, Miſerere.*

Fratres chariſſimi: vnanimes perſeuerate in oratione, & petite à Patre miſericordiarum, & Deo totius conſolationis, quem credimus eſſe in medio huius ſacri cętus: petite Spiritus Sancti dona, vt poſt hac digne omnes ambulent vocatione, qua vocati ſunt; vt Sacramenta digne miniſtrent, verbum Dei cum fructu prædicent: animas ſollicite curent: religioſe viuant: in patientia poſſideant animas ſuas.

Fratres chariſſimi: vnanimes orate pro Sanctiſs. D. Noſtro N. Papa...... Chriſti Vicario, vt Sãctam Eccleſiam ſanctè gubernet cum Sacro Cardd. Collegio. Orate pro S. Catholica, & Apoſtolica Eccl. Rom. toto orbe terrarum diffuſa, vt eam Deus conſeruet, defendat, augeat, exaltet ad honorem, & gloriam ſuam.

2 In fine Secundæ Seſſionis.

Fratres chariſſimi: vnanimes orate, vt bonum, quod in nobis à Reuerendiſſimo Antiſtite noſtro, tam incenſo charitatis ſtudio, & officio requiritur, omnino exequamur, vtq; prompta cũ eo ſollicitudine gradientes, digne ambulemus vocatione, qua vocati ſumus, omnique in opere bono creſcentes, obediamus ſtudiis Deo placitarum orationum.

Fratres chariſſimi: orate pro Reuerendiſſimo Epiſcopo noſtro N. vt diuino Spiritu illuſtratus, & roboratus, vnà cum ſuis adiutoribus, & cum grege ſuo conſequatur vitam æternam.

Fratres chariſſimi: orate vnanimi Spiritum Dominum Meſſis huius, vt operarios mittat in meſſem ſuam, detq; omnibus huius vineæ N. operariis Spiritus Sancti ignem, ac lumen; demumq; æternam mercedem.

Vbi adeſt Prouincia loco primi capitis Orationis in 2. Seſſione, dicatur.

Fratres chariſſimi: vnanimes orate pro Prouincia N. pro Illuſtriſs. Metropolitano, & pro omnibus Prouinciæ Epiſcopis, vt ſanctè regant Eccleſiam Dei: vt flagella, perturbationes, contentiones, errores omnes, & omnes aduerſitates dignetur auertere, detque illis in tranquillitate, paceque ſancta Eccleſias ſuas gubernare.

3 In fine Tertiæ Seſſionis.

Fratres chariſſimi: Orate toto cordis affectu pro Imperatore, (Rege noſtro) Principibus, & Rectoribus temporalibus huius noſtræ Diœceſis, vt cũ pace, & ſalute communi munus ſuum exequãtur, recta ſẽper ſentiãt, & operentur: Eccleſiæ defenſores ſe præſtẽt, & vitam ſempiternam mereantur.

Fratres chariſſimi: orate vnanimes, vt Deus ſpiritum religioſæ obſeruantiæ

tiæ det omnibus viris regularibus huius Diœceſis ad ſuam ſalutem, & ædificationem populorum: omnibus item monialibus ad ſalutem ſuam, & aliorum.

Fratres chariſſimi; vnanimes orate pro cunctis populis huius Diœceſis, vt Deus conſeruet Sanctam Fidem Catholicam, peccata eliminet, augeat deuotionem, concedat abundantiam fructuum terræ, ad eorum felicitatem.

Si quid occurrat tempore Synodi, pro quo ſpecialiter ſit orandum, addatur capitibus prædictis. quæ, licet in tres dies ſint diſtributa, poſſunt tamen vnaquoque die ſimul cantari, vt oretur eo triduo pro prædictis omnibus.

FORMVLÆ ACCLAMATIONVM. Cap. XI.

1 DEo Patri miſericordiarum, & Deo totius conſolationis, & gratiæ, omnis laus, honor, & gloria in ſæcula ſæculorum.

terminatio ſit per ſa, re.

℟. Amen. Amen. Amen.

eodem modo ſit terminatio, quo ſupra.

Beatiſſimo D. Noſtro N. Papæ N. Sanctæ, & vniuerſalis Eccleſiæ Pontifici, Chriſtiani nominis in omnes terrarum partes propagatio, cunctarum gentium obedientia, pax vera, diuturna proſperitas.

℟. Domine Deus ſanctiſſimum patrem noſtrum Eccleſiæ tuæ conſerua, mitte illi auxilium de ſancto, vt eo gubernante gentes omnes illuminentur, & quæ diſperſæ ſunt, in vnum Eccleſiæ tuæ ouile colligantur.

Reuerendiſſimo D. Epiſcopo noſtro, huius Synodi Præſuli, eiuſque miniſtris ſalutaris vigilantia, in laboribus conſtantia, & felix exitus.

℟. Omnipotens Deus ſuper Antiſtitem noſtrum benedictionum tuarum dona perpetua multiplica.

N. Regi, & omnibus Principibus Chriſtianis Catholicæ religionis zelus, iuſtitiæ, & pacis fœcunditas, & cōtra Chriſtianæ fidei hoſtes victoria.

℟. Princeps cæleſtis, terrenos Principes Catholicæ fidei, æquitatis, & cōcordiæ conſeruatores, atque hoſtium noſtrorum examinatores cuſtodi.

Ciuitati, & Diœceſi N. Tranquillitas, ſalus, & diuinarum gratiarum abundantia.

℟. Benedic Domine filios tuos, & eſto in circuitu populi tui ex hoc nunc, & vſque in ſæculum.

Decretorum huius Diœceſis obſeruantiam ſalutarem, omnes, qui hic adſumus, vnanimi voto à Deo bonorum omnium largitore humiliter imploremus, intercedente Deipara Virgine Maria Domina noſtra, cum Beatis Apoſtolis Petro, & Paulo, & Beatis Patronis noſtris N. N. & omnibus Sanctis.

℟. Fiat, Fiat. Amen, Amen.

2 *Alia Formula Salernitana, precationum, & acclamationum ſimul.*

Sacerdos.

Oremus pro Beatiſſimo Papa noſtro N.

Chorus reſpondet.

Dominus conſeruet eum, & viuificet eum, & beatum faciat eum in terra, & non tradat eum in manibus inimicorum eius.

Sacerdos.

Oremus. Deus omnium fidelium paſtor, &c. Amen.

Sacerdos.

Oremus pro Reuerendiſſimo N. huius Eccleſiæ Epiſcopo vigilantiſſimo.

Chorus.

Saluū fac ſeruum tuum, Deus meus, ſperantem in te, mitte ei auxilium de ſancto, & de Sion tuere eum.

Sacerdos.

Oremus. Deus, qui licet ſis magnus in magnis, mirabilia tamen glorioſus operaris in minimis, concede N. famulo

modo tuo Antiſtiti noſtro, ſacris conuenienter ſeruire myſteriis, atque in omnibus tua miſericordia, protegatur, quem Paſtoralis cura perterret. Per Chriſtum Dominum noſtrum.
℟. Amen.

Sacerdos.

Oremus pro omnibus Presbyteris, Diaconis, Subdiaconis, Acolythis, Exorciſtis, Lectoribus, Oſtiariis, & Clericis, atque pro omnibus, qui in hanc Synodum conuenerunt.

Chorus.

Memento congregationis tuæ domine: quam poſſediſti ab initio.

Sacerdos.

Oremus. Omnipotens ſempiterne Deus, cuius Spiritu totum corpus Eccleſiæ ſanctificatur, & regitur, exaudi nos pro vniuerſis ordinibus ſupplicãtes, vt gratiæ tuæ munere ab omnibus tibi gradibus fideliter ſeruiatur. Per Chriſtum.

Sacerdos.

Oremus pro Sereniſſimo N. Rege noſtro Catholico.

Chorus.

Domine ſaluum fac Regem, & exaudi nos in die, qua inuocauerimus te.

Sacerdos.

Oremus. Quæſumus omnipotens Deus, vt famulus tuus Rex noſter, qui tua miſeratione ſuſcepit Regni gubernacula, virtutum etiam omnium percipiat incrementa, quibus decenter ornatus, & vitiorum monſtra deuitare, & ad te, qui via, veritas, & vita es, gratioſus valeat peruenire. Per Chriſtum Dominum noſtrum. ℟. Amen.

Sacerdos.

Oremus etiam pro vniuerſis huius Ciuitatis Chriſti fidelibus, & omnibus plebibus nobis commiſſis.

Chorus.

Saluum fac populum tuum Domine, & benedic hæreditati tuæ: & rege eos, & extolle illos in æternum.

Sacerdos.

Oremus. Prætẽde Domine fidelibus tuis dexterã cœleſtis auxilii, vt te toto corde perquirant, & quę digne poſtulant, conſequi mereantur. Per Chriſtum Dominum noſtrum. ℟. Amen.

Sacerdos.

Dominus Vobiſcum.
℟. *Chorus.* Et cum ſpiritu tuo.
Duo Hebdomadarii.
Benedicamus Domino.

Chorus.

Deo gratias. Deo gratias. Semper dicamus, Deo gratias.
Canonicus Synodi addit.
N. Epiſcopo ampliſſimo, Paſtori vigilantiſſimo, Diſciplinæ Eccleſiaſticæ aſſertori perennes gratias.

Chorus.

Perennes gratias incolumen, ſaluumque illum nobis Dominus diutiſſime cuſtodiat, atque conſeruet.

Idem Canonicus.

Totius Synodi Clero, atque conuentui pacem, concordiam, & gratiam à Domino.

Chorus.

Pacem, concordiam, & gratiam ſemper nobis Dominus concedat, Amen, Amen.

FOR-

Digitized by Google

FORMVLA INDICIS TOTIVS *Actionis Synodalis pro Secretario, Promotore, & Magiſtris caremoniarum.*

Cap. XII.

PRIMA SESSIO.

CLerus totus in Palatio.
Epiſcopus cum cappa deſcendit.
Paratur, cum Canonicis.
Miſſa de Spiritu Sancto. incenſatur Clerus.
Communio Cleri.
Non datur benedictio.
Proceſſio. Orate.
Antiphona, Exaudi, genibus flexis.
Pſal. Saluum me fac. ſedent.
Orationes. Adſumus, &c.
Litaniæ à cãtoribus. benedictio Synodi.
Flect. genua. temp. Paſch. omittitur.
Oratio. Euangelium cum oſculo, & thure.
Veni creator. Venerabiles.
Sermo.
Decreta de initio Synodi. modo viuendi. Miniſtris præiudicio. de non diſceden. de Oratione publica.
Promotor pro fidei profeſſione.
Secret. Decretum de eadem.

Formula Profeſſionis Pij IV.

GEnuflectunt profeſſuri. Breuis profeſſio ſuper libro Euangeliorum.
Secret. pro continuatione Seſſionis.
Promotor contra abſentes, & pro rogitu.
Secretarius. Decretum de diſceſſu. recedit Epiſcopus.

A Prandio.

SIgnum campanarum. Veſperæ. Completorium. Epiſcopus in cappa. Paratur in fine amictu, ſtola, pluuiali. Parantur Canonici.
Promotor pro vocatione Cleri, &c.
Secret. Decretum de eadem, &c.
Fit vocatio, & Scrutinium. Campanula pro fine.
Indictio Officij mortuorum. & Seſſionis 2.
Promotor contra abſentes, & pro rogitu.
Oratio mentalis. Orate, &c.
Epiſcopus benedicit ſolemniter, & diſcedit.

SECVNDA SESSIO.

CLerus in Eccleſia. Canonici in Palatio.
Epiſcopus in cappa vſque ad finem Miſſæ Defunctorum.
Abſolutio ſolemnis ad ſedem, cum panno, cruce, &c. Oratio. Abſolue.
Paratur pro Synodo, cum Canonicis.
Antiphona, Propitius, genibus flexis.
Pſal. Deus venerunt. ſedent.
Orationes. Euangelium. Veni creator. Venerab. Sermo.
Promotor pro Iudic. & examinator.
Secret. Decreta de iiſdem.

Proponuntur, & approbantur.

DEcretum de Teſtibus. Punctatoribus.
Sacræ Reliquiæ pro iuramento.
Decretum de iuramento. iurant examinatores, Teſtes (ſi publici) & Punctatores.
Decretum, vt abſentes iurent.
Promotor pro legendis Decretis de moribus.
Secret. Decreta Trid. de Reſidentia.
Concilij Prouincialis vltimi.
Et alia.
Indictio continuan. Seſſ. Recedunt.

A Prandio.

Vt heri. vocatur reliquus Clerus. vel legitur.
Promotor contra abſentes, & pro rogitu.
Oratio mentalis.
Benedictio ſolemnis.

TER-

TERTIA SESSIO.

CLerus in Eccleſia. Canonici in Palatio.

Epiſcopus in cappa. Paratur cum Mitra ad Miſſam.

Miſſa de Trinitate. incenſatur Clerus totus.

Sine benedictione in fine Miſſæ. mutat colorem paramentorum. parantur Canonici.

Antiphona, Exaudi, & Pſalm. vt in prima die.

Orationes. Euangel. Veni creator.

Venerabiles. Sermo.

Promotor pro reliqua lectione Decretorum.

Secret. legit Decreta.

Promotor pro publicatione Officialium cleri.

Secret. publicat.

Procurator cleri petit, &c.

Promotor pro concluſ. Synodi.

Secret. Decr. de eadem.

Promotor contra abſentes, & pro rogitu.

Sermo Epiſcopi.

Portæ aperiuntur.

Proceſſio cum, Te Deum.

In reditu oratio, Nulla eſt: diſtribuuntur Acclamationes.

Oratio mentalis.

Acclamationes. Oſculum pacis.

Secret. Decretum de dimiſſione Synodi.

Benedictio Epiſcopi cum Indulgentijs.

Recedamus in pace.

Clerus comitatur Epiſcopum in cappa ad Palatium.

Bulla, & Decreta varia legenda in Synodis Diœceſanis Prouinciæ Medìolanenſis ex Decretis Prouincialibus: quæ poſſunt vtiliter legi, & in quacunque Synodo Diœceſana alterius Prouinciæ.

Decretum Concil. Prouinc. I. de profeſſione Fidei.

SAcri igitur Tridentini Concilij auctoritate innixi mandamus, vt omnes ij, qui beneficia Eccleſiaſtica obtinent, vel in poſterum obtinebunt, & qui in Synodum Diœceſanam conuenire debent, in ea Synodo, quæ primo quoque tempore celebrabitur omnia, & ſingula à Sancto Concilio Tridentino definita, & ſtatuta ſunt, palam recipiant: veram obedientiam Summo Romano Pontifici ſpondeant: ſimulque hæreſes omnes publicè deteſtentur, & anathematizent. fidem profitentes iuxta formulam in Conſtitutione à S.D.N. Pio IV. Pont. Max. præſcriptam, etiam ſi antea in Diœceſana Synodo id officium, ad exequendum iuſſa Tridentini Concilij aliaquacunque ratione, & modo obierint.

Decretum Congregationis Cardd. Concil. Trident. de electione Iudicum Synodalium.

Die XXVII. Septembris Anni M. DC. XIV.

SAcra Congregatio Cardinalium Concilij Interpretum, cui id munus à Sanctiſſimo D. N. iniunctum eſt, auditis Illuſtriſſimi Archiepiſcopi Mediolanen. ac Regularium Procuratoribus cenſuit Illuſtriſſimum Archiepiſcopum Mediolanen. eiuſque Comprouinciales Epiſcopos oportere ſingulis annis in Diœceſana Synodo Canonicos omnes ſuæ cuiuſque Cathedralis proponere, qui in Iudices Synodales deputentur ad hoc, vt ex eis Regulares Prouinciæ Mediolanen. poſſint, quos ſibi maluerint in Iudices Conſeruatores eligere, ipſis vero Regularibus licere Conuerſatores ſibi conſtituere tàm ex prædictis Iudicibus, quàm ex alijs, quos

quos Illuſtriſſimus Archiepiſcopus, atque illius Suffraganei quotannis in Iudices Synodales de ſuo cuiuſque Clero deputauerint. Ac præterea Epiſcopos, atque illis Superiores, eorumque generales Vicarios, prædictoſque omnes intra vnam, tãtum, vel duas Dietas, prout illorum Priuilegiis cautum reperitur. Rurſus Conſeruatores, qui in præſentia Iudices Synodales non ſunt, immutari debere, atque alios eligi iuxta formam ſuperius præſcriptam. Horum tamen Acta omnia ab ipſis hucuſque geſta, ſi modo ex hoc capite viribus careant, Sacra Congregatio ad cautelam confirmauit, iuſſitque perinde valere, ac ſi à Conſeruatoribus legitimè deputatis proceſſiſſent. Cæterum quoad alia capita cenſuit ſeptimam Synodum Prouincialem Mediolanenſem fore per omnia exequendam iuxta litteras in forma Breuis Sanctiſſimi D. N. D. ſignat.

Horatius Cardinalis Lancellottus.

Locus Sigilli.

Pij IV. Bulla de Clericis male promotis.

Cum ex ſacrorum ordinum collatione, & infra. Cum itaque ſicut fide dignorum relatione, non niſi moleſtè accipimus quod nonnulli Clerici extra tempora à iure ſtatuta: quidam ante ætatem legitimam: aliqui verò ſine dimiſſoriis litteris, contra ſanctiones canonicas, ſe faciant ad ſacros Ordines promoueri: Nos eorundem temeritatem tali caſtigatione reprimentes, vt aliis in poſterum committendi ſimilia aditus præcludatur, auctoritate Apoſtolica, præſenti conſtitutione perpetuò valitura, ſtatuimus, & ordinamus, vt omnes & ſinguli qui abſque diſpenſatione Canonica, aut legitima licentia, ſiue extra tempora à iure ſtatuta, ſiue ante legitimam ætatem, vel abſque litteris dimiſſoriis, etiam citramontani à citramontanis: præterquam ſi in hoc vltimo caſu per Cameram Apoſtolicam iuxtà ipſius ſtylum ordinati fuerint, ad aliquem ex ſacris ordinibus ſe fecerint promoueri, à ſuorum executione ordinum ipſo iure ſint ſuſpenſi: Et ſi huiuſmodi ſuſpenſione durante in eiſdem ordinibus miniſtrare præſumpſerint, eo ipſo irregularitatem incurrant, propter quam, vltrà alias pœnas in tales generaliter à iure inflictas, beneficiis Eccleſiaſticis, quæ obtinent, poſſint iure priuari.

Pij V. Bulla de confidentijs Beneficialibus.

Intollerabilis multorum peruerſitas, & infra. Quare nos volentes periculoſam talium audaciam noui iuris ſubſidio cohibere, præſentium auctoritate ſtatuimus, vt ſi quis quacunque auctoritate Eccleſiam, vel Monaſterium, aut aliud beneficium Eccleſiaſticum qualecumque ex reſignatione, vel ceſſione cuiuſcumque perſonæ, ſimpliciter, aut cum circuitu retroceſſionis, cum regreſſu, vel acceſſu, etiam ſola dimittentis intentione receperit, vt illa, vel illud, etiam in euentum regreſſus, vel acceſſus, eidem dimittenti, vel alteri poſtea conferantur, aut illius fructus, vel eorum pars alii, vel aliis concedantur, vel penſiones ſoluantur ex eiſdem, hæc confidentia cenſeatur.

Itidem ſi ordinarius, vel alius Collator contulerit ante hac, aut conferat in futurum beneficium Eccleſiaſticum quomodo vacans, ea conditione tacita, vel expreſſa, vt poſtea in alterum pro arbitrio collatoris, ſeu alterius cuiuſcunque contra iuris communis ordinationem diſponatur, ſiue vt de eo prouiſurus, fructus illius, vel partem, ad vtilitatem, vel libitum conferentis, vel cedentis, aut alterius relinquat,

&c-

& remittat, ſeu penſionem illi, vel illis, quem vel quos idem collator, vel cedens, vel alius per ſe, vel alios ſcripto, aut verbo iuſſerit, ſeu ſignificauerit, perſoluat; & pariter ſi à patrono etiam Laico, vel alteri præſentatori, ſeu electori contigerit, aut contingat id fieri.

Ad hæc ſi Clericus prædictæ Cam. aut Cardinalis, aut aliàs à ſolutione iurium ipſius Cam. vel etiam Cancell. Apoſtolicæ exemptus poſt reſignationem, vel ceſsionem alicuius extranei de Eccleſia, Monaſterio, vel alio beneficio Eccleſiaſtico in ſe Apoſtolica, vel alia auctoritate factam, & admiſſam, illam, vel illud etiam confectis litteris Apoſtolicis, & poſſeſſione apprehenſa in eundem reſignantem, vel cedentem, modico ſpacio interiecto, veluti duorum, aut trium menſium, retroceſſerit, aut retrocedat in futurum, & ex illa retroceſsione fructus Eccleſiæ, ſeu Monaſterii, aut Beneficii, vel eorum pars, ſeu penſio, ſeu quid aliud ſuper illis reſeruatum, ;aut regreſſus, ſeu acceſſus, & ingreſſus ad illam, vel illud ipſi Clerico, vel Cardinali, aut alii exempto ſit, fueritué conceſſus.

Poſtremò, ſi quis crimine aliquo abſolutus, aut cum quo ſuper irregularitate diſpenſatum eſt, denuò receperit, quacunque auctoritate, Eccleſiam, Monaſterium, vel aliud beneficium Eccleſiaſticum, quod ante, vel poſt commiſſum delictum, aut contractam irregularitatem dimiſerit, in quouis horum caſuum confidentiæ prauitas ſit contracta, caſuſque huiuſmodi litteris prædictis comprehendantur, ac ſi illi ſpeciatim expreſsi fuiſſent, licet ipſum confidentiæ crimen alterius partis conſcientia ſit admiſſum.

Ad probandum vero plenè confidentiarum abuſum, inter alias, etiam hæ præſumptiones, & coniecturæ habeantur legitimæ. videlicet.

Si quis poſt ceſſam ab ſe Eccleſiam, vel Monaſterium, aut Beneficium, & publicatam reſignationem, ſeu ceſsionem, captamque à ſucceſſore poſſeſsionem, ſeſe in illa, vel illo, ſeu rebus illius, per ſe, vel alium, ſeu alios, de facto ingeſſerit, aut fructus perceperit, aut quicunque ſucceſſor illi, vel eius propinquis ipſos, aut partem aliquam remiſerit eorumdem.

Si recipiens beneficium conſtituerit dimittentem, vel eius parentes, aut propinquos, Procuratores ad percipiendum, vel locandum fructus beneficii dimiſsi, & illi, vel illis de fructibus perceptis, aut percipiendis donationem fecerit.

Si, vel ſola procuratoris depoſitione, vel libris rationibus menſariorum ex parte dimittendis expeditio, quæ perſonam recipientis concernit, proſequuta ſit, ſimulque expenſæ pro ea neceſſariæ ab illo factæ fuerint.

Denique ſi quis pro conceſsione alicui facta, quacunque auctoritate, de beneficio Eccleſiaſtico, per ſe, vel alium, ſeu alios, interceſſerit, vel aliàs in negotio conceſsionis ſeſe immiſcuerit quoquo modo, deinde aliquid de fructibus talis beneficii, de facto, etiam per manus poſſeſſoris, ac etiam ſimplicis donationis titulo perceperit, ſeu de illo poſtmodum ad voluntatem interceſſoris fuerit diſpoſitum quandocumque.

Teſtes autem &c. Decernit vt duo teſtes valeant ſingulas præſumptiones, & coniecturas probare, & quod plures huiuſmodi præſumptiones, & coniecturæ faciant in prædictis plenam probationem.

Admittuntur criminoſi, & cæteri omnes, qui in caſibus ſimoniæ recipi poſſunt ad perhibendum teſtimonium.

Sed ne quis &c. Decernit tandem huiuſmodi beneficia confidentiam conſecuta, reſeruata exiſtere diſpoſitioni Apoſtolicæ, confidentiarios autem obtentis beneficiis, penſionibus, adminiſtrationibus, officiis, & dignitatibus priuatos eſſe, ac inhabiles ad quaſcumque in futurum reddi, prout priuat ac inhabiles ad futura decernit, ac in iuris ſubſidium excommunicationis ſententia innodat, à qua nullus, niſi in

mortis

Digitized by Google

mortis articulo conſtitus, ab alio, quàm à Romano *Pontifice* abſolutionis beneficium valeat obtinere.

Pij V. Bulla de Horis canonicis.

EX proximo Lateranen. Concilio pia & ſalubris ſanctio emanauit, vt quicumque habens beneficium Eccleſiaſticum cum cura,& ſine cura,ſi poſt ſex menſes, quàm illud obtinuerit, diuinum officium, legitimo ceſſante impedimento, non dixerit, beneficiorum ſuorum fructus pro rata omiſſionis officij & temporis, ſuos non faciat: ſed eos, tamquam iniuſtè perceptos, in fabricas ipſorum beneficiorum vel pauperum elemoſynas erogare teneatur. Veruntamem multorum animi ſuſpenſione tenentur, cuiuſmodi ratæ prædictæ ratio ſit habenda: Nos huic rei euidentius,atque expreſſius prouidere volentes, ſtatuimus vt qui horas omnes Canonicas vno vel pluribus diebus intermiſerit,omnes beneficij ſeu beneficiorū ſuorum fructus qui illi, vel illis diebus reſponderent, ſi quotidie diuiderentur: qui verò matutinum tantùm dimidiā: qui ceteras omnes horas,aliam dimidiam: qui harum ſingulas, ſextam partem fruuctuum eiuſdem diei amittat: tametſi aliquis Choro addictus,non recitans, omnibus horis Canonicis cum alijs præſens adſit, fructuſque, & deſtributiones forte aliter aſſignatas, ſola præſentia iuxta ſtatuta conſuetudinem; fundationem, vel alias ſibi lucrifeciſſe prætendat. Is etiam præter fructuum & diſtributionum amiſſionem: Item ille qui primis ſex menſibus officium non dixerit niſi legitimum impedimentum ipſum excuſauerit, graue peccatum intelligat admiſſe. Declarantes præſtimonia, præſtimoniales portiones, & qualiacumque alia beneficia etiam nullum omninò ſeruitium habentia, obtinentes, cum prædictis pariter contineri. At quicumque penſionem fructus, aut alias res Eccleſiaſticas vt Clericus percepit, eum modo prædicto ad dicendum officium paruum Beatæ Mariæ Virginis decernimus obligatum; & penſionem, fructuum, rerumque ipſarum amiſſioni obnoxium. Nulli ergo omninò hominum liceat hanc paginam noſtrorum, ſtatuti declarationis,& decreti infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare, præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum eius, ſe nouerit incurſurum. Dat. Romæ Apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, Milleſimo, Quingenteſimo, ſeptuageſimo primo, Duodecimo kal. Octobris. Pontificatus Noſtri. Anno ſexto.

Cæ.Glorierius.

Decretum de vit. & honeſt. Cleric. Collectum ex Concil. Prou. 1.& 4. hoc tit. & de diuin. Offic. ac ext. 5. de Chori diſciplina.

QVales eos eſſe oporteat, qui diuino cultui ſacriſque Miſterijs conſectati ſunt; cæleſtis magiſter Chriſtus Dominus docuit illis verbis: vos eſtis ſal terræ, ac lux mundi; itaque nihil illos agere, nihil gerere, nihilque præ ſe ferre oportet, quod non ſimplex, caſtum, integrumque ſit vt modeſtiæ, morum ſanctitatis, ac virtutum denique omnium cæteris exemplum quaſi lumen ipſi præbeant: Quare Clericorum animis nihil frequentius inſigi oportet, quam Canones. Decreta, Conſtitutiones, vitæ honeſtas, ſanctitas.

Et

Digitized by Google

Et quoniam Concilij Prouinc. 1. §. piè & 4. tit. de vit. & honeſt. & 5. de Chori diſciplina multa hoc de genere prçſcripta ſunt. Ideò enixè in Domino hortamur obſecramus omnes vos, vt aſſiduè ipſum concilium præ manibus habeatis, & quæ ibi præſcripta ſunt diligenter exequamini, præcipuè verò illud Curatis cordi ſit, vt ter in hebdomada, aut eo etiam ſæpius quo, vel loci conſuetudo, vel neceſſitas crebriorem diuini ſacrificij vſum poſtulabit, Miſſç Sacrum faciant: porro cçteri Clerici ſingulis menſibus: Diaconi verò, & Subdiaconi, bis ſaltem Sacram Euchariſtiam ſumant in menſe; Parochi autem, quos in hoc negligentes viderint, ad Epiſcopum deferant.

Diuinum officium, qui beneficiati ſunt, vel ſacris initiati, ſine iuſti impedimẽti cauſa ne intermittant, memores quòd vltrà mortalis peccati commiſſionem, beneficiorum ſuorum fructus etiam ſuos non faciunt ſed tamquam iniuſtè perceptos in eius Eccleſiæ fabricam, vel pauperum Eleemoſynas erogare debent: & quod ſi X V. dierum ſpatio bis illud omiſerint, iure beneficio priuari poſſunt: ac proinde Nos monemus tenore præſentis decreti omnes Beneficiatos, vt ad præſcriptum dicti Conc. officium recitent, & nulla ratione prætermittant: Sacris vero initiati in hoc delinquentes nos ſeueros vltores experientur.

Clerici Cathechiſmum Romanum, *Sac.* Conc. Trid. Prouincialia; necnon Diçceſanas conſtitutiones omninò habeant. Calendarium item pro regulando diuino officio iuſſu noſtro editum ſibi comparent; ad eiuſque præſcriptum officium diuinum recitent.

Parochi nonniſi librum Ritualem iuſſu fçl. rec. Pauli V. Editum in ſacramentis miniſtrandis adhibeant ſummas caſuum conſcientiæ, & Sermonum libros peruoluant.

Omnes deferant tonſuram; in habitu autem non ſit, nec exquiſitæ elegantiæ cultus, nec nimis abiecta negligentia, & affectatæ ſordes appareant: ſit procul habitus & ornamenti nouitas, ſerici veſtimenti vbique vſus abſcedat, & reliqua, quæ de Clericorum veſtitu eodem Concilio præſcripta ſunt accuratè exequantur.

Monitiones. ex Conc. 4.

1 PRimò, fratres, & filii in Chriſto chariſſimi memores perpetuò eſtote vocationis, qua vos dignatus eſt Dominus noſter.

Qua aſſidua recordatione, memoriaque excitati eam vos virtutem induite, vt videant alij quaſi lumen aliquod veſtrã ſanctitatem elucere. Quæ ſi magna in aliis vitæ Chriſtianæ inſtitutis, requiritur vt certe in vobis, qui miſteriorum Dei miniſtri, diuinæque gratiæ diſpenſatores eſtis maior ineſſe debet.

Et ſicut ſacro ordine à reliquis hominibus ſeiuncti eſtis, ita, à communis fidelium vitæ vſu ſe iuncti, præcipuum quoddam, atque hoc præſtantius viuendi genus ſequimini quo ordine dignitate præcellitis.

Cæleſtem in terris vitam, tamquam Angeli Dei, moribus veſtris exprimere vſque adeo ſtudete vt à vobis diuinarum virtutum exempla ad cæteris emanent.

Vna animi confeſſione, vnoque ſpiritu in iis elaborate, vt diuino cultui, & cæleſtium rerum meditationibus, & orationi, & ſacrarum eccleſiaſticarumque litterarum ſtudiis vacetis. tum depoſitis ſæcularibus, vaniſque ſollicitudinibus ab omni vitio alieni, in via Domini rectè ambuletis.

Charitatem in primis quæ Seminarium eſt omnium virtutum, omni ſtudio amplectimini.

Humilitatem, Manſuetudinem, Patientiam, Iuſtitiam, Temperantiam, offi-

ciaque Chriſtianæ pietatis reliqua colite. Quæcumque denique ſunt vera, quæcumque pudica, quæcumque ſancta, ac religioſa, ea cogitate, eaque agite.

Virtutes ſanctorum Patrum, quas præcipuas, & quaſi hæreditarias nobis admirationem reliquerunt, non adumbrare ſolum, ſed omnino exprimere certatim contendite.

Vtque illi, ſic vos abſtinentiæ, & ieiunijs dediti clericalis diſciplinæ, ac vitæ caſtiſſimæ ſtudioſi, tùm patriæ cœleſtis ſitientes, Deo ſeruite aſſiduis diuinarum laudum, officij, & in Eccleſia, quaſi in perpetua veſtra Sacerdotali, Clericalique ſtatione continenter verſamini.

Quæcumque demùm de muneris veſtri partibus, de vitę modo, vel Pontificum ſanctionibus, vel Oecumenicis Concilijs, vel Prouincialibus, Diœceſaniſque Synodis, vel alia ratione præſcripta ſunt, ea vos ſeruate, ac præſtate diligenter.

Omnes qui Canonicarum Horarum officijs deuincti eſtis, ſtatas eas preces horarias recitate ad præſcriptam Calendarij anniuerſarij rationem, ac ritum.

Nec vero negligenter, ſed attentè, piè, decorè ſupplicique mente illas dicite.

Studioſè propterea legite quę præſertim à Beato Antonio Archiepiſcopo conſcripta ſunt de negligentia in perſoluendis Horis Canonicis, vt quæ eo nomine errata ſunt, omnino caueatis.

Expletis Canonicarum Horarum officijs, ſi quid in illis aut negligentia aut alia culpa commiſeritis, paululum colligentes vos, veniam à Deo petite.

2 Qui Sacerdotes eſtis, Miſſæ ſacrificium ſæpius facite ſanctè ac religiosè. Ad illud faciendum parate vos omni pietate in tàm admirandi myſterij meditatione toto animo defixi & quo purius id faciatis, pro primo conſcientiam diligēti, accurato frequentique examine diſcutite; tùm ſingulis ſaltem hebdomadis atque adeò ſæpius & omninò ſemper cum peccati mortalis conſcij eſtis, vni è confeſſarijs Sacerdotibus, ad Cleri confeſſiones audiendas conſtitutis, confiteamini.

In ea ſanctiſſimi ſacrificij actione ab erroribus vel leuiſſimis omninò cauete.

Quæ illo piè, ritèque celebrando præſcripta ſunt, ea vos ſtudioſè, diligenterque ſeruate.

3 Diaconi, Subdiaconi, Clerici inferiorum ordinum quicumque eſtis, quæ de confitendis ſępè peccatis, de Communione frequenter ſumenda vobis iuſſa ſunt, integrè, & ſanctè omnia, vt debetis præſtate.

Confeſſarios Sacerdotes, per nos vobis conſtitutos, quos etiam tamquàm vitæ veſtræ duces, ac magiſtros elegimus, adite.

Eccleſiaſticæ militiæ omnes vos adſcripti eſtis; ad pietatis, religioniſque exercitationes vos vocatos eſſe cognoſcite.

In omni in primis ſancta oratione vos aſſidue exercete; tùm in meditationis, tacitæque piæ orationis ſtudio ſingulis diebus certo temporis ſpacio, toto caſtiſſimi animi ſenſu incumbite.

Hæc ſanctis precibus præter cætera, ſupplices, præſertim afflictis rei Chriſtianæ temporis, orate patrem miſericordiarum, & Deum totius conſolationis: Vt miſereatur populi ſui.

Vt fidelium animos, vitia fugienda, ad virtuteſque amplectendas S. Spiritus ſui ardore inflammet.

Vt è Principium, Regumque animis euellantur, ſi quæ ſunt diſcordiæ ſemina.

Vt ij vna animi conſenſione Chriſti regnum propagare ſtudeant vnamque Dei gloriam, atque Eccleſiæ matris defenſionem propoſitam habeant.

Quicquid vero temporis à diuinis officijs, ab orationis, contemplationiſque exer-

exercitatione, ab Eccleſiaſticis functionibus & ab alijs neceſſarijs, actionibus vacuum habetis, non in otio neque in deſideria, nec verò in rerum nouarum curioſitatibus illud conterite: ſed cùm in ſortem Domini vocati ſitis, in eius lege die, ac nocte meditemini.

Sacrarum igitur litterarum ſtudia diligentius colite, quæ vſque adeò complecti debetis, vt qui aſpernetur, contrà eum dicat Dominus.

Quia tua ſcientiam repuliſti, & ego repellam te, ne ſacerdotio fungaris mihi.

Frequentes ad ſtatas lectiones, & ad litterarum tractationes vobis præſcriptas conuenite.

Attento animo in ijs adeſte, atque in dies ad vberiorem ſacrorum ſtudiorum fructuum progreſſionem aliquam habete, vt ad Epiſcopatum aliquando vocati, & diligentię, & doctrinę teſtimonium detis.

Si qui eſtis, qui vel tarditate ingenij, vel ingraueſcente ætate magnum in litteris progreſſum habere non poteſtis, ne deſiſtite tamen primùm oratione frequenti intelligentiam vobis neceſſariam à Deo petere; tùm eò diligentius, ad pietatis modeſtiæque ſtudium; ac ſanctorum morum diſciplinam incumbite; tùm ſæpius Sacerdotes peritiores conſulite; & Clericales, Sacerdotaleſque exercitationes conuenite, & libentius, & frequentius.

Concionibus etiã, atque lectionibus ſacris, quæ in Eccleſia conſtitutis diebus habentur, cum omnes, quicumque eſtis tum maximè quibus potiſſimum conciliaribus decretis iuſſum eſt quo decet, habitu frequentiſſimi adeſte.

Lectione librorum ſpiritualium, & clericalium, qui probati ſint animos menteſque veſtras paſcite.

Quatuor præſertim locos, ex cathechiſmi Romani doctrina, de duodecim fidei articulis de ſeptem ſacramentis de decem præceptis, de oratione Dominica, in promptu, atque explicatè habere omni ſtudio contendite.

Cum ijs, & præceptorum Eccleſiæ cognitionem, & preces horarias recitandi peritiam, & Eccleſiaſticorum rituum, cæremoniarumque notiam coniungite.

Pauculos libros quorum neceſſarius delectus vobis decretis, vel Prouincialibus, vel Diœceſanis præſcriptus eſt habere ne omittite aut negligite.

Qui pro facultatibus, proque ſtudiorum ratione plures habere poſſunt, eorum optimus & laudatiſſimus in ijs comparandis diligentiam.

At libros de rebus iocoſis, ridiculis, obſcenis, inanibus, ad poeſiſque profanæ ſtudium pertinentibus, vulgari aut latino ſermone conſcriptos, procul abijcite.

Nec verò muſicas cantiones ridiculè, voluptuosè, parumque pudicè exaratas adhibete.

Quotidie aliquid ex ſacris Bibilijs legite; ac ſi per Eccleſiaſticas occupationes licet, qui apti eſtis, aliquid item ex ſanctorum Patrum opuſculis Gregorij Magni Pontificis, Cypriani, Ambroſij, Auguſtini, Chryſoſtomi, Bernardi, & aliorum, qui ſanctitatis, & doctrinæ laude in Eccleſia celebrantur.

In ijs ad legendum, ſanctiſſimum patrem Ambroſium Epiſcopum vobis potiſſimùm proponite.

Illius præcipuè librum de Sacerdotali dignitate legite, quo libro Eccleſiaſticos homines commonuit de perfectæ vitæ inſtitutione.

Libros item officiorum, quos vbi primum Epiſcopus is factus eſt, Cleri Mediolanenſis potiſſimum cauſa edidit, in manibus aſſiduis habete.

Hos, atque alios prætereà libros de Sacerdotalis, Clericaliſque vitæ rationibus, & officijs de animarum cura de Chriſtianæ pietatis ſtuſtijs, & exercitationibus; de quo alijs eiuſdem generis piè confectos, ità legite, vt quęcumque ad vitę ſanctę normã accõmodata ex illis animaduertiſtis, ac didiciſtis, moribus exprimatis.

G 2 Con-

Conciliorum item Prouincialium,& Diœceſanorum Conſtitutiones, & decreta non percurrite ſolum; ſed vſque adeò ſtudioſè legite, vt, quæ legeritis poſt etiã taciti vobiſcum aliquando mente reputetis, ac Videatis ſimul non ſolum ſi quicquam eſt,quod contra illorum præſcriptum egeritis,verum ſi quid etiam aliud eſt quod ex eiſdem exequi,præſtariuè omiſeritis,aut neglexeritis. Quod vt præſtetis, curate omnino,atque efficite.

Eſtis,diuina miſericordia in Eccleſiaſtico ordine conſtituti,ad gloriam Dei conſeruandam,propagandamque:ideò tùm ordinis veſtri miniſterium,quod explere debetis,videte;tum illius dignitatem,ac decorum ſeruate.

In inceſſu,ſtatu,geſtu,ità vos præbete,vt ab ordinis, quem ſuſcepiſtis, nomine, & ratione,nullo ſanè modo diſcrepetis,propoſito vobis beati patris Ambroſij iudicio, qui Clero adſcribi hominem recuſauit, propterea quòd eius geſtus, & inceſſus dedeceret.

Habitu non exquiſito, non delicato nimis, non ſerico,ne ornamento quidem, rurſùs non ſordido,non neglecto,ſed graui,& talari, atque eiuſmodi tùm domi, tum foris pro vniuſcuiuſque veſtrum ordinis,graduſque ratione vtimini, vt à decretis eo de genere editis,nulla in re, vel minima,diſcedatis.

Coronam,quod inſigne eſt ordinis clericalis, pro ratione ordinis, quo vos ſinguli initiati eſtis,latam,& conſpicuam deferte.

Parca,& frugali menſa contenti ſitis, & ſupellectili etiã modeſta,ac tenui potius.

Ab omni ſplendido apparatu,pompaque ſæculari abſtinete.

Quæcumque acu,picta,variè intexta,aulæa item,periſtromatã reijcite.

Imagines domi non profanas, ſed eas habete, quæ pietatis, ac religionis argumentum,& adiumentum præbeant.

In omni vita à faſtu,luxu,ambitu,ambitioneuè,& à vanitate longè refugite.

Nec verbis quidem præſcriptum vitæ modum peruertite.

Nihil ſcurriliter,nihil iocoſè,nihil indecore,nihil turpiter loquamini.

Abſint à vobis maledicta,obtrectationes,curioſitas,leuitas,aſſectationes,ac nugę.

Temperantiæ clericalis diſcplinam vobis præſcriptam in reliquis etiam omninò tenete.

Comeſſationes,compotationes, conuiuia publica, laicaliauè tùm maximè in quibus mulieres interſunt,euitate.

Hoſpites excipite:at illis excipiendis intra parſimoniæ fines vos continete; ità vt clericalis frugalitatis non ſumptuoſi conuiuij teſtes illos habeatis.

A ludis, ſpectaculis, circulatorumque, atque id genus vilium hominum præſtigijs procul eſtote.

Arma abijcite.

Sic denique cor veſtrum corroborate,vt inania ſpectacula non appetat,à mundi ludis,atque ineptijs abhorreat.

Senſus autem veſtros ità dirigite, vt cum à Deo vtiliter dati ſint tamquam rationis miniſtri,nè eos perperam adhibeatis,ſicut ſatellites cupiditatum.

Sit igitur veſter oculorum aſpectus ſimplex & pudicus.

Aurium ſenſus,caſtus,& prudens;caſta mens,caſti omnes ſenſus.

Vitæ,& morum conſuetudo caſta,& ſpiritualis.

Ad eorum Sacerdotum,qui in eiuſmodi vitę ſtudijs,ac diſciplina exercitati ſunt, familiaritatem vos adiungite,ex qua vobis veſtræ ad ſanctè agendum progreſſiones conſtent.

Ad caſtitatem autem conſeruandam munite omnem viam.

Legite propterea ſæpè illum beati Cypriani martyris de ſingularitate Clericorum librum,qui vos in hac,vt in alijs inſtruet virtutibus.

Suſpe-

Digitized by Google

Suſpectarum autem mulierum conſortium omninò vitate.

Cum alijs verò quibuſuis mulieribus, quamuis vel arctiſſimo conſanguinitatis, vel affinitatis vinculo vobis illæ coniunctæ ſint, ne in eiſdem domicilijs, ædibuſuè ſimul habitate, niſi cùm ex cauſa alicui veſtrum aliquando Epiſcopalibus litteris permiſſum ſit.

In famulatu laicorum nè ſitis, multo minùs fœminarum, quamuis nobilium.

Ne verò illas Muſicam, litteraſuè docete, niſi ſcripta nominatim facultate ab Epiſcopo permiſſum cuiquam ſit.

Ædes Eccleſiaſticas nè laicis locate, niſi conceſſu Epiſcopali.

Ac nè ipſas quidem patrimoniales locationi iis date, quorum vita, moreſuè ſuſpecti ſint.

Sæcularibus verò negotiis, vt eſt ſancti Pauli Apoſtoli documentum, nè vos implicate.

A cuiuſuis generis mercatura quæſtuoſa, omni negotiatione, prædiorum conductione, tùm aliis, vt Prouinciali decreto vobis interdictum eſt prorſus cauete.

Ne pecuniæ, lucriuè auidi ſitis: nemo poteſt ſeruire Deo, & mammonæ: aut enim vnum odio habebit, & alterum diliget; aut vnum ſuſtinebit, & alterum contemnet, inquit Chriſtus Dominus.

Si quis pauperes eſtis, nè cupiatis diuites fieri, vt ne incidatis in tentationes multas, & in laqueum diaboli.

Paupertatem veſtram, ne moleſtè ferte: paupertatem dilexit, & docuit cœleſtis magiſter Chriſtus, qui naſcens in præſepio ponitur, & nudus in cruce moritur.

Scitote paupertati ſocias adiungi, ſobrietatem, abſtinentiam, & reliquas virtutes, quibus prælucere oportet miniſtros Dei.

Præponite vobis ſanctorum veterum patrum vitam, qui lucrum non ſpectabāt, temporalia non quærebant; & nihil tamen iis deerat; imò paupertate illis aliquando abundabat, quod aliis erogarent.

3 Ne igitur quia tenuem redditum habetis, lucrum quærite, nec quæſtum vos appetendo, iniuriam veſtro ordini facite, auaritiæ ſordibus volutati.

Non ſæculi vos mercatores, non mammonæ miniſtri eſtis, ſed Chriſti mercatores, nolite theſaurizare vobis theſauros in terra, ſed bonorum operum abundantia, cum charitate coniuncta, facite theſauros in cœlis.

Studete vos lucrari animas Deo, & cœleſte horreum augere.

Exemplo ſanctorum, vos paupertate, ſobrietate, ac parſimonia ità agite, vt non modo à ſuperuacanearum rerum vſibus abſtinentes, ſed veſtro etiam defraudantes victu, Eccleſias veſtras, & Altaria exornetis, ſarta tecta habeatis, ſacra ſuppellectili inſtruatis. Alienis item neceſſitatibus ſubueniatis, & pauperibus opitulemini.

4 Qui vberiores Eccleſiaſticos redditus habetis, Eccleſias è quarum prædiis fructus percipitis, eò magnificentius, & auguſtius, quò amplioribus donis, bonisuè, auguſtiorique liberalitate illæ dotatæ ſunt, illuſtri ſtructura, præclaro opere reficite, egregiis muneribus exornate, tùm omni Eccleſiaſticæ ſuppellectilis apparatu inſtruite.

Chriſti viſceribus ſubſtantiam Eccleſiaſticam erogate, pauperibus ſcilicet peregrinis, viduis, pupillis, ægrotis, in vincula coniectis, captiuis; quibus egenibus, & eſurientibus cum ſubuenire poſſitis, ſi alimenta neceſſaria denegatis, violatæ charitatis rei eſtis in conſpectu Domini.

Memores eſtote eius, quod à ſanctiſſimo Patre Ambroſio ſcriptum eſt, ſua fideles eo animo obtuliſſe Eccleſiæ miniſtris, vt per eorum manus, quorum fidei, atque integritati ſumma omnia tribuebant, ad pauperes peruenirent.

Digitized by Google

Vos item alij, quicumque eſtis, quorum fidei Chriſti patrimonium propriè ad diuini cultus, pauperumque vſum commiſſum eſt, cauete, ne ambitione, aut cupiditate prolapſi, in alium, quàm cui addictum eſt, conuertatis: idque propterea ſacrilegij rei, damnationem æternam ſubeatis.

5 Vniuerſi autem vos, & ſinguli Eccleſiaſtici ordinis homines, vt ſummatim cõplectamur, quæ muneris veſtri ſunt, vobiſcum frequenter recolite, miniſterium veſtrum explere ſtudete, ſanctiſſima ſtudia religionis, & officij veſtri rebus alijs potiora ducite. In rerum diuinarum, ſacrarumque cognitionem omni cura incũbite: quæ diuina, quæ ſempiterna ſunt, diuitiarum, & honorum, & terrenarum rerum cogitationibus abiectis, amplectamini: reſtincto cupiditatum ardore integros, caſtoſque vos ſeruate: mũdi voluptates, quæ à diuinis præceptis detorquent, declinate: prædiorum Eccleſiaſticorum, quæ non auaritiæ præda, ſed inſtrumenta charitati relicta ſunt, redditu, & fructibus non abutamini: humilitati ſtudete, charitatis opera præſtate, induimini Dominum Ieſum Chriſtum: ſanctorumque eius facta imitamini, vt & horum imitatione, & illius in primis diuinis præceptis, inſtitutiſque conformati, in vocatione, qua vocati eſtis, dignè Deo ambuletis, tùm vitæ veſtræ ſplendore laicis hominibus lumen præferatis ad vitam ſanctè inſtituendam, tùm vos repoſitam vobis iuſtitiæ coronam demùm percipiatis.

Omnes prætereà, & ſinguli, qui huius Eccleſiæ miniſterio adſcripti aliquo modo eſtis, & Diœceſim, & Eccleſias, quas in ea obtinetis, quibuſque adſcripti eſtis, ſtationes veſtras, in quibus manendum vobis ſit, putate.

In illis ipſis reſidete.

Eccleſiaſticas ipſas ædes habitate; ibique domicilium veſtrum verè conſtituite, & habete.

Debitis muneribus, atque oneribus ſatisfacite.

Alia item agite, ac præſtate ex præſcripta Conciliaribus decretis fructuoſæ, ſalutariſque reſidentiæ ratione.

6 Quicũque item Clerici minorum ordinũ eſtis in Eccleſijs, quibus adſcripti eſtis, ſinguli ordinis, quo initiati eſtis, functiones tali pietate obite; vt digni habeamini, qui deinceps altiorem gradum aſſecuti, ſanctæ Dei Eccleſiæ inſeruiatis.

Nemo autem veſtrum, quicumque eſtis, ſi alicui functioni eſtis deputati, ab Eccleſiaſtica ſtatione, perſonaliſque reſidentiæ munere diſcedat, niſi cauſis per Epiſcopum probatis, & etiam conceſſu litteris expreſſo.

Hæc quæ communiter, atque vniuersè vos moniti eſtis, ſinguli ſeruate, ſtudioſè, ac diligenter.

7 At prætereà ſigillatim, nominatimque vos, qui in Cathedrali Eccleſia dignitates obtinetis, Canonici item tùm eiuſdem Eccleſiæ, tùm reliquarum quarumuis Eccleſiarum Collegiatarum, vel vrbanarum, vel Diœceſanarum, quicumque ſitis in omni Canonicalis diſciplinæ officio ità agite, vt Canonicè, nempè Canonum legibus, ad vitæ veſtræ inſtitutum pertinentibus, & Conſtitutionum Prouincialium, Diœceſanarumque rationi congruenter viuatis. Idque primò maximè ſtudete, vt in conſpectu Dei Omnipotentis puro corde, & caſto corpore miniſtretis.

Tùm ſinguli vos, ordinis dignitati, aut Canonicatui annexi functiones explete: Canonicaliſque muneris partes præſtate omnes in choro, ſtatis horis aſſiſtite, & ad Deum pro fidelibus, pias, religioſaſque fundite precationes.

Dum eo loco eſtis, memores eſtote adeſſe Chriſtum Ieſum Dominum, cui ſeruite cum timore, & tremore.

Non pigri, non ſomnolenti, non oſcitantes adeſtote; non mente vaga, non vagis oculis, non indecenti corporis ſtatu.

Attentè, ſtudioſè, ritè, piè, religioſè, diuinas laudes concelebrate: & pſallite

Deo

Deo in conſpectu angelorum, cantantes in cordibus veſtris Domino.

In Choro nemo priuatim, nemo tacitè officium recitet; ſed omnes pariter, quicumque adeſtis, ſenes cum iunioribus, laudate nomen Domini in pſalmis, hymnis, & canticis.

A quibuſcumque colloquijs, & à litterarum, librorum lectionibus, atque omni vagatione abſtinete.

Pro temporis autem, & officij ratione ſedete, ſtate, genua flectite, caput aperite, & inclinate.

Accuratè demùm omnia obſeruate, quæ eo de genere vobis præſcripta ſunt, ità vt veſtro exemplo alijs Sacerdotibus, Clericiſque, & rectè, ritèque pſallendi, & ſanctè orandi, & piè agendi animum addatis.

In pſalmorum autem, canticorum, & hymnorum intelligẽtiam ſtudioſè incumbite: vt, dum pſallitis, pro ſenſuum ſanctiſſimorum, quos mente concepiſtis, ratione, vos ad omnem pietatis, deuotioniſque affectum excitetis.

Non ordinariæ diſtributionis lucro adducti; ſed Dei charitate, religioniſque cultu commoti, diuinis officijs adeſte, vt verè, ex animoque pſalmi verba illa concinatis: Voluntariè ſacrificabo tibi, & confitebor nomini tuo Domine, quoniam bonum eſt.

Diuinis officijs abſolutis, paululum omnes in Choro piè orate, inde abeundi ſigno per Præfectum dato, conſurgentes, quo ordine ad Chorum acceſſiſtis, eodem in Sacriſtiam redite, vbi cappas, qui illas induti eſtis, & ſuperpellicea ſine ſtrepitu vllo, aut ſuſurratione deponite.

Canonicales veſtros conuentus ſtatis hebdomadæ diebus capitulariter habete.

Omnes, qui debetis, ad illos conuenite.

Inde nè diſcedite, niſi miſſione à capituli Præfecto impetrata.

Singuli ordine, & loco ſedete.

Sententiam modeſtè dicite, & ſuo quiſque loco, non præpoſterè.

A verbis ſcurrilibus abſtinete.

In rebus conſultandis rixas, iurgia, & contumelias cauete.

In initio, & fine vniuſcuiuſque Capituli ſtatas orationes dicite.

Priori loco tractanda proponite, quæ ad diuinum cultum, ad ſpiritualis vitæ progreſſionem, ad Eccleſiaſticam diſciplinam tuendam, tùm quæ ad rerum temporalium gubernationem pertinent, nè negligite.

Cætera hoc de genere toto ſeruate, quæ Prouincialibus conſtitutionibus vobis præſcripta ſunt.

Omnia in primis agite pace mutua, concordi voluntate, & charitate fraterna vos inuicem diligite. Canonici enim eſtis, qui ſicut pro collegij ratione ex antiquo inſtituto vna in Collegiata Eccleſia, vnoque item in Canonicali domicilio collocati fuiſtis, ità vno pacis, & charitatis fœdere, vnaque animorum conſenſione coniunctiſſimi, ſicut naſcentis Eccleſiæ miniſtri, quorum erat cor vnum, & anima vna, experiundo videte, ſicut in Pſalmo ſcriptum eſt, quam bonum. & quàm iucundum ſit, habitare fratres in vnum.

8 Quicumque verò eſtis, qui inter Canonicos, Præpoſiti, aut Archipresbyteri, aut alterius dignitatis nomen, gradumuè obtinetis, ſicut honore, & dignitate præſtatis, ita virtutum exemplis, vigilantique in veſtri muneris, curæuè partibus obeundis ſollicitudine prælucete.

Parochi prætereà, cæteri quicumque eſtis, etiam Præpoſiti Archipresbyteri, aliiue, qui animarum curam geritis, præter ea quæ vos cum reliquo Clero communia vniuerſè monuimus, illa etiam, quæ præcipuè de vobis decreta ſunt, præſtate omni ſollicitudine.

In primis oues, vobis concreditæ, cognoſcendæ ſunt, & appellandæ nominatim, paſcendæ, & cuſtodiendæ item.

Animarum igitur numerum in Catalogum redigite ad præſcriptam normam.

Eorum, qui baptizantur, qui item confirmantur, & compatrum etiam, qui adhibentur, nomina deſcribite.

Matrimonia in Codicem referte.

Parochiæ veſtræ incolarum vitam, & mores inueſtigate.

Indagate omni ſtudio, ſi qui hæreſi contaminati ſint, aut ſuſpecti; aut ſi qui ſint, qui hæreticorum libros habeant, vendant, emant, importent, vel legant, eoſque ſtatim denunciate.

Monete etiam populum, vt id ipſum etiam præſtet, ad noſtri edicti præſcriptum, quod ſtatis temporibus de more promulgate.

Perquirit de dictis, & factis eorum, qui ex hæreticorum finibus veniunt.

Diſpicite, ſi qui è Parochiæ veſtræ finibus ad loca proficiſcantur, vbi impunè prædicatur, quod à Catholica fide alienum eſt; tum etiam an ij profectionis facultate impetrata agant ad præſcriptum decreti in Concilio Prouinciali tertio promulgati.

Inueſtigate prætereà de ijs, qui in veſtra Parochia docent, eorumdemque mores, vitam, & fidem obſeruate, ac reliqua de ijs ipſis præſtate, quæ Concilijs Prouincialibus præſcripta, iuſſauè ſunt.

Videte, & cauete, nè ſuperſtitiones, magicæ cantiones, & eiuſmodi diabolicæ ſuperſtitiones in populo veſtro ſint.

Cognoſcite publicos peccatores, corruptores aliorum, concubinarios, adulteros, vſurarios, blaſphæmos, & denunciate.

Cognoſcite etiam alios populorum corruptores, qui feſtis diebus non Deo, ſed aleis, ludis, choreis, diabolo ſeruiunt, quique feſtorum dierum cultum quouis modo violant, quales quales ſint: neque obſeruant Pontificias, neque Prouinciales de diebus feſtis colendis conſtitutiones, aut Edicta Epiſcopalia.

Iſtos ab ea malè agendi corruptela reuocare, ac deterrere, omni pietatis officio ſtudete, tùm Epiſcopo etiam, ſicut opus erit, ſignificate, vt pro curæ Epiſcopalis officio ſalutare remedium afferatur.

Rurſus agnoſcite etiam pauperes, viduas, pupillos, cæteroſque aliena ope egentes, quibus. & ſalutari conſilio, & conſolatione, & re ſubuenite; aut ſi minus re poteſtis, cohortatione alios accendite ad eos ſubleuandos.

Sique illorum grauior inopia depoſcit, feſtis etiam diebus à pia fidelium liberalitate aliquid in Eccleſia colligendum curate, vt ab Epiſcopo præſcribetur, quod ipſis in eleemoſynam conferatur.

Seorſum etiam locupletes Parochiæ incholas conuenite, quibus pauperum egeſtates proponite, & oſtendite eis diuitias à Deo propterea etiam eſſe tributas, vt inopibus ſuccurrant.

Si qui autem potentiorum opibus in cauſa aliqua oppreſſi ſunt, illos vnicè, atque intimè eorum patrocinio comendate, qui vel ex ſuſcepto officio id præſtare debent; vel quibus Epiſcopus hanc curam dederit.

Paſcite in primis populum vobis commiſſum prædicatione verbi Dei, ſalutaribus monitis adminiſtratione item ſacramentorum exemplo, & oratione.

In verba Dei exponendo planè obſeruate, quæ Conſtitutione Prouinciali, & alijs concionatoribus, & vobis præſcripta ſunt.

Pueros feſtis Dominiciſque diebus, in Doctrinæ Chriſtianæ rudimentis inſtruite.

Pro-

Prouectioris ætatis homines ad eadem intelligenda inuitate.

Patres, matreſque familias monete, vt filios, filias, ceteroſque quos in familia habent, ad ſtatas Doctrinæ Chriſtianæ ſcholas ipſi conducant.

Confratrum, qui iis ſcholis adſcripti ſunt, operam ad hoc inſtitutum adhibere, curateque, vt mutua inter eos charitas, morumque diſciplina conſeruetur.

Alios etiam ad tàm pium opus amplectendum alacriores reddite, atque excitate tum aſſiduis veſtris cohortationibus, tum promulgatione theſauri ſpiritualis indulgentiarum, iis conceſſi, qui iis ſcholis aſcribuntur, in illiſque operam nauant.

Ne omittite diebus feſtis inter Miſſarum ſolemnia aliquid ex iis, quæ in Miſſa leguntur, fidelibus exponere, & ſanctiſſimi illius ſacrificij myſterium aliquid explanare, & aliquando ſanctiores illius ſacrarum ceremoniarum, rituumque rationes, & ſignificationes explicare, quo diligentius inſtructi in dies ſacroſancto illi ſacrificio religioſius interſint.

Docete item, quomodo fideles ſigno Miſſę celebrandæ dato ſe corde contrito ad eam ſanctè audiendam parent.

Curate, atque efficite perpetuis veſtris monitionum officiis, vt in illa viri aperto capite, mulieres velato, & in omni eius parte, vtroque genuflexo, præterquam in Euangelio adſint.

Inſtruite etiam eos, quàm religioſè non ſolum in Miſſæ ſacro, verum etiam in diuinis aliis officiis verſandum.

Quando ſtandum, quando genua flectenda, quando aſſurgendum.

Quàm valdè, dum illa fiunt, celebranturuè, fugiendæ confabulationes, colloquia, deambulationes, ſtrepitus, clamores, imò verò inanes cogitationes, quibus à pia meditatione, & myſteriorum, quæ aguntur, contemplatione, religioſaque oratione animus diſtrahitur: quam denique ſtudioſè vitanda reliqua omnia ab eorum officiorum ſanctitate, & cultu alienę.

Rursùs quàm ſancte item, quàm religioſè, & quàm dimiſſo, humilique habitu in ſupplicationibus, litaniis, & ſtationibus verſandum ſit.

Qua reuerentia, quouè pietatis ſtudio in Eccleſiis, locisuè ſacris manendum ſit, quęuè ab aliis procul abeſſe debeant; idque ex ſanctionibus Pontificiis, Conſtitutionibus conciliaribus Epiſcopalibus prętcrea edictis.

Qua etiã non ſolum intima religioſi animi pręparatione, ſed externa etiam cultus, veſtruſque modeſtia, humili genuflexione & armis depoſitis, ad ſanctiſſimam Communionem, tum etiam ad cetera ſacramenta accedendum ſit.

Tùm docete, ac monete, quomodo dies feſti colendi, & ſanctificandi ſint.

Oſtendite indigniſſimum eſſe ſacris illis diebus non modo à nefariis operibus, illicitiſque negotiis non abſtinere; verum etiam religionis, ac pietatis opera non pręſtare omni diligentia.

Ac pręterea nefas eſſe ſacros dies ad maxima Di beneficia colenda, ſummaſque ei laudes perſoluenda, ac debitum ſanctis honorem tribuendum inſtitutos, ad illa traduci, quæ ab eo cultu abhorrent: qualia ſunt tripudia, ludi, choreæ; ſpectacula, quibus ad turpes illecebras incitantibus, ſalutis humanæ hoſtis diabolus oblectatur.

Denunciate item ſtata ſacrorum temporum ieiunia; docete quomodo ieiunandum, quę peccati grauitas violandis ſacris ieiuniis.

Quę pręterea Chriſtianę pietatis officia in ſanctorum vigiliis.

Quàm ſanctè obſeruandum quadrageſimale ieiunium: ſtatis autem ſolemnibus, vel Aduentus, vel Septuageſimę, vel aliorum temporum celebritatibus premonete

nete

nete fideles, atque diligenter ex paſtoralium etiam litterarum præſcripta recitatione, ac ratione inſtruite ad ſacra illorum temporum myſteria, ſanctis pietatis officijs religioſè colenda.

Vt ijs omnibus pro temporum, ſolemnitatumque ratione illi inſtrui poſſint, ſæpè monete, vt Dominicis, aliiſque feſti diebus, quemadmodum ſacra Tridentina Synodus optat, ad Parochialem Eccleſiam conueniant.

Qua in re ſępius monitionem paſtoralem eo de genere frequenti populo legite. Sæpè autem, ac diligenter eoſdem docete, quam aſſiduè orandum ſit.

Quomodo & tacita ſupplicis mentis meditatione, & pijs ſtatis orationibus precandum.

Quam ſtudioſè, ac religioſè ſuſcipiendum veſpertinæ communis orationis inſtitutum, quàm diligenter illud ſemel ſuſceptum piè retinendum.

Ideoque cum alias ſæpè in anno eam orandi rationem, cum indulgentijs conceſſis per ſumma capita explicate; tùm præcipuè diebus Concilio Prouinciali tertio conſtitutis in maxima populi frequentia deſcripto pronunciate, atque euulgate.

Dominicis diebus inſtituite populum, & monete, pro quibus oret, vt eſt in eodem Prouinciali Concilio decretum.

Tùm prætereà, quas ſingulis hebdomadæ ferijs, præcipuas precationes, Chriſtianaſque meditationes, atque in orando exercitationes ſibi propoſitas in promptu habere poſſit.

Quàm ſæpiſſimè vero ſermonibus veſtris populo proponite locos perpetuæ Chriſtianæ meditationis de morte, de iudicio, de inferno, de gloria, & de præmio paradiſi.

Monete præterea ſedulo, ac frequentiſſimè patres, matreſque familias, vt liberos, familiamque ſuam ad pietatis, Chriſtianarumque virtutum diſciplinam religioſè inſtituantur.

Ad hoc propterea patres familias inducite, vt de vitæ ſpiritualis ratione, & pijs exercitationibus libros probatos domi ſuæ habeant; in quorum lectione verſentur, ſeſeque ac familiam inſtituant ad ſanctè agendum.

De patrum familias officio, familiæque inſtitutione, editam in Concilio tertio Prouinciali Conſtitutionem in Parochiali conuentu legite, ſingulaſque eius partes explicate.

Tùm alia prætereà docete, quæ opportuna exiſtimaueritis, quibus illi ſe, ſuamque familiam in Chriſtianæ vitæ inſtitutis, atque exercitationibus conforment.

In officinis etiam, & tabernis diſciplinæ, vitęque Chriſtianæ rationes obſeruate: ſi quid autem, vel ab artificibus, vel ab inſtitoribus operari, ſiuè committi animaduerteritis, quod diſſolutæ diſciplinæ ſit, id officinarum, tabernarumuè dominos grauiter monete, oſtenditeque ea in re officij ſui partes.

Eſtis participes, & ſocij laborum, curæque Epiſcopalis, & in meſſe Epiſcopo commiſſa, operarij eſtis, elaborate vnà cum eo, & contendite, vt populus, cuius cura geritur, tamquàm purum triticum, auxiliante diuina miſericordia, congregetur in horrea cæleſtia.

Depoſitum cuſtodi, inquit Apoſtolus Paulus; id quod vobis ſingulis dictum eſſe putate, vt in grege, tamquàm depoſito fidei, curæque veſtræ commiſſo diligenter cuſtodiendo, ab omnique peccati labe conſeruando, cogitationem, ſollicitudinem curam, ſtudiumque omne collocetis.

Parochiæ igitur, vnicuique veſtrum concreditæ vicinam, cùm à cæteris vitijs, omnibus vos ſinguli ſollicite cuſtodite; tum curate etiam, nè odia, ſimultates, inimicitiæ, factiones, temerè iurandi, maledicendi, imprecandi, prauæ conſuetudines ac nè detractiones quidem in ea ſint.

At

At vitia in primis,& peccata,ad quę populum procliuiorem eſſe animaduertitis reprehendite,atque exagitate.

Nec vero diſſimulate peccata : ſed annunciate populo ſcelera eius: publice peccantes coram omnibus arguite,vt & alij timorem habeant.

Idque agite ſpiritu fortitudinis Domini, vt ſtrenui eius milites, bonam militiam militate,nihil planè trepidantes.

Si ab increpatione,vos monet. S. Gregorius,reticueritis, quia contra vos odia inſurgere reformidatis,non iam Dei lucra,ſed veſtra quæritis.

Non maledictis, non vexationibus,non calumnijs, non alicuius generis contumelijs illud vel increpandi, vel palàm arguendi officium deſerite, modo Christi, & animarum ſaluti ſeruiatis.

Rursùs nō aucupandę hominum gratiæ ſtudio id agere deſiſtite:ſeruus Dei non eſſem,ſi hominibus placerem,inquit Apoſtolus.

Væ vobis tacentibus,aut diſſimulantibus,ſi grex curæ veſtræ commiſſus perierit, ſanguinem eius de manibus veſtris requiret iuſtus,& omnipotens Deus.

Si igitur peccatur, nè in increpationibus verba veſtra blandientia ſint, ſed, vt à Spiritu ſancto ſcriptum eſt,ſtimuli ſint,& quaſi claui,in altum defixi.

Inſtate opportunè, importunè, priuatis etiam admonitionibus, conſilijs, correptionibus, obiurgationibus, vt peccantes, adiutrice diuina gratia, in viam ſalutis reuocetis.

In vſum etiam ſanctè ità reuocate fraternam correctionem,vt non modo mutua Christiana charitate vos ipſos corripiatis;ſed reliquos item præſertim Parochiæ incolas id charitatis,& correctionis officium rectè doceatis.

Ad ſermonum vero,admonitionum,correctionum partes explendas, locos vobis comparate, præcipuè ex doctrina Catechiſmi Romani, in quo magna cum populorum veſtrorum ſalutari vtilitate verſari diligenter poteſtis.

Neque ad hoc multiplicis veſtrę Eccleſiaſticæ tractationis genus negligite adiumenta,quæ aliunde vtiliter capere poteſtis.

Cætera autem officia,quæ in ſacramentorum adminiſtratione,in aſſidua ad frequentem eorum vſum cohortatione, in ægrorum cura,in alijs Parochialis muneris functionibus, vobis Prouincialibus Diœceſaniſque Concilijs præſcripta ſunt, præſtate,atque exequimini accuratè,ad earumque Conciliarium Conſtitutionum decretorumuè normam, omni obſeruantiæ, atque obedientiæ ſtudio vos planè conformate.

Quæ vero decretorum Prouincialium,vel Diœceſanum partes ad laicos,eorumque Chriſtianam diſciplinam attinent; quo ſæpius euulgatæ, atque inculcatæ, ſeruentur diligentius;illas ſummatim vulgari ſermone expreſſas, crebro, prout vſu venerit, populis veſtris proponite,denunciate, explicate;atque inconſuetudinem inducite.

Quæcumque denique vel ad vos,vel ad laicos curæ veſtræ commiſſos pertinent ea decreta,quo maximo poteſtis ſtudio,in omnem executionem,diſciplinæque vſum introducite. Videteque in primis ac perpendite,quæ ſint,& quàm religioſę muneris veſtri partes : caueteque vt in officijs; & curæ veſtræ functionibus non modo quicquam vos non committatis,ſed nè omittatis, quidem;cum in ſacerdotali vita; pro muneris, quod ſuſtinetis,ratione, tùm grauiores, tum longè plures, quam in cæteris hominibus eſſe poſſint,omiſſionis culpæ.

10 Vos præterea reliqui Sacerdotes,quicumque eſtis, quibus animarum cura non incumbit,cum alia omnia, quæ Eccleſiaſtici ordinis hominibus de diuinorum officiorum cultu, de vitæ honeſtate, de ſtudijs, & vitæ ſpiritualis exercitationibus, præſcripta,aut monita generatim ſunt,tum quæ nominatim,ſigillatimque ad pręcipuam

cipuam veſtram executionem attinent, præſtate, omnino.

11 Vos item reliqui Clerici inferiorum ordinum, quæcumque ad vos, vel nominatim, vel generatim ſpectant, agite omnia, ſicut Clericalis vitæ ratio, Canonum, & Conciliorum decretis præſcripta, poſtulat.

Chriſti eſtis, nempè de ſorte Domini & ipſe Dominus ſors, pars ſcilicet veſtra, tales præbete vos, vt & ipſi poſſideatis Dominum, & poſſideamini à Domino, verèque dicatis; Dominus pars hæreditatis meæ.

Filij mei nolite negligere: vos elegit Dominus, vt ſtetis corā eo, & miniſtretis illi.

Videte igitur, quàm valde intentos vos eſſe oporteat miniſterijs veſtris, & quàm magna vitæ morumque caſtitate.

Proborum hominum tantum, præcipuè Sacerdotum, vitæ ſpiritualis laude præſtantium, familiaritate vnamini: ex quorum conſuetudine, tum fructus vos capitis, tum Epiſcopus meliorem in die de vobis opinionem concipiat.

Maiores veremini, & obſeruate: eiſdemque rectè monentibus obtemperate.

Præter latinæ linguæ, & litterarum ſtudia, Eccleſiaſticæ in primis diſciplinæ inſtitutionibus diligenter incumbite.

Sic demum vos moribus, & vitę modeſtia probate, vt & à Parochis, & à præceptoribus veſtris, tum etiam à populo bonum teſtimonium Epiſcopus habeat, voſque dignos iudicet, quos maioribus ordinibus adſcribat.

12 Vos vero, qui vel viſitationis munus geritis, vel Clericalis diſciplinæ curæ quouis nomine præfecti eſtis, vel in Diœceſi Vicarij foranei conſtituti, in explendis muneris, atque officij vobis cōmiſſi partibus ſedulo inuigilate, atque elaborate.

Onus, quod ſuſtinetis, quàm graue ſit, quàm plenum curis perpēdite; tùm quam in eo vobis committendo ſpem, fiduciamque Epiſcopus habuit, videte: tùm efficite, vt eius expectationi reſpondeatis, vigiliarum veſtrarum, ſtudijs aſſiduaque ſollicitudine.

Eccleſias, quæ in vniuſcuiuſque veſtrum regione ſunt, ſedulo viſitate earumque partes ſingulas inſpicite.

Perueſtigate in vniuſcuiuſque Parochiæ finibus, an aliqua publicorum peccatorum labes; an flagitia, quibus Epiſcopali cura Epiſcopus medeatur, neceſſe ſit.

Vniuerſo Clero, pro rogatione commiſſa, inuigilate diligenter: illudque in primis videte, vt in diſciplinæ Eccleſiaſticæ moribus, atque officijs ſe continebat, clericaliſque moderationis legibus congruenter viuat.

Indecentem eius habitum omnino reijcite: morum ſanctæ vitæ; ſacrarumque litterarum, & inſtitutionis Eccleſiaſticæ ſtudia, ſi quæ in eo langueſcunt, excitate.

Clerici autem minorum ordinum, in hoc maximè vobis commendati ſint, vt illorum omnes, tum in vitæ moribus; tùm in litterarum, Eccleſiaſticæque doctrinæ ſtudijs progreſſiones accuratè exploretis, atque vt maximè poteſtis, paternis cohortationibus, atque obiurgationibus, ijſque aſſiduis adiuuetis.

Eccleſiarum item cultum, nitorem, ceteraque eius generis omnia curate veſtra diligentia, quæ totis in Chriſto viſceribus ab vnoquoque veſtrum expetitur.

Quæcumque vero, vel Prouincialium, Diœceſanarumque Synodorum decretis, vel præcipuis inſtructionibus, vel viſitationum iuſſis præſcripta ſunt, ea omnia, vt re ipſa præſtentur, ſtudioſè perpetuò agite.

13 Hæc omnia, & ſingula his monitionibus nominatim, ſigillatimque expreſſa, tum cuncta item reliqua, vel Concilijs Prouincialibus, Diœceſaniſque ſancita, vel alio modo vobis pręſcripta; vos omnes, ac ſinguli, quorum intereſt, quanto poteſtis amore, & pietate non amplectimini ſolum, & legite; ſed mente, animoque comprehendite, ſeruate, omnique ſollicita executione præſtate; totoſq; vos ad cohortationum, admonitionum, Decretorum, & Conſtitutionum rationum accommodate.

date. Quod omnes, vt faciatis, ſicut nos pro Epiſcopalis noſtri officij munere vos in hoc Diœceſano conuentu ex Concilij Prouincialis præſcripto commonefecimus: ita etiam vnumquemque veſtrum, per vnigeniti filij Dei aduentum, per eius Crucem, perque animarum veſtrarum ſalutem obſecramus, obteſtamur, diuinaque conſtitutione monemus. Rurſuſque vobis ipſis vniuerſis, & ſingulis edicimus, ſi quis veſtrum Conſtitutionibus, decretiſque vel Prouincialibus, vel Diœceſanis, veſtra cauſa editis, non paruerit, contra eum nos actores eſſe Eccleſiaſticis, Canoniciſque ſanctionibus.

Cauete igitur nè quem vobiſcum paternè modo agentem, ſollicitèque monentem, & in conſpectu Dei vos hoc ſacro deprecantem, auditis, eundem rurſùs in hac vita non ſolum culpas veſtras animaduertentem, ſed in diuino præterea iudicio eaſdem accuſantem audiatis.

At ipſe Deus, & Pater noſter, & Dominus Ieſus Chriſtus dirigat vias veſtras in omni ſancta obedientia; exhortetur corda veſtra, & confirmet in omni opere, & ſermone bono; ita vt dignè ambuletis vocatione, qua vocati eſtis, per omnia ei placentes; ſicque ſanctis veſtrarum virtutum progreſſionibus probati, appareatis ante Deum, & Patrem noſtrum, in aduentu Domini noſtri Ieſu Chriſti, cum omnibus ſanctis eius. Amen.

F I N I S.

DISTRI-

DISTRIBVTIO ET INDEX HVIVS PRAXIS.

PARS PRIMA.

De ijs, quæ ante Synodum agenda ſunt.

Cap. 1.	*De nomine, origine, & definitione Synodi Diœceſanæ.*	pagina 1.
Cap. 2.	*De Indictione Synodi Diœceſanæ.*	ibid.
	Annotationes.	32
Cap. 3.	*De Epiſtolis Epiſcopi pro Synodo.*	33
Cap. 4.	*De congreg. ante Synodum.*	ibid.
Cap. 5.	*De ordine habendi prædictas Congregationes.*	ibid.
Cap. 6.	*De conficiendis Decretis.*	34
	Annotationes.	ibid.
Cap. 7.	*De Præparandis pro actione Synodali.*	35
Cap. 8.	*De Hoſpitijs, & eorum Præfectis.*	ibid.
Cap. 9.	*De Apparatu cathedralis Eccleſiæ.*	36
Cap. 10.	*De diſtributione ſeſſionum.*	37
Cap. 11.	*De Tabellis Synodalibus.*	ibid.
Cap. 12.	*De Catalogo cleri vocandi.*	ibid.
Cap. 13.	*De Habitu cleri.*	38
Cap. 14.	*De Proceſſionibus Synodalibus.*	39
Cap. 15.	*De Horis canonicis, & Miſſis Synodalibus.*	40
Cap. 16.	*De ijs, quæ cantanda ſunt à Muſicis.*	ibid.
Cap. 17.	*De peragendis paulò ante diem Synodi.*	41
Cap. 18.	*De officialibus Synodi.*	ibid.
Cap. 19.	*De Promotore.*	ibid.
Cap. 20.	*De Secretario Synodi.*	42
Cap. 21.	*De Notario Synodi.*	ibid.
Cap. 22.	*De Lectore Decretorum.*	43
Cap. 23.	*De Præfectis diſciplinæ Synodalis, & Scrutinij.*	ibid.
Cap. 24.	*De Iudicibus querelarum, & executionum.*	44
Cap. 25.	*De Procuratore cleri.*	ibid.
Cap. 26.	*De Oeconomo, & cathedratico.*	ibid.
	Annotatio.	45
Cap. 27.	*De Confeſſarijs cleri Synodalibus.*	ibid.
Cap. 28.	*De Magiſtris cæremoniarum.*	ibid.
Cap. 29.	*De Oſtiarijs Synodi.*	46
Cap. 30.	*De Concionatoribus Synodi.*	47

Cap. 31.

Cap. 31. *De Examinatoribus.* ibid.
Annotationes. ibid.
Cap. 32. *De Iudicibus Synodalibus.* 49
Annotationes. ibid.
Cap. 33. *De Teſtibus Synodalibus.* ibid.
Annotatio. ibid.
Cap. 34. *De Punctatoribus.* ibid.
Cap. 35. *De Iuramento Examinatorum, Teſtium, & Punctatorum.* 50
Cap. 36. *De officialibus cleri.* ibid.
Cap. 37. *De Reductione Miſſarum.* ibid.
Cap. 38. *De Praſide Synodi, abſente Epiſcopo.* ibid.
Cap. 39. *De caremonijs Synodalibus, abſente Epiſcopo.* 51
Cap. 40. *De vltimo agendis pridie Synodalis actionis.* 52

PARS SECVNDA.

De Ordine Synodi Diœceſanæ.

Ordo Synodi Diœceſanæ pro trina Seſſione.
Prima Seſſio. 53
Annotationes. ibid.
Alia. 55
Continuatio prima Seſſionis. 57
Seſſio ſecunda. 58
Annotatio. 60
Continuatio Seſſionis ſecunda. ibid.
Seſſio Tertia. 61

Ordo Synodi Diœceſanæ per duos dies.
Seſſio Prima. 62
Seſſio Secunda. 63

Ordo Synodi Diœceſanæ per vnum diem.
Vnica Seſſio. 64

PARS TERTIA.

De ijs, quæ Synodum ſequuntur.

Cap. 1. *De pœna abſentium.* 65
Cap. 2. *De valetudine Decretorum.* ibid.
Cap. 3. *De editione Decretorum.* ibid.
Cap. 4. *De approbatione Decretorum Synodalium.* 67
Cap. 5. *De ſtatu Eccleſia deſcribendo.* ibid.
Cap. 6. *Formula Summarij praditti ſtatus Eccleſia.* 68

PARS

PARS QVARTA.

De Formulis varijs ad prædicta.

Cap. 1. *Pro indictione Synodi.* 70
Annotationes. ibid.
Cap. 2. *Formula Præmonitionum Cleri.* 71
Cap. 3. *Formula Epiſtolarum Synodalium.* 72
Cap. 4. *Formula Tabellarum imprimendarum.* 73
Cap. 5. *Formula alia exaranda maiori charactere.* 76
Cap. 6. *Formula Edicti de Proceſſione.* ibid.
Cap. 7. *Formula pro Promotore.* 77
Cap. 8. *Formula pro Procuratore cleri.* 79
Cap. 9. *Formula pro Secretario Synodi.* ibid.
Cap. 10. *Capita Orationis mentalis.* 89
Cap. 11. *Formula Acclamationum.* 90
Cap. 12. *Formula Indicis totius actionis Synodalis pro Miniſtris.* 92
Bulla, & Decreta varia legenda in Synodis Diœceſanis Prouinciæ Mediolanenſis. 93
Decretum Congreg. Concil. Trident. de electione Iudicum Synodalium. ibid.
Bulla Pij II. De clericis malè promotis. 94
Bulla Pij V. de confidentijs Beneficialibus. 95
Bulla eiuſdem: De Horis canonicis. ibid.
De vita, & honeſtate clericorum, ex Conc. Prouinc. 1. & 4. 96
Monitiones cleri, ex Conc. Prou. 4. 97

FINIS INDICIS.

Digitized by Google